

't Is ingewikkeld

Een tijd van complexe
relaties en oplossingen

Gemeenten en
de energiesector

Steden staan voor
nieuwe uitdagingen

Projectsubsidies zijn goed,
maar het kan beter

1 juni 2023

EXPEDITIE K

brengt je naar het volgende level

Gemotiveerde mandataris, betrokken beleidsmaker of gepassioneerde medewerker van een lokaal bestuur? Zet op 1 juni je avontuurlijke pet op voor een inspirerende expeditie in het veelzijdige Kortrijk. Via beproefde experimenten, verrassende sprekers en interactieve sessies ontdek je een nieuwe wereld.

Maak kennis met het wondere universum van **Ignas Devisch**, **Ria Janvier**, **Luc Dewulf** en 'superflik' **Steven de Smet**. **Imboorling** helpt je in je zoektocht naar meer werkgeluk. Conceptontwikkelaar en regisseur **Lucas de Man** zorgt voor een nieuwe kijk op de publieke ruimte. Vuur je vragen over het klimaat af op **Inge Jonckheere** van de Verenigde Naties. Teken met een jongerenpanel het beleid van de toekomst uit. Of laat professor **Stijn Derammelaere** je door elkaar schudden met de laatste ontwikkelingen van artificiële intelligentie.

Feest je mee op ons **Mobiliteitsfestival**? Of spring je liever op de fiets langs de verborgen schatten van **Kortrijk**? Je keert gegarandeerd huiswaarts met een rugzak vol inzichten en plannen om jouw lokaal beleid nog sterker te maken.

Schrijf je in vanaf 1 maart via opleidingen.vvsg.be/expeditie-k

vvsg

KORTRIJK

Belfius

elia
Ela Group

ethias fluvius

MATEXI
Welkom in de buurt.

proximus

RASSCHAERT
ADVOCATEN

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

BART LASUY

BF

- 5 **Opinie**
- 6 **Kort**
- 12 **Estafette Sofie Vandeweerd**
- 14 **Interview met Linda Boudry, Hardwin De Wever en Lode Nulens: 'Steden moeten zich blijven heruitvinden'**
De Vlaamse centrumsteden hebben de voorbije twintig jaar grote stappen vooruit gezet op het vlak van stadsvernieuwing, maar met complexe thema's als het klimaat en de digitale transformatie moeten de steden zich opnieuw heruitvinden. Lokaal sprak daarover met Linda Boudry, Hardwin De Wever en Lode Nulens.
- 20 **Projectsubsidies zijn goed, maar het kan beter**
- 24 **De toekomst van Reinout Van Zandycke 'Win de verkiezingen met ambassadeurs'**
Bij de volgende lokale verkiezingen valt de opkomstplicht weg, maar politiek communicatiestrateg Reinout Van Zandycke verwacht in 2024 geen aardverschuiving. In de lijsten kunnen er wel grote verschuivingen optreden, en individuele kandidaten hebben hun verkiezing zelf meer in de hand.
- 28 **Nieuwe infrastructuur _ Alles op één plek in Kapellen**
- 34 **Lokale besturen en de energiesector: een complexe relatie**
De rol van de Vlaamse lokale besturen in de energiesector zit complex in elkaar en is het resultaat van een decennialange evolutie. Ook de komende tijd worden nog hervormingen verwacht, niet het minst door de enorme investeringen met het oog op de energietransitie. Lokaal helpt je door de bomen het bos te blijven zien.
- 40 **Aangepast Fonds ter Bestrijding van Uithuiszettingen meer inzetten?**
- 42 **De Wisselaar, want armoede bestrijden is een serieuze zaak**
- 44 **Dubbelop voor Tremelo bij Servantes**
- 45 **Maatwerkbedrijf als springplank naar het reguliere arbeidscircuit**
- 48 **Leuven verkleint de digitale kloof**
- 51 **Met lokale partners naar een geïntegreerd aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten**
Om het lokale aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) voor kinderen tussen 2,5 en 12 jaar te ontwikkelen moet je samenwerken met relevante lokale partners. Praktijken uit Antwerpen, Gent, Menen, Tremelo en Zwijndrecht tonen effectieve en boeiende manieren om die samenwerking aan te pakken.
- 57 **Samen voor een dementievriendelijk Vlaanderen**
- 58 **In contact met Wim De Geest 'Van Edegem een toetssteen voor duurzaamheid maken'**
- 60 **Agenda**
- 61 **Op zoek naar nieuwe collega's?**
- 62 **Grenzeloos lokaal**
- 63 **Burgemeester Triljoen**

Op de cover Verstrengeling zit als rode draad in veel van de lokale uitdagingen en oplossingen van vandaag: van de complexe relatie tussen gemeenten en de energiesector, bijvoorbeeld, tot de 'quadruple helix' in discussies over klimaattransitie en stadsvernieuwing. Om van de noodzakelijke samenwerkingen en partnerschappen in alle andere beleidsdomeinen nog te zwijgen.

COLOFON

KERNREDACTIE Marlies van Bouwel, Bart Van Moerkerke, Marleen Capelle HOOFDREDACTEUR Pieter Plas VORM Ties Bekaert DRUK Graphius VERANTWOORDELIJK UITGEVER Kris Snijkers, directeur Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw, Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel

ADVERTENTIES Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92
VACATURES Monika Van den Brande, vacatures@vvsbg.be, T 02-211 55 43

ABONNEMENT 2022 voor alle informatie over de verschillende abonnementenformules www.vvsbg.be/lokaal-abonnement

Praat mee over Lokaal met #VVSglokaal

Deel al waarop u fier bent op #lokaalDNA

Volg ons op

vvsbg

Ondertekende artikels verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**EDITIE
2022**

HANDBOEK FINANCIERING RESIDENTIËLE OUDERENZORG

Door Evi Beyl

Sinds 1 januari 2019 is de financiering van de zorg in de woonzorgcentra, de centra voor kortverblijf en de centra voor dagverzorging in handen van de Vlaamse overheid.

Als eerste wapenfeit bracht Vlaanderen de financiering van de ouderenzorg onder de Vlaamse sociale bescherming, een extra vangnet bovenop de sociale zekerheid voor mensen die veel zorg nodig hebben. Stapsgewijs heeft de Vlaamse overheid plannen om de financiering van de ouderenzorg meer persoonsvolgend te maken. De contouren van deze toekomstplannen werden verankerd in het decreet Vlaamse sociale bescherming.

In dit handboek wordt de huidige financieringswijze van de zorg in de woonzorgcentra, de centra voor kortverblijf en de centra voor dagverzorging besproken. De persoonsvolgende financiering die nog in ontwerp is, blijft voorlopig buiten beschouwing. Als abonnee ontvangt u ieder jaar een geactualiseerde versie van het handboek.

Over de auteur

Evi Beyl is stafmedewerker financiering ouderenzorg bij de Vereniging van Vlaamse Steden & Gemeenten (VVSG).

HANDBOEK FINANCIERING RESIDENTIËLE OUDERENZORG - EDITIE 2022

Auteurs: Evi Beyl

ISBN (print): 9782509019769

Prijs print+digitaal: 95 euro (incl. btw)

Prijs digitaal: 75 euro (incl. btw)

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

KRIS SNIJKERS
Algemeen directeur
van de VVSG

Hoog tijd om het planlastendecreet van onder het stof te halen

De afgelopen jaren kregen de lokale besturen talrijke oproepen voor projectsubsidies aangeboden. Dit toont aan dat de andere overheden het lokale niveau beschouwen als een plek waar vernieuwing vorm krijgt. In dit nummer lezen we dat zowel lokale politici als ambtenaren positief staan tegenover de mogelijkheden die op die manier worden geboden. Toch zijn er belangrijke kanttekeningen bij te maken. Om te beginnen is er de veelheid aan oproepen. Die zijn niet altijd afgestemd op elkaar, laat staan op de doelstellingen die de lokale besturen zelf in hun meerjarenplan omschreven hebben. Projectvoorstellen uitwerken vergt ook capaciteit aan mensen en middelen. Capaciteit die niet steeds voorhanden is. En dan is er nog de rapportering. Uiteraard wil – en moet – een subsidiegever zich ervan vergewissen dat de middelen wel degelijk zijn ingezet voor het doel waarvoor ze bedoeld waren. Maar het veroorzaakt wel grote rapporteringslast bij de lokale besturen.

De 'inflatie' aan projectoproepen staat in schril contrast met de evolutie van de afgelopen jaren in het Vlaamse binnenlands bestuur. Begin jaren 2000 werd de toon gezet met een aantal rapporten van het KU-Leuven Instituut voor de Overheid over de vermindering van de planlast voor de lokale besturen. Vanuit het onderzoekswerk werden verschillende scenario's voorgesteld om tot een vermindering te komen van de planlasten die lokale besturen ervoeren als gevolg van de Vlaamse verplichtingen. De beleidsmatige vertaling van deze ideeën volgde in 2011 met het Planlastendecreet, een kaderdecreet dat de sectorale plan- en rapporteringsverplichtingen en de daarbij horende subsidieregelingen afstemde op de lokale beleids- en beheerscyclus (BBC). Het decreet gaf de Vlaamse overheid nog steeds de mogelijkheid eigen beleidsprioriteiten te formuleren met bijhorende subsidies, waarop de lokale besturen konden intekenen. De planning en rapportering gebeurden volledig volgens de BBC-cyclus. Bovendien verlegde het decreet inputsturing door de Vlaamse overheid naar output- of outcome-sturing. Samengevat bracht het een synthese tussen de mogelijkheid voor sturing door de Vlaamse overheid enerzijds en een hoge mate van beleidsvrijheid voor de lokale besturen op het vlak van de in te zetten middelen en activiteiten anderzijds. In 2016 zette de Vlaamse overheid nog een stap verder door de inkanteling van een hele reeks sectorale subsidies in

het Gemeentefonds. Hiermee kwamen deze middelen in de basisfinanciering van de lokale besturen terecht. Het summum van lokale autonomie, maar daardoor viel ook de mogelijkheid voor de Vlaamse overheid om te sturen of impulsen te geven weg.

Eind 2022 formuleerde de VVSG het advies 'Projectsubsidies: knelpunten en remedies'. Het gaat in op de moeilijkheden die met het toegenomen aantal projectsubsidies gepaard gaan. Deze zijn overigens ook in hoge mate van toepassing op reguliere investerings-

Voer je een project in het openbaar domein uit, dan kom je voor dezelfde vierkante meter al snel subsidies tegen voor fietspaden, veilige schoolomgeving, riolering, ontharding, bomen, laadpalen, blue-deal-projecten en Hoppinpunten of mobipunten.

middelen. Voer je als lokaal bestuur een project in het openbaar domein uit, dan kom je voor dezelfde vierkante meter al snel subsidies tegen voor fietspaden, veilige schoolomgeving, riolering, ontharding, bomen, laadpalen, blue-deal-projecten en Hoppinpunten of mobipunten. Ons advies doet concrete voorstellen om tot financieringsmechanismen te komen die voor lokale besturen voldoende haalbaar én voorspelbaar zijn en die voor het Vlaamse niveau ook mogelijkheden bieden om te sturen op doelstellingen of impulsen te geven voor proeftuinen. Interessante voorbeelden hiervan zien we overigens al in het voorstel voor aanpassing van het rioleringsbesluit dat de VVSG samen met Aquaflanders heeft ontworpen of in het Lokaal Energie- en Klimaatpact waarin middelen tegenover een aantal duidelijke streefdoelen staan. Overigens: het Planlastendecreet is door de inkanteling van de sectorale subsidies in het Gemeentefonds misschien wel wat naar de achtergrond verdwenen, het is juridisch gezien nog steeds van kracht. Misschien is het hoog tijd om dat decreet nog eens van onder het stof te halen. —

kort

LEKP-doelstellingen dichterbij gebracht met Wonderwoudje

De gemeente Lendeledede wist in een doodlopende straat palend aan een woonwijk een stuk grond te verwerven dat een verbinding naar een recente bedrijvenszone vormt. Bedoeling was iets te doen aan het gebrek aan groen, dat net als in nogal wat gemeenten in Zuid-West-Vlaanderen ook in Lendeledede bestaat.

Via de provincie diende Lendeledede een project in voor begeleiding van 'Gemeente voor de toekomst' van Bond Beter Leefmilieu en BOS+. Op die manier kwam een participatietraject met de omwonenden en een nabijgelegen lagere school tot stand. 'Wonderwoudje kinderen baas' werd dan ook de toepasselijke titel voor het project. Diverse gemeentelijke diensten en ook het stadslandschap Leie en Schelde werden ingeschakeld.

Het werd een mooie groene schakel die aantoont dat je ook met dergelijke projecten een belangrijke bijdrage kunt leveren aan het LEKP. Op een relatief beperkte oppervlakte werden zeven bomen bij geplant – er stonden al een aantal bomen en er werd ook een oppervlakte bos aangeplant, maar dit valt buiten de scope van het LEKP –, er kwam 87 meter haag en houtkanten (3% van de doelstelling tegen 2030) en meer dan 3000 m² natuurgroenperk. Met dat laatste is de doelstelling tegen 2030 al bereikt. Tot slot is er ook 8 m² hemelwaterbuffering en -infiltratie aangelegd.

Deze en andere inspirerende adaptatievoorbeelden vind je in de praktijkendatabank van Netwerk Klimaat, waar je ook je eigen project kunt toevoegen: vvs.be/klimaatpraktijken. _ Elke de Taeye

Haatspraak online: Hier niet!

Samen met meer dan zestig bedrijven en organisaties, waaronder Kortom en verschillende lokale besturen, bouwt de VVSG mee aan een onzichtbare muur tegen haatspraak.

Uit onderzoek blijkt dat de aanwezigheid van online haatspraak op nog geen drie jaar tijd verdubbeld is. En dat merken we elke dag op de socialemediakanalen. Ons eigen VVSG-onderzoek bevestigt die cijfers, mandatarissen en lokale

medewerkers zijn vaker het doelwit van haatspraak, vandalisme en verregaande bedreigingen dan twee jaar geleden.

Vanaf nu zeggen we 'Hier niet' tegen haatspraak en andere beledigingen op onze kanalen, want we vinden dat ie-

dereen zich er welkom mag voelen. Wie over de schreef gaat, sturen we naar de website hierniet.be. Daar staan enkele huisregels voor online reacties.

#HierNiet - Zullen we dat afspreken? _ Nathalie Debast

oproepen

Tot 22 maart _ Ethias Youth Solidarity Awards

Deze tweede editie van de Ethias Youth Solidarity Awards richt zich opnieuw tot OCMW's of groepen van OCMW's in heel België die initiatieven nemen in de strijd tegen armoede bij kinderen en -30-jarigen. Een onafhankelijke vakjury zal 14 projecten selecteren. Zij ontvangen elk 10.000 tot 40.000 euro financiële steun voor een totaalbedrag van 275.000 euro.

ethiasyouthsolidarityawards.be

Tot 31 maart _ Actieplanningsnetwerken Urbact

Wil jouw bestuur met collega's in Europa samenwerken aan geïntegreerde actieplannen om lokale uitdagingen aan te pakken? Urbact stelt financiering ter beschikking om deel te nemen aan de netwerken voor actieplanning.

België | urbact.eu

Tot 15 mei _ OP/TIL

Hou je van samenwerken en verbinden over de grenzen van gemeenten, sectoren of disciplines heen? Grijp dan je kans om te experimenteren en te groeien in je culturele praktijk. Vraag een subsidie aan voor jouw bovenlokale cultuurproject bij OP/TIL.

Til je culturele praktijk op - OP/TIL : [OP/TIL : OP/TIL \(cultuuroptil.be\)](http://OP/TIL.cultuuroptil.be)

De klik met de burger

Het Agentschap Binnenlands Bestuur kondigt op zijn website een kennisdelingsevent over het project Gemeente zonder Gemeentehuis aan. Het is bedoeld voor projectleiders van GzG-projecten en andere digitale dienstverleningsinitiatieven voor burgers, algemeen directeurs van lokale besturen en verantwoordelijken van de dienstverlening aan de burgers. Het onderzoekt hoe je je dienstverlening nog dichter bij de burger kunt brengen. Je krijgt een rist goede praktijken en tips gepresenteerd uit lopende GzG-projecten maar ook uit inspirerende binnen- en buitenlandse cases.

Het kennisdelingsevent heeft plaats op dinsdag 28 maart van 9 tot 13.30 uur in Lamot in Mechelen. Deelname is gratis, inschrijven kan tot 15 maart. – Marleen Capelle

Alle informatie is te vinden op gzg.vlaanderen.be.

Nieuwe burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor op komst

Ben je tevreden over je gemeente of stad? Kun je er veilig fietsen? Ondervind je soms hinder in je buurt? Op 22 maart gaat de grootschalige burgerbevraging Gemeente-Stadsmonitor van start in alle Vlaamse steden en gemeenten. In samenwerking met Statistiek Vlaanderen bevraagt ABB bijna 400.000 burgers over lokale beleidsthema's. – Nathalie Debast

Alle informatie staat op [Nieuwe burgerbevraging start 22 maart! | Gemeente-Stadsmonitor \(vlaanderen.be\)](http://Nieuwe burgerbevraging start 22 maart! | Gemeente-Stadsmonitor (vlaanderen.be))

Eerlijke energietransitie voor iedereen: rapporten en aanbevelingen

We verschuiven geleidelijk van het gebruik van fossiele brandstoffen naar een energiesysteem op basis van milieuvriendelijke hernieuwbare energiebronnen en een hoge energie-efficiëntie. Maar wat betekent dat voor ons persoonlijk gebruik van en onze uitgaven voor energie en mobiliteit? En hoe geven we in deze energietransitie ook een stem aan mensen wier belangen vaak niet goed vertegenwoordigd zijn in politieke debatten? Onderzoekers van het internationale project Fair Energy Transition for All voerden daarover gesprekken met 900 kwetsbare burgers en 150 deskundigen in negen EU-landen, waaronder België. De rapporten van het onderzoek bevatten aanbevelingen voor de ontwikkeling van en communicatie over eerlijk energietransitiebeleid. Een afzonderlijk rapport focust op België.

www.kbs-frb.be

Woon(on-)betaalbaarheid

De keuze om huisvesting en wonen te onderwerpen aan marktwetten heeft consequenties. Over die gevolgen van vermarkting en over de problemen die door die gevolgen veroorzaakt worden, gaat dit boek. Meer bepaald over één vraagstuk, met vele facetten: woon(on)betaalbaarheid. Parameters van de woon(on)betaalbaarheid hebben in 2022 alvast onverwachte opwaartse sprongen gemaakt: de inflatie, de intrest, de bouwrijzen en de energietarieven. De koop- en huurkosten van woningen verhogen, de budgetten van huishoudens verlagen. Wonen wordt er niet makkelijker op. Hoe komt dat en wie kan wat doen?

- F. Canfyn
- Woon(on)betaalbaarheid: over problemen, randfenomenen en oplossingen.
- Gompel&Svacina,
- 9.90 euro

Doorlopend tot 31 mei – regionale netwerken 4de pijler inburgering

De Vlaamse overheid investeert de komende zes jaar (2023-2028) in 18 regionale netwerken van lokale besturen en organisaties die zullen onderzoeken hoe ze samen een divers en toegankelijk inburgeringsaanbod binnen de regio kunnen realiseren en hiervoor concrete acties opzetten.

Bedoeling is dat iedere nieuwkomer een sociaal netwerk kan uitbouwen en kan participeren aan de samenleving.

Projectaanvragen die worden ingediend voor het einde van de maand, worden telkens uiterlijk voor het einde van de volgende maand beoordeeld.

Openstaande oproepen | Europa WSE

Welzijnsvereniging Het Dak in Knokke-Heist opent nieuwe thuis voor ouderen

Bewoners en medewerkers van O.L.V. van Troost uit Knokke-Heist hebben onlangs hun intrek genomen in het gloednieuwe woonzorgcentrum Polderparel in de deelgemeente Westkapelle. Bewoners, medewerkers en vrijwilligers kregen grote inspraak in de keuzes die een dergelijk bouwproject vraagt. Zij moeten er immers wonen, leven of werken. Ook in de nieuwe naam hadden de bewoners een beslissende stem.

Het nieuwe centrum ligt in de dorpskern, op een gewezen voetbalterrein bij de sporthal, en telt 143 woningen. Er is gekozen voor heel ruime kamers die met een afwisselende inrichting van meubilair flexibel wonen mogelijk maken. Direct zonlicht en grote kookeilanden geven een extra accent aan de huiselijke sfeer, die men voor ogen heeft.

Welzijnsvereniging Het Dak liet het nieuwe woonzorgcentrum ontwerpen door VK Studio uit Roeselare. De firma Stadsbader uit Harelbeke stond in voor de bouw. Het hele bouwproces nam meer dan vier jaar in beslag. Een tekort aan grondstoffen en schaarste aan bouwtechnisch personeel leidden tot uitstel in de initiële planning. Maar

het fraaie eindresultaat zal de vertraging snel doen vergeten. Algemeen directeur Franck Libeer en de voorzitter Kathleen van der Hoof van de Raad van Bestuur waren samen met de aanwezige medewerkers, bewoners en bestuursleden apetrots tijdens een recente officiële opening. – Mike Deschamps

Oud-VBSG-directeur Paul Hautphenne overleden

Op 19 januari overleed in Antwerpen Paul Hautphenne. Hij werd 92 jaar. Paul startte na zijn studies als bestuurskundige zijn loopbaan bij het Antwerpse stadsbestuur. Na zeven jaar in Antwerpen begon hij aan een lange carrière van tientallen jaren bij de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten (VBSG). Als juridisch adviseur specialiseerde hij zich daar in de materie van het gemeentelijk onderwijs. In de jaren zeventig en tachtig erkenden en waardeerden veel gemeenten hem als dé specialist en verdediger van het gemeentelijk onderwijs. Daarnaast adviseerde hij ook vele leden-gemeenten over het lokale personeelsbeleid, over het gemeentelijk jeugd- en cultuurbeleid en nog vele andere materies. De laatste jaren van zijn loopbaan was hij algemeen directeur van de VBSG. Tijdens die jaren voltrok zich de splitsing van de federale vereniging in drie aparte regionale verenigingen van steden en gemeenten (VVSG, UVCW, VSGB). Paul heeft dat proces op een rustige en erudiete wijze begeleid.

We herinneren ons Paul als een echte civil servant, altijd bekommerd om het algemeen belang, iemand die zijn taak met veel ernst en dienstvaardigheid voor de lokale besturen en de gemeentelijke scholen volbracht. Het was een zeer fijne collega met veel humor.

Paul bleef de werking van de VVSG tijdens zijn pensioen van zeer nabij volgen. Hij was tot aan de coronaperiode altijd aanwezig op de bijeenkomsten van de gepensioneerden van de VVSG, waar hij steeds blij gaf van grote interesse voor de werking van de vereniging. Hij las dan ook, tot meer dan twintig jaar na zijn pensionering, elk nummer van Lokaal en van Impuls (het tijdschrift van de Onderwijskoepel) van begin tot eind.

Vaarwel Paul, bedankt voor je jarenlange inzet voor het lokale bestuursniveau en bedankt voor de echte vriendschap met een aantal collega's bij de VBSG en de VVSG.

Mark Suykens, voormalig algemeen directeur van de VVSG

Huwelijk op een alternatieve locatie – wat is uitsluitend gebruiksrecht?

Tijdens de coronapandemie waren lokale besturen genoodzaakt burgerlijke huwelijken in open lucht te voltrekken. Deze nieuwe manier van trouwen viel bij veel mensen in de smaak. Er kwam meer vraag naar, los van corona, en daarom vroegen vele lokale besturen aan Burgerzaken Vlaanderen vzw en aan de VVSG hoe ze dit met respect voor de regelgeving moesten klaarspelen.

De meeste voorwaarden zijn wel duidelijk, maar dat kon niet gezegd worden van de voorwaarde dat de gemeente het uitsluitend gebruiksrecht van de plaats moet hebben. Over wat dat precies is, bleken er verschillende opvattingen te zijn. De FOD Justitie stelde dat het uitsluitend gebruiksrecht impliceert dat enkel de gemeente de locatie kon gebruiken, en dit te allen tijde. Burgerzaken Vlaanderen en de VVSG kozen voor een pragmatischer interpretatie, waarbij de terbeschikkingstelling aan derden ook mogelijk zou zijn. Dan kan bijvoorbeeld een gemeenschapscentrum dat ook door verenigingen wordt gebruikt, ook gebruikt worden voor het voltrekken van huwelijken. De VVSG pleitte trouwens voor een totale afschaffing van de voorwaarde, simpel en duidelijk voor burger en bestuur. Het maakt justitie er menselijker, sneller en sterker op.

Deze afschaffing is er nu gekomen door de wet van 6 december 2022, die op 21 december in het Belgisch Staatsblad verscheen. Het betrokken artikel trad in werking op 31 december 2022. Een goede zaak voor zowel de lokale besturen als de burgers die in het huwelijksbootje willen stappen. _ Lotte Van Liefde

vvsq.be/gebruiksrecht-locatie-huwelijk

FREERIK

Onlangs klopten op één voormiddag vier daklozen aan bij onze sociale dienst. Vier. Ik zit al 19 jaar in de politiek, ik ben vier jaar burgemeester, maar wat we de laatste tijd meemaken, is ongezien. Hier lig ik wakker van.'

Mien van Olmen, burgemeester Herentals, over stijgende dak- en thuisloosheid in Knack 25/01

Stadsplanning hangt nog te veel af van individuele projecten en de goodwill van gemeentes. De Vlaamse en federale overheden zouden zich er sterk achter moeten scharen, bijvoorbeeld door salariswagens af te bouwen en een betaalbare vergoeding voor slecht gelegen bouwgronden uit te werken. Systemisch schieten we tekort. De crisissen in de landbouw, de energie en de mobiliteit botsen op hetzelfde probleem: te veel beleidsniveaus werken elkaar tegen. Het concept van de 15 minutenstad is leuk, maar iedereen haalt er zijn eigen krenten uit.

Sven Augusteyns, stedenbouwkundige bij het landschaps- en stedenbouw-bureau Omgeving, De Standaard 28/01

Men vraagt vaak aan politicologen wat het effect zal zijn van de afschaffing van de stemplicht. Ik weet dat niet. Wat je wel weet, is dat de campagne er heel anders zal uitzien. Als partijen denken dat ze tot 2024 op hun lauweren kunnen rusten, dan zijn ze fout. Ze moeten mensen er tijdig op wijzen dat ze moeten gaan stemmen. Sommigen denken dat de antistammers zullen thuisblijven, maar als je als politieke partij net die mensen kunt overtuigen om te gaan stemmen, zal dat weer een heel ander resultaat geven. Ik kan niet voorspellen wat daar het effect van kan zijn. Misschien krijg je proportioneel dan zelfs meer van die mensen die gaan stemmen.

Herwig Reynaert, politicoloog UGent Apache 01/02

Linda Boudry ademt stedenbeleid. Ze heeft alle dertien centrumsteden mee op sleeptouw genomen op haar doortastende manier. Ze zag nooit problemen, alleen maar oplossingen. Zo zorgde ze ervoor dat iedereen boven zichzelf steeg. Dat maak haar bijzonder in alles wat ze gedaan heeft voor het stedenbeleid.

Wim Dries op de uitreiking van de carrièreprijs van de VVBB aan Linda Boudry, voormalig directeur van het Kenniscentrum Vlaamse Steden, 31/01

'Vroeger hadden lokale politici de lokale pers veel meer nodig. Nu behelpen ze zich met de sociale media. Ik heb honderden gemeenteraden meegemaakt en soms ging het er echt vurig aan toe. Je kreeg verhalen om van te smullen. Vandaag is het veel koeler. Maar ik denk wel dat de sociale media stilaan over hun hoogtepunt zijn. Dertigers zijn meer en meer op zoek naar iets blijvends. Ik zie dat aan mijn eigen kinderen.

Jos Remaut, KW-redactiedirecteur, De Tijd 04/02

Jij,
die koestert wie moet koesteren,
voedt wie moet opvoeden,
hecht aan het hechten,
zorgt voor wie moet ontzorgen,

legt in iedere speelhoek,
tussen plastic dieren, treinen,
op een vertekussen, in een poppenbedje

een heel klein stukje dons.

Daar groeien vleugels
die onder de vleugels nemen
of vrolijk uitfladderen,

Daar bouw je een nestje
voor een stem die lief in slaap moet zingen,
maar die soms ook zegt wat er gezegd moet worden,

Je bent hun vleugels, vliegen, fluiten.
Je wil tillen, tonen, stuwen.
Je bent de zachtste kampioen.

Lies Van Gasse

TR&FEE VVSG

Een poëtische trofee voor de kinderopvang

Op donderdag 26 januari – Gedichtendag – kwamen 300 verantwoordelijken en pedagogisch coaches samen in Antwerpen voor de VVSG Trofeedag. Dichter Lies Van Gasse schreef speciaal voor hen een waarderend gedicht. Zo wilde ze alle medewerkers uit de kinderopvang uitdrukkelijk tonen dat hun werk en doorzetting meer dan één Trofee verdient.

Uitbreiding subsidies voor niet-beschermde parochiekerken

De Vlaamse regering wil lokale besturen blijven stimuleren om nieuwe invullingen te geven aan parochiekerken die niet meer noodzakelijk zijn voor de eredienst. Het decreet van 10 november 2022 breidde de subsidiemogelijkheden voor lokale besturen en kerkbesturen uit om projecten van neven- en herbestemming op te nemen.

De huidige subsidies van het Agentschap Binnenlands Bestuur blijven inzetbaar voor aanpassingswerken voor de neven- of herbestemming van parochiekerken en studies daarvoor. De toegekende subsidie bedraagt maximaal 30% van de kostprijs. De subsidiebasis wordt verhoogd met 7% als tussenkomst voor de algemene kosten. Het is vanaf nu mogelijk om subsidies te verkrijgen voor de opmaak van opmetingsplannen en trajectbegeleiding voor neven- of herbestemming. Dat laatste gaat bijvoorbeeld over participatietrajecten of de aanstelling van een projectregisseur.

De subsidies breiden uit naar parochiekerken die op het moment van de aanvraag maximaal vijf jaar onttrokken zijn aan de eredienst. Dit maakt het mogelijk om ook voor deze kerken nog subsidies aan te vragen voor haalbaarheidsstudies, opmetingsplannen en processen van trajectbegeleiding, én basisinvesteringen die een latere herbestemming mogelijk moeten maken. Het maximale subsidiebedrag is bovendien gestegen van 200.000 euro naar 250.000 euro. Op deze manier speelt de Vlaamse overheid in op de behoeften en verruimt ze haar visie om op een financieel zo eenvoudig

mogelijke manier initiatieven te ondersteunen die een parochiekerk toekomstbestendig maken als ruimtelijke entiteit.

Platform Toekomst Parochiekerken

Deze nieuwe wending geeft extra adem aan het recent opgerichte Platform van PARCUM en de VVSG dat lokale en kerkbesturen optimaal wil ondersteunen in de zoektocht naar een geschikte invulling voor een (gewezen) parochiekerk.

SARAH LUYTEN

toekomstparochiekerken.be of op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur

Voortaan steeds 60 kalenderdagen tijd om hinderpremie aan te vragen

De hinderpremie is een financiële tegemoetkoming van 2000 euro voor ondernemers die te maken krijgen met ernstige hinder door werken voor de deur van hun zaak. Ondernemingen die in aanmerking komen voor een hinderpremie krijgen automatisch een kennisgevingsbrief van VLAIO. Tot voor kort mocht de ondernemer die brief niet al te lang laten liggen. Hij moest zijn aanvraag namelijk indienen ten laatste 60 kalenderdagen vanaf de datum van de brief máár ook steeds voor de einddatum van

de grondwerken. Als de werkzaamheden dus korter duurden dan deze termijn van 60 kalenderdagen, had de onderneming in de praktijk dus een kortere aanvraagtermijn. Dat is nu verleden tijd. De aanvraag voor de uitbetaling van een hinderpremie kan voortaan gewoon altijd tot 60 kalenderdagen vanaf de datum op de brief worden ingediend.

Deze versoepeling sluit aan bij een jarenlange vraag van de VVSG. – Stefan Thomas

27 april The Next Step speeddate voor lokale besturen en sociaal werkers

Ben je als OCMW, gemeente, stad, openbaar lokaal dienstencentrum, Welzijnsvereniging, openbaar Woonzorgcentrum of Openbare Dienst voor Gezins- en Thuiszorg op zoek naar sociaal werkers? Ongetwijfeld.

Via het platform van Conversation Starter ontmoet je op donderdagavond 27 april laatstejaarsstudenten bachelor en master sociaal werk evenals sociaal werkers met meer ervaring die op zoek zijn naar een nieuwe uitdaging. Wij hopen op veel één-op-één-gesprekken, een vonk en een match!

Meer info en inschrijven, wat jou als lokaal bestuur slechts 50 euro kost, via vvsg.be/thenextstep. Schrijf bij voorkeur zoveel mogelijk aparte diensten in, zodat de keuze voor de (bijna) sociaal werkers groter wordt en gericht kan. Vragen? Stel ze aan Werner De Wael via werner.dewael@vvsg.be

Tot € 100.000 voor duurzame openbare gebouwen

Het ING Fonds voor Duurzame Gebouwen lanceert deze projectoproep om u te helpen bij uw plannen voor het vergroenen van de gevels van voor het publiek toegankelijke gebouwen, ten gunste van iedereen. Voor alle projecten samen wordt een bedrag van minimum 300.000 euro ter beschikking gesteld, met een maximum van 100.000 euro per project.

Waarom groene gevels?

Volgens de studie in opdracht van ING kunnen groene gevels een grote impact hebben op zowel thermische als akoestische isolatie, de vermindering van CO₂ en fijn stof en de biodiversiteit.

Augustin Nourissier, CEO van Skyfarms, schreef de studie:

“Wetenschappers schatten de CO₂-afvangcapaciteit van deze plantenmuren op 2,3 kg/m² per jaar. Als we enkele honderden m² in de steden inzetten, zal dit veel effect hebben.”

Bovendien lijkt de invloed van de groene gevel op de waarde van het gebouw zeer positief. Augustin Nourissier: “Over het algemeen wordt geschat dat de waarde van het gebouw na plaatsing van de groene gevel gemiddeld met 8% stijgt.”

Voor wie is het Fonds bedoeld?

Het Fonds ondersteunt de vergroening van gevels van openbare gebouwen, gelegen in België en zichtbaar vanuit de openbare ruimte. Met openbaar gebouw wordt bedoeld: elk gebouw dat regelmatig door publiek wordt bezocht, ongeacht de eigenaar ervan, voor zover het geen louter commerciële bestemming heeft. Voorbeelden zijn onder meer gemeentehuizen, stations, zwembaden, theaters, sportcentra, musea, bibliotheken, scholen, crèches, buurthuizen, ...

Wat voor soort gevel?

De voorgestelde groenbedekking moet minimaal 80 m² bedragen. Dit kan een volledig groene gevel, klimplanten of een combinatie van beide zijn. Er wordt voorrang gegeven aan lokale variëteiten die weinig of geen meststoffen nodig hebben en voor hun irrigatie regenwater gebruiken. Een volledige beschrijving van de technische criteria, vind je op de website van de Koning Boudewijnstichting.

<https://kbs-frb.be/nl/ing-fonds-voor-duurzame-gebouwen>

De initiatiefnemer van het project moet al een haalbaarheidsstudie en een sluitend voorontwerp hebben uitgevoerd. Het project moet ook voldoende ver gevorderd zijn om uiterlijk in oktober 2023 klaar te zijn.

Welke ondersteuning verleent het Fonds?

Tot € 100.000, volledig of in medefinanciering met openbare of particuliere bronnen. Het kan op zowel de studie- als de uitvoerings- of

follow-upfase betrekking hebben. Het Fonds hecht het grootste belang aan projecten die een maximaal effect nastreven in termen van:

- **Milieu:** luchtkwaliteit, verrijking van de biodiversiteit, continuïteit van het ecologisch netwerk, gebruik van organisch afval als voedingsstof, positieve bijdrage aan de waterkringloop, enz.
- **Psychosociaal:** welzijn, gezondheid, esthetiek, bewustwording en participatie van de bewoners
- **Technisch:** temperatuur- en akoestische regeling, bescherming van de bouwschil, enz.
- **Architectonisch:** verfraaiing van het gebouw, stedenbouwkundige bijdrage aan de straat of de wijk, enz.

De jury

De Koning Boudewijnstichting heeft een onafhankelijke jury samengesteld, verantwoordelijk voor de selectie van de projecten die in aanmerking komen.

Alexandrine Goessens, beheerder van het Fonds bij de Koning

Boudewijnstichting: “Het zit in het DNA van de Stichting om op alle niveaus een beroep te doen op onafhankelijke deskundigen, ongeacht het type project. Dit vormt de kern van onze methodologie.”

Hoe is deze jury samengesteld? Alexandrine Goessens: “We zorgen er altijd voor dat de jury zo divers mogelijk is om verschillende standpunten te combineren. In dit geval hebben we onder meer architecten, landbouwingenieurs, stedenbouwkundigen, landschapsplanners en vertegenwoordigers van instellingen bij elkaar gebracht. We willen mensen die projecten in vraag kunnen stellen en opvolgen.”

Hoe neem je deel?

Heb jij een project voor een groene gevel? Aarzel dan niet om het vóór 6 juni 2023 in te dienen op de website van de Koning Boudewijnstichting.

Meer info op

ing.be/duurzame-gebouwen

do your thing

Sofie Vandeweerd

Burgemeester Dilsen-Stokkem

Sofie Vandeweerd, burgemeester in Dilsen-Stokkem, kreeg het estafettestokje van burgemeester Dieter Wouters uit Wuustwezel, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft zij het door aan een andere lokale politica/politicus, van een andere partij en ver van Dilsen-Stokkem.

Wat betekent je politieke functie voor jou?

Heel veel. Ik ben sinds 2019 burgemeester, maar al ruim zestien jaar actief in de lokale politiek, dus mijn mandaat heeft al een groot stuk van mijn leven bepaald. Ik ben er iedere dag heel hard mee bezig en voel me verantwoordelijk voor alles wat er gebeurt in onze stad. Ook al kan ik er persoonlijk niet altijd iets aan doen, het houdt me wakker. Beroepsmisvorming zeker.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)?

Luisteren naar mijn collega's en mensen uit diverse sectoren! Ik was amper 22 toen ik schepen werd. Het voordeel was dat ik met een open blik naar de gemeentepolitiek kon kijken. Zo kon ik mijn eigen koers varen en mijn eigen stijl ontwikkelen. Gelijke onderwijskansen en de realisatie van een nieuw jeugdhuis waren in die beginjaren mijn voornaamste actiepunten.

Kom je uit een politiek nest?

Niet echt. Mijn ouders hebben nooit aan politiek gedaan. Mijn oom was in de jaren '80 wel lijsttrekker van de toenmalige PVV in Dilsen-Stokkem, maar die zat toen niet in de coalitie. Na enkele jaren in de gemeenteraad is hij naar Leuven verhuisd en gestopt.

Wat zie je als je grootste prestatie?

Ik blijf steeds mezelf en werk met de collega's constructief voort aan de ontwikkeling van onze stad. Zo hebben we al veel mooie projecten kunnen realiseren.

Neem je dit ambt mee naar huis?

Ja, te veel. Afschakelen zit niet echt in mijn systeem en daar heeft mijn man wel eens last van. (*glimlacht*)

Heb je vrienden in de politiek?

Een paar. Gelukkig maar, want de job is wel eens eenzaam en hard. Zeker sinds ik burgemeester ben, ervaar ik dat nog intenser.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen?

Vaak met de collega's uit het schepencollege. We werken al bijna drie legislaturen goed samen met dezelfde beleidsploeg. Maar het kan ook het managementteam zijn. Of soms mijn man. Die zegt onmiddellijk wat hij ervan denkt.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap?

Ik beschouw mezelf als een bruggenbouwer en verzoener. Mijn heldere manier van communiceren wordt ook geapprecieerd.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest?

Dat ik me alles te veel persoonlijk aantrek. Leren loslaten

en wat meer relativeren is al jaren mijn grootste uitdaging.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositiedid?

Constructief meewerken aan beter beleid voor onze inwoners. Uiteindelijk zitten we daar allemaal dankzij onze kiezers en om te werken aan een mooier Dilsen-Stokkem, ongeacht onze 'kleur'. Ook aanwezig zijn op activiteiten van het verenigingsleven waardeer ik. De meesten doen dit toch allemaal naast een voltijdse job.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest?

Goh, één bepaalde figuur komt niet zo in me op... Ik heb wel veel respect voor iedereen die onze democratie mee gevormd heeft en ons een waardevolle, tijdloze boodschap heeft nagelaten.

Wie zijn je huidige helden?

Mensen die spontaan acties opzetten voor de medemens. Die hun vrije tijd opofferen om anderen te helpen. Ze zijn en blijven het cement van de samenleving.

Waar zou je nu het liefste zijn?

De regen valt hier met bakken uit de lucht nu, dus graag op een zonnige plek. Meer reizen staat in ieder geval op de planning na mijn politieke carrière. Er is nog zoveel te zien, en andere culturen ontdekken verruimt je blik.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak?

'Dat zullen we dan wel zien.'

Wat koester je het meest?

Mijn geluk thuis. Mijn familie.

Wat is volgens jou de diepste ellende?

Iemand verliezen die je doodgraag ziet. En ernstig ziek worden. Dan houdt alle levensvreugde op, vrees ik.

Wat is je favoriete bezigheid?

Een stevige wandeling maken in de natuur en lekker gaan eten met mijn man en vrienden.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente?

Ja, regelmatig na een vergadering en soms in het weekend. Veel cafés verdwijnen helaas, ze blijven een belangrijke plaats voor spontane ontmoetingen en gesprekken.

Wat is je motto?

Dat heb ik niet echt. Ik vind 'leven en laten leven' wel steeds relevanter. Mensen hebben zo snel een negatieve mening klaar, zeker op sociale media, zonder de ware toedracht of achtergrond te kennen. Geen goede evolutie.

Aan wie geef je de estafettestok door?

Aan burgemeester Dis Van Berckelaer van Borsbeek. —

BART LUSKY

De Vlaamse centrumsteden hebben de voorbije twintig jaar grote stappen vooruit gezet op het vlak van stadsvernieuwing. De samenwerking onder de vleugels van het Kenniscentrum Vlaamse Steden gaf hun een extra boost. Intussen hebben twee nieuwe, zeer complexe thema's zich aangediend: het klimaat en de digitale transformatie. Weer moeten de steden zich heruitvinden. Dat zeggen **Linda Boudry**, **Hardwin De Wever** en **Lode Nulens**.

Steden moeten zich blijven heruitvinden

STEFAN DE WICHERE

Linda Boudry:
**‘Als je niet veel volk
in huis hebt, moet
je naar buiten en
de kop van andere
mensen zot maken
om mee te doen.
Het gaat over
anderen verleiden,
op sleeptouw
nemen.’**

Linda Boudry mocht op 31 januari de carrièreprijs van de Vlaamse Vereniging voor Bestuur en Beleid in ontvangst nemen. Ze was projectleider Thuis in de Stad, werkte voor het team Vlaams Bouwmeester en was gedurende veertien jaar directeur van het Kenniscentrum Vlaamse Steden. Op 1 oktober vorig jaar volgde Annik Bogaert haar op, maar Linda Boudry blijft voorlopig voor enkele deelprojecten als vrijwilliger aan de slag bij het Kenniscentrum. Met Hardwin De Wever en Lode Nulens kijkt ze terug op het voorbije anderhalve decennium en blikte ze vooruit naar de grote uitdagingen die de steden wachten. Hardwin De Wever is een compagnon de route sinds het Kenniscentrum in 2008 werd opgericht. Hij leidt bij AG Vespa (Antwerpen) een team van 45 stadsplanners. Lode Nulens is diensthoofd informatica van de stad Brugge. Smart city's en de digitale transitie zijn thema's die de voorbije jaren sterk aan belang hebben gewonnen, ook in de werking van het Kenniscentrum.

Linda Boudry: ‘Voor de ontstaansgeschiedenis van het Kenniscentrum moeten we terug naar het Stedenfonds, met zijn meerjarige convenanten, indicatoren en resultaatsverbintnissen. Bij de evaluatie wilden we absoluut weg van de papieren rapporten waar amper iets mee gebeurt, we wilden er een leermoment van maken. We organiseerden visitaties met burgemeesters, schepenen, topambtenaren en experts, die konden binnenkijken in de keukens van andere steden. Dat was buitengewoon boeiend. Iedere stad bleek dezelfde problemen te hebben en had een stukje van een mogelijk antwoord. We schreven het witboek “De eeuw van de stad”, er waren de stadsgesprekken met burgers, we maakten het decreet op het stadsvernieuwingsfonds en het stedenfondsdecreet. Dat alles heeft geleid tot de oprichting van het Kenniscentrum Vlaamse Steden. Al die voorafgaande stappen gebeurden altijd samen met experts en lokale ambtenaren. Diezelfde wijze van samenwerking hebben we sindsdien altijd aangehouden.’

Het Kenniscentrum is actief voor de centrumsteden. Vanwaar die afbakening?

Linda Boudry: ‘Er waren wel wat middelen maar als je impact wilt hebben, moet je kiezen. Ik heb in samenspraak met de bevoegde

minister gezocht naar een geobjectiveerde manier om een selectie te maken. De keuze voor de centrumsteden is in 2002 op Vlaams niveau vastgelegd en is tot vandaag overeind gebleven.’

Wat was en is de meerwaarde van het Kenniscentrum voor een stad als Antwerpen?

Hardwin De Wever: ‘In Antwerpen waren we pioniers van de stadsvernieuwingsprojecten. Met middelen van Europa en het federale grotestedenbeleid zetten we in op de aandachtsgebieden. Ik had het voorrecht Spoor Noord te mogen leiden, collega's waren actief voor het Schipperskwartier en de stationsomgeving. Dat verliep vooral bottom-up, we sloten allianties, we vormden een visie van onderuit en probeerden het stadsbestuur en direct betrokkenen mee te krijgen. Er was weinig kennisuitwisseling tussen steden. De grote verdienste van het witboek en het Kenniscentrum was de ontwikkeling van een kader voor de aanpak van stadsprojecten. Toen is samen met de centrumsteden het denkwerk gebeurd om van een projectmatige bottom-upbenadering naar een meer gestructureerde manier van werken te gaan, en hoe strategische keuzes te maken van waar je als stad op moest inzetten. Een tweede meerwaarde was dat we toetraden tot een netwerk van steden en experts. We hebben heel veel geleerd uit die interactie. Waar gaat het echt over? Hoe ga je aan de slag met plekken, met mensen, met complexe opgaves? Dat leer je door het te doen. De doeners in de steden hebben elkaar gevonden, samen met academici en experts. Eigenlijk heeft het Kenniscentrum een beweging opgezet, uniek in Europa. Veel steden in andere landen zijn er jaloers op.’

Linda Boudry: ‘Dat heeft bijvoorbeeld geleid tot de website www.complexestadsprojecten.be. Enkele steden hadden al goede masterplannen en een visie, maar iedereen moest telkens weer het warme water uitvinden. Op de website hebben we alle projecten verzameld en gedocumenteerd die middelen hebben gekregen uit het Stadsvernieuwingsfonds of een prijs hebben gewonnen. Alle steden hingen hun voorbeelddocumenten vast aan hun projectbeschrijvingen. De site wordt nog altijd massaal gebruikt. Ze wordt gerund door vrijwilligers uit de academische wereld en de steden. Dat krijg je terug als je voor echte coproductie gaat.’

Hardwin De Wever: ‘Nog een belangrijke verdienste van het Kenniscentrum is dat er een

nieuwe ontwerpdiscipline is ontstaan. Nadenken over een stadsontwerp is voor architecten en ontwerpers iets anders dan nadenken over een gebouw. In Vlaanderen hebben we een hele nieuwe generatie ontwerpers opgeleid om met die stedelijke opgave om te gaan. Dat is een grote luxe.'

Lode Nulens: 'Mensen samenbrengen, allianties smeden, samen projecten uitvoeren, dat is het Kenniscentrum.'

Linda Boudry: 'Als je niet veel volk in huis hebt, moet je naar buiten en de kop van andere mensen zot maken om mee te doen. Het gaat over anderen verleiden, op sleeptouw nemen.'

Hardwin De Wever: 'Het Kenniscentrum heeft het kleinste kantoor en het grootste team van Vlaanderen.'

Waarop ligt de inhoudelijke focus?

Linda Boudry: 'We hebben contracten van vijf jaar. Daarin zijn de thema's opgenomen die we voortzetten en de nieuwe thema's. Het zijn de steden die ze aandragen. Eerst lag de klemtoon op wonen en gebiedsgericht werken, slim verdichten was een constante. Daar kwam Europa bij, en later de hele dataproblematiek, de digitalisering en het klimaatvraagstuk. Voor elk nieuw thema doen we een verkennend onderzoek bij de steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, we maken de stand van zaken op. In 2011 bleek de toestand voor data bijvoorbeeld ronduit desastreus, Antwerpen, Gent en Genk hadden iets maar daar hield het op. De steden hebben sindsdien een bijzondere sprong gemaakt door het gevaar in de ogen te kijken en de vaststellingen niet onder de mat te vegen.'

Werken jullie met een soort van subcommissies?

Linda Boudry: 'Elke vijf jaar hebben we vier, vijf thema's of programma's. Daaronder zitten enkele deelprogramma's met elk een stuur- of werkgroep. We proberen telkens mensen met verschillende profielen bijeen te brengen, strategische profielen, IT-profielen en vakspecialisten. Het Kenniscentrum zit meestal de groepen voor. We proberen de focus scherp te krijgen en houden iedereen bij de les. We zijn de procesbegeleiders.'

Hardwin De Wever: 'Het Frans heeft daar een goed woord voor: een *aménageur*, iemand die zorgt dat dingen geregeld worden.'

Linda Boudry: 'Het doel is oplossingen vin-

STEFAN DEWICKERE

den waar steden iets mee zijn in hun dagelijkse beleid. We vertrekken van een behoefte en bouwen daar iets rond. We zijn geen organisatie die dikke, theoretische rapporten of boeken schrijft.'

Zijn Antwerpen en Gent de grote trekkers in alle programma's?

Linda Boudry: 'In het begin was dat zeker zo, nu niet meer. Voor ORBA, een registratie- en rapporteringsinstrument voor de opvolging van de realisatie van het bestuursakkoord, neemt Hasselt dikwijls het voortouw. Voor alles wat met smart city's te maken heeft, hebben Brugge, Leuven en Roeselare vaak een trekkende rol. Het werk wordt ook verdeeld. Deelnemers laten elkaar het achterste van hun tong zien, ze durven ook zeggen waarop ze te pletter zijn gelopen.'

Hardwin De Wever: 'Het Kenniscentrum is een veilige ruimte waar mislukkingen kunnen worden gedeeld, een echt lerend netwerk.'

Lode Nulens: 'Het vertrouwen groeit door vaak met dezelfde mensen aan de tafel te zitten. We delen dezelfde uitdagingen, dezelfde problemen.'

Linda Boudry: 'En, humor is belangrijk.'

Hoe wordt het Kenniscentrum politiek aangestuurd?

Linda Boudry: 'We zijn een interlokale vereniging, de dertien burgemeesters vormen het Beheerscomité, een soort raad van bestuur. Een van hen wordt aangesteld om het Kenniscentrum van meer nabij op te volgen en aan te sturen. Op dit ogenblik is de voorzitter de Genkse burgemeester Wim Dries. We hebben ons altijd ver van partijpolitiek gehouden. Iedereen, los van kleur of samenstelling van de bestuurscoalitie, is vandaag bezig met de twee nieuwe thema's: klimaat en digitale transitie. Onze rol is materiaal te ontwikkelen dat hen kan helpen om de juiste keuzes te maken. Dat maakt dat we in al die jaren geen enkele keer teruggefloten werden door het Beheerscomité.'

Linda Boudry:
'We hebben ons altijd ver van partijpolitiek gehouden. Iedereen, los van kleur of samenstelling van de bestuurscoalitie, is vandaag bezig met de twee nieuwe thema's: klimaat en digitale transitie. Onze rol is materiaal te ontwikkelen dat hen kan helpen om de juiste keuzes te maken.'

STEFAN DEWICKERE

Lode Nulens: ‘Het doel van de digitalisering en de digitale transformatie is zorgen voor een aangzamere en duurzamere stad voor burger en bezoeker. Het is niet omdat iets technologisch kan, dat je het ook moet toepassen. Nu vertrekken we van een probleem, een behoefte, en kijken dan of en hoe we technologie kunnen inzetten.’

Lode Nulens: ‘We zoeken thema’s die voor iedereen even relevant zijn, dan heb je een gemeenschappelijke basis. Soms werken we samen een leidraad uit, soms gaat het over zeer specifieke oplossingen.’

Hardwin De Wever: ‘Er is altijd een grote vorm van herkenbaarheid in de thema’s, ook bij de beleidsmensen. Het Kenniscentrum is ook belangrijk om de dialoog in de stad en met het beleid op gang te trekken over wat echt belangrijk is, wat in beleidskaders moet worden meegenomen, op welk type van projecten we moeten inzetten. Het heeft een groot katalysator-effect op de interne dialoog. Het brengt mensen samen die voordien allemaal in hun eigen kokers bezig waren. Ze verenigen zich rond concrete plekken en projecten.’

Hoe wordt het Kenniscentrum gefinancierd?

Linda Boudry: ‘Twee derde van de basisfinanciering komt van de steden, een derde van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Daarnaast is er ad-hocfinanciering, maar die moet altijd in een deelprogramma passen. Het voorbije jaar kregen we bijvoorbeeld bijkomende financiering voor energiedelen in appartementen, de Vlaamse versie van de datapedia, de zon-zoneeringskaart.’

Hoe kijkt u naar de samenwerking met private partijen?

Linda Boudry: ‘De wet op de overheidsopdrachten is uiteraard de basis als het gaat over het toewijzen van opdrachten. Los van die specifieke context halen we iedereen mee aan tafel die nuttig of nodig kan zijn – andere overheden, middenveld, private partners, burgerinitiatieven. In verband met automatische rechtentoe-kening werken we voor het eerst samen met de federale overheid en de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Bij de grote projecten zoals City of Things-oproepen, Gemeente zonder Gemeentehuis en het speerpuntenprogramma schuiven ook altijd twee, drie kleine gemeenten aan. Ze

lopen het hele traject mee in de werkgroepen, met het oog op de haalbaarheid van latere opschaling, maar ze moeten niet mee financieren. Iedereen mag alles gebruiken wat we maken. Ik herinner me een discussie toen we de website van de complexe stadsprojecten lanceerden. Moesten we al die informatie niet achter een wachtwoord steken zodat private partijen geen toegang zouden hebben? We hebben besloten dat niet te doen. We hopen integendeel dat zoveel mogelijk private spelers de site gebruiken, want dan krijgen we tenminste goede projecten.’

Kunnen we de manier van werken van het Kenniscentrum en de gerealiseerde projecten als verworven beschouwen?

Hardwin De Wever: ‘Neen, je moet het elke dag opnieuw doen, want de context verandert voortdurend. We zijn erin geslaagd om de steden meer bewoonbaar en leefbaar te maken, ze zijn aangzamere plekken geworden. Nu komen er nieuwe uitdagingen op ons af, steden zullen zichzelf weer moeten uitvinden en dat zal nieuwe manieren van werken vragen.’

Linda Boudry: ‘De eerste vijf jaar was het thema betaalbaar wonen zeer belangrijk. Daarna verdween het een tijd van de radar, maar nu is het weer een gigantisch probleem. De eisen die gesteld worden op het vlak van bijvoorbeeld energiezuinigheid, worden alleen maar strenger.’

Een van de nieuwe thema’s is de klimaatverandering en hoe ermee om te gaan. Hoe schat u de opgave voor de steden in?

Linda Boudry: ‘De complexiteit is zo groot dat we nog niet goed weten hoe we daarmee moeten omgaan. We hebben natuurlijk al veel bagage, maar het mist allemaal nog consistentie, we zullen een tandje moeten bijsteken.’

Hardwin De Wever: ‘Vroeger hadden we complexe problemen, nu praten we over *wicked problems*. Er zijn meerdere oplossingen mogelijk en je weet niet of een gekozen oplossing wel de juiste of de beste is. Het klimaatvraagstuk hebben we nog niet in de vingers. Sowieso zullen we nog meer dan vroeger interdisciplinair, transversaal, geïntegreerd moeten werken, op alle niveaus. En samen met de burgers en andere belanghebbenden.’

Linda Boudry: ‘Klimaat wordt een gezamenlijke opgave voor de quadruple helix: de overheid, de bedrijfswereeld, het nieuwe en oude middenveld, de academische wereld. Iedereen zal uit de eigen logica moeten komen en daar ligt voorlopig het kalf gebonden. Soms hebben dingen ook wat tijd nodig. Functies combineren op

één plek, ruimtes delen was indertijd een brug te ver, nu komt dat weer op tafel. Soms moet je zaaien en de tijd zijn werk laten doen.'

Hardwin De Wever: 'De opgaves gaan ook verder dan de stad, ze zijn stadsregionaal en zelfs nog omvangrijker.'

Ook de digitale transformatie is zo'n complex thema. Kunt u de opgave voor de steden even schetsen?

Lode Nulens: 'Het doel van de digitalisering en de digitale transformatie is zorgen voor een aangenamere en duurzamere stad voor burger en bezoeker. In de kwestie van de smart city's hebben steden in een eerste fase toepassingen gezocht voor de beschikbare technologie. Er waren sensoren, er was technologie, steden zetten allerlei projecten op om daar iets mee te doen. Die zijn zelden duurzaam gebleken. Het is niet omdat iets technologisch kan, dat je het ook moet toepassen. Nu doen we het omgekeerd, we vertrekken van een probleem, een behoefte, en kijken dan of en hoe we technologie zoals camera's en sensoren kunnen inzetten. Technologie werkt ondersteunend voor de *use case*. In Brugge bijvoorbeeld kan het op sommige momenten zeer druk zijn. We willen graag weten op welke plekken het druk is, waar de bezoekers heengaan, welke looplijnen ze volgen, waar ze blijven en voor hoe lang. Technologie kan daarbij helpen. Als we de drukte kunnen spreiden, wordt de stad voor iedereen aangenamer. En het levert ook interessante informatie op voor de handelaars en de lokale economie. Een andere toepassing is het digitaliseren van analoge producten en processen, zodat burgers niet meer naar het stadhuis hoeven te komen. De digitale transformatie is nog een stap verder. Het hele proces wordt in vraag gesteld. Waarom doen we iets op een bepaalde manier? Kan het niet anders en beter? Waarom moet de burger ons drie keer dezelfde informatie bezorgen? De hele stedelijke organisatie moet digitaal beginnen te denken en een digitale cultuur ontwikkelen. Net als voor het klimaatthema zal iedereen uit zijn silo moeten komen, we zullen het samen moeten doen.'

Linda Boudry: 'Een stad moet zijn manier van dienstverlening heroverwegen: het moet korter en veel intuïtiever.'

Wat doet een gemeente zonder gemeentehuis voor burgers die niet mee zijn met die digitalisering?

Lode Nulens: "Het is *digital first* maar niet *digital only*. Voor de standaardproducten zal de interac-

tie met de stad via de smartphone of de app kunnen. Voor meer duiding zul je nog altijd in het stadhuis terechtkunnen, medewerkers zullen meer tijd hebben voor dat persoonlijke contact. Daarnaast zal er fysieke dienstverlening blijven voor burgers die niet zo bedreven zijn in het digitale. Dat zal een mix blijven.'

Linda Boudry: 'Onder het thema smart city's hebben we een programma e-inclusie. We zijn nu medewerkers van steden aan het opleiden in servicedesign: hoe neem je de doelgroep mee in het bedenken, uitwerken en testen van nieuwe producten en processen? Elke stad heeft twee cases gekozen. Het project moet resulteren in een toolbox voor alle lokale besturen.'

Samen met Leuven en Roeselare heeft Brugge vorig jaar een Smart City Award gewonnen op het Smart City Expo World Congress in Barcelona. Wat houdt het project in?

Lode Nulens: 'We hebben samen een smart-city-dataplatform gebouwd dat allerlei data - real-time-data afkomstig van sensoren maar ook historische gegevens - inlaadt, samenbrengt en analyseert. Een moeilijke, toekomstige stap is om op basis van die data-analyse voorspellingen te doen. Stel dat je de personeelsbezetting in de musea wilt inplannen, dan zou het mooi zijn als je op voorhand weet hoeveel bezoekers er zullen komen, rekening houdend met bijvoorbeeld het weer of de vakantieperiodes. Of als je kunt voorspellen hoe druk het zal zijn in de stad, is dat zeer bruikbare informatie voor bijvoorbeeld handelaars, maar ook voor de politie. Wij werken vooral rond het thema "drukke in de stad", maar Leuven bijvoorbeeld wil de bezoekers in de uitgaansbuurt *nudgen* om 's nachts niet te veel lawaai te maken. Geluidssensoren registreren het lawaai en bewoners kunnen via een app kenbaar maken wanneer ze het te lawaaiërig vinden. Is dat het geval, dan wordt er een boodschap op de straat geprojecteerd: "Sst, hier slaapt Jan". Dat werkt.' —

Hardwin De Wever:
'De context verandert voortdurend. We zijn erin geslaagd om de steden meer woonbaar te maken, ze zijn aangenamere plekken geworden. Nu komen er nieuwe uitdagingen op ons af, steden zullen zichzelf weer moeten uitvinden en dat zal nieuwe manieren van werken vragen.'

Projectsubsidies zijn goed, maar het kan beter

Vlaamse projectsubsidies kunnen gemeentelijk beleid uitdagen, vernieuwen, versnellen. Maar ze zijn erg versnipperd en er hangen telkens rapporteringsverplichtingen aan vast. Dat moet beter kunnen. De lokale besturen vragen meer Vlaamse coördinatie van projectsubsidies rond grote thema's, een maximale afstemming op de BBC en een grotere focus op de gemeentelijke behoeften.

Door het Planlastendecreet van 2011 hoefden lokale besturen voor veel beleidsdomeinen geen aparte plannen meer op te maken en vielen er ook veel specifieke rapporteringsverplichtingen weg. De aanvraag van subsidies verliep voortaan via het BBC-meerjarenplan, de rapportering via de BBC-jaarrekening. Vijf jaar later werden de subsidies voor cultuur, jeugd, sport, flankerend onderwijs, kinderarmoede, ontwikkelingssamenwerking en integratie in het Gemeentefonds geïntegreerd en namen de plan- en rapporteringslasten verder af. De forse toename van het aantal projectsubsidies maakt die winst voor een stuk weer ongedaan. De projectsubsidies volgen de regels van het Planlastendecreet niet, ze hebben elk verschillende aanvraag- en rapporteringsmethodes, er is weinig coördinatie en veel versnippering op Vlaams maar ook federaal niveau. Het maakt dat lokale besturen dikwijls niet intekenen op projectsubsidies, ook al zouden ze er aanspraak op kunnen maken. De zware administratieve procedures, de te grote planlast, de te kleine subsidiebedragen, de te scher-

pe deadlines, de vereiste gemeentelijke cofinanciering zijn redenen om ze links te laten liggen. Zo schieten ze natuurlijk steeds vaker hun doel voorbij. De raad van bestuur van de VVSG keurde over dit onderwerp een document goed met knelpunten en remedies. Lokaal ging luisteren bij enkele lokale besturen. In Eeklo is voor Ina Quintyn (stafmedewerker integratie, gelijke kansen en gezondheid, en waarnemend diensthoofd welzijn) en Annemieke Pieters (coördinator lokaal sociaal beleid) projectsubsidies aanvragen en opvolgen een belangrijk onderdeel van hun opdracht. Financieel directeur Bart Luyckx is in Lier verantwoordelijk voor het financiële luik dat eraan vasthangt. Jan de Keyser zet als burgemeester van Oostkamp de lokale beleidslijnen uit en beslist met college en raad welke projectsubsidies daarin passen.

Leve de projectsubsidies

'Ik ben zeer enthousiast dat Vlaanderen strooit met projectsubsidies,' opent Jan de Keyser. 'Dat toont de dynamiek van de Vlaamse overheid en het is prikkelend voor de lokale bestu-

ren. Het zet ons aan het denken. Voor de renovatie van het centrum van de gemeente hebben we bijvoorbeeld subsidies voor een kunstproject binnengehaald. Zonder die steun hadden we vast niet geïnvesteerd in een kunstwerk, terwijl het ons centrum wel extra aantrekkingskracht geeft en mensen samenbrengt. Bovendien is kunst ook een economische sector die alle ondersteuning kan gebruiken.' Bart Luyckx beaamt dat projectsubsidies een hefboom kunnen zijn voor het ontwikkelen en uitvoeren van lokaal beleid. 'Meer middelen geven het werkveld meer slagkracht. Je kunt extra projecten en acties opzetten waaraan je anders niet zou toekomen wegens een gebrek aan middelen.' Ook in Eeklo weten Ina Quintyn en Annemieke Pieters het instrument van de projectsubsidies naar waarde te schatten. 'Projectsubsidies openen mogelijkheden om in te spelen op evoluties, uit te testen, inzichten te creëren, je toe te leggen op een bepaald thema. Ze laten je verder kijken dan het werk van elke dag en kunnen de samenwerking met collega's, partners en andere diensten versterken. Doordat er vaak ondersteuning aan verbonden is, bijvoorbeeld van een universiteit, en er via een lerend netwerk inzichten worden gedeeld met andere besturen en partners, neemt de expertise van je organisatie toe.'

Zeer veel vogels

Projectsubsidies zijn voor Vlaamse en federale ministers natuurlijk een middel om eigen beleidsaccenten te leggen. Burgemeester Jan de Keyser heeft vragen bij het grote aantal projecten dat ze in de markt zetten. 'Als je heel veel vogels loslaat, is het voor lokale besturen bijna onmogelijk om die allemaal in de gaten te houden. Soms zal er wel eens eentje passeren zonder dat we hem gezien hebben, hoewel hij misschien wel interessant had kunnen zijn. Andere laten we bewust passeren, omdat ze weinig of niets bijdragen aan ons beleid of een te zware administratieve last meebrengen. Een ander probleem is de grote versnippering. Bij de renovatie van ons centrum hebben we niet

Ina Quintyn:

'Projectsubsidies openen mogelijkheden om in te spelen op evoluties, uit te testen, inzichten te creëren, je toe te leggen op een bepaald thema. Ze laten je verder kijken dan het werk van elke dag en kunnen de samenwerking met collega's, partners en andere diensten versterken.'

Jan de Keyser:
‘De Vlaamse ondersteuning is vaak gebaseerd op centen, soms mag er ook nog meer aandacht zijn voor het aanbieden van kennis en expertise, dat is mij minstens even veel waard.’

enkel middelen binnengehaald voor het kunstwerk waarover ik al sprak, maar ook voor versterking van het kernhandelsgebied, voor ontharding enzovoort. Telkens ressorteren die middelen onder een andere minister, telkens zijn de aanvraag- en rapporteringsverplichtingen anders. De administratieve last is toch wel groot. Bovendien kun je je afvragen of alle belastingmiddelen wel altijd op de efficiëntste manier worden ingezet. Zijn al die versnipperde projectsubsidies wel altijd het beste antwoord op de behoeften van lokale besturen? Primeert soms niet eerder de ministeriële ambitie?’ De informatie over mogelijke projectsubsidies komt via verschillende kanalen bij de organisatie binnen, getuigt Annemieke Pieters: ‘We halen oproepen uit nieuwsbrieven en andere kanalen, maar ook onze medewerkers aan de basis leveren informatie, soms zijn het de politici die ons attent maken op subsidiekanalen. Er is wel een evolutie in hoe we met projectoproepen omgaan en op welke we inschrijven. Vroeger keken we zo breed mogelijk en wilden we aan zoveel mogelijk projecten deelnemen. Nu vertrekken we van het stedelijke beleidsplan, we kijken welke oproepen daarin passen, hoe we een hiaat kunnen invullen, hoe we bestaande plannen in een gesubsidieerd project kunnen schuiven of bestaande

netwerken kunnen versterken. Omdat het aanvragen, uitvoeren en rapporteren veel inspanningen vergt, zijn we kieskeuriger geworden en laten we steeds meer oproepen passeren. Aan de andere kant zijn er ook projectsubsidies die wel aansluiten bij ons beleidsplan maar waarvoor we niet aan de voorwaarden voldoen. Onlangs was er een oproep met betrekking tot een informaticatoepassing voor de automatische toekenning van rechten. Die past volledig in waar de stad mee bezig is. Helaas was een van de voorwaarden dat iemand op A-niveau het project moest trekken en die hebben wij op dat gebied niet in huis.’

De olifant en de konijnen

In het eerste jaar van de bestuursperiode maken de steden en gemeenten hun meerjarenplan op, waarin ze vastleggen wat ze zullen doen en wat daarvan de financiële vertaling is. ‘Dat is natuurlijk geen rigide plan. Het is een uitdaging om bij de opmaak de nodige flexibiliteit in te bouwen en jezelf wat ruimte te geven om op nieuwe kansen in te spelen en schokken zoals de energiecrisis te kunnen opvangen. Maar met de vele projectsubsidies zijn er nu wel heel veel verleidingen om er van alles bij te nemen,’ zegt Jan de Keyser. ‘Ik beschouw het meerjarenplan als de olifant, de projectsubsidies zijn dan de konijnen. Ze zorgen voor beweging maar je moet erop letten dat je de olifant niet uit het oog verliest.’ Dat er af en toe een haasachtige voorbijkomt, hoeft dus geen probleem te zijn, ook niet voor financieel directeur Bart Luyckx. ‘Onze doelstellingenboom is een dynamisch gegeven, het is niet erg om er aan te sleutelen en enkele acties bij te creëren. Maar er komt natuurlijk heel wat bij kijken. Voor projecten moet je per-

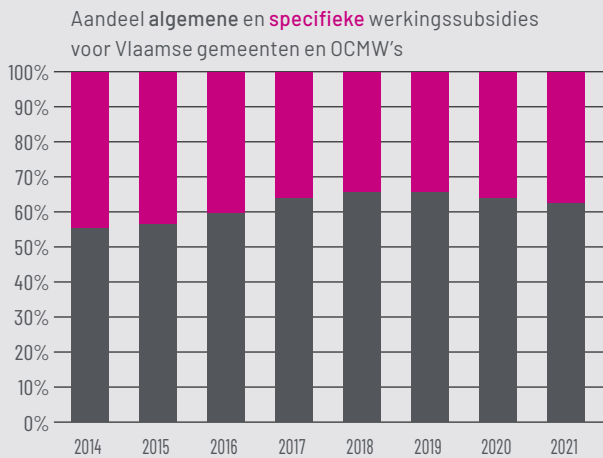
sonneelsleden vrijmaken, vaak ook extra mensen aantrekken. Meestal zijn dat tijdelijke contracten. De vraag is dan of het project na afloop wordt stopgezet of opgenomen in de reguliere werking. Een bijkomende complexiteit is dat veel projecten samenwerking vragen met andere gemeenten en partners. Onlangs hebben we bijvoorbeeld ingetekend op het Plan Samenleven, Lier neemt de lead, en die coördinatie vraagt behoorlijk wat tijd.’

Projecten vragen dus niet alleen inspanningen van de operationele diensten maar ook van de ondersteunende diensten, zoals personeel en financiën. Bart Luyckx: ‘De sterkte van de digitale BBC-rapportering is dat je veel automatisch kunt rapporteren, al moeten natuurlijk ook dan codes gekoppeld worden aan de acties en moet alles boekhoudkundig gestructureerd worden. Dat was de grote vooruitgang van het Planlastendecreet. En door de inkanteling in 2015 van allerlei sectorale subsidies in de generieke financiering van het Gemeentefonds vielen veel rapporteringsverplichtingen weg, terwijl Vlaanderen wel kan blijven monitoren via de BBC. Dat getuigde van een groot vertrouwen in de lokale besturen. Met de vele projectsubsidies wordt de klok nu toch beetje bij beetje teruggedraaid wat inhoudelijke en financiële rapportering betreft.’ Dat kan op een behoorlijk ingewikkeld klunen uitdraaien, zegt Ina Quintyn: ‘De meeste projecten vragen cofinanciering van de stad, sommige niet. Soms wordt een voorschot door Vlaanderen in één keer uitbetaald, soms in drie keer. Soms zijn er voor eenzelfde project verschillende subsidiekanalen en moet je er uiteraard voor zorgen dat bijvoorbeeld het aanrekenen van kosten maar één keer gebeurt. Als er dan nog eens veel projec-

Annemieke Pieters:
‘Er is een evolutie in hoe we met projectoproepen omgaan. Nu vertrekken we van ons beleidsplan, we kijken welke oproepen daarin passen, hoe we een hiaat kunnen invullen, hoe we bestaande plannen in een gesubsidieerd project kunnen schuiven of netwerken kunnen versterken.’

Stijgend belang algemene subsidies valt stil

In 2021 haalden de Vlaamse gemeenten 3810,1 miljoen euro uit algemene subsidies, middelen dus die ze kregen zonder enige aanvraag, bestedingsverplichting of opgelegde verantwoording achteraf. Van dat geld was het Gemeentefonds (2864,6 miljoen euro in 2021) de belangrijkste stroom. Daarnaast waren er onder andere ook de middelen voor de voormalige gesubsidieerde contractanten (333 miljoen), de aanvullende dotatie voor de centrumsteden (168 miljoen), de subsidie voor de responsabiliseringsbijdrage (131 miljoen euro), het geld uit de vroegere sectorale stromen (131 miljoen) of de dotatie voor open ruimte (63 miljoen). De algemene subsidies groeiden sinds 2014 met 5,9% per jaar.

De specifieke subsidies (waartoe ook de projectsubsidies behoren die de laatste jaren een hoge vlucht namen) waren in 2021 goed voor 2309,5 miljoen euro of 37,7% van het totale bedrag aan werkingssubsidies voor Vlaamse lokale besturen. Specifieke subsidies moeten doorgaans wel worden aangevraagd en nadien ook worden verantwoord. Ze stegen tussen 2014 en 2021 met 1,7% per jaar, dus een stuk minder snel dan de algemene subsidies.

Het gevolg van deze evolutie is dat het aandeel van de algemene subsidies in de totale werkingssubsidies in 2021 met 62,3% een stuk hoger lag dan in 2014, toen het maar 55,4% bedroeg. Over het algemeen is er dus een tendens waarbij specifieke financiële stromen vervangen worden door meer algemene. Toch blijkt uit de grafiek dat deze tendens eigenlijk maar tot 2019 liep, en er daarna eerder een omgekeerde beweging speelt, met een weer stijgend aandeel van specifieke financiële stromen. We zien hierin twee verklaringen. De eerste is de hiernaast aangehaalde trend van steeds meer projectsubsidies. De tweede oorzaak ligt bij de coronacrisis. Die bracht in 2020 en 2021 enkele nieuwe, geoormerkte stromen richting de lokale besturen, zoals bijvoorbeeld voor kinderopvang of voor de ondersteuning van het verenigingsleven. Over enkele maanden, wanneer de jaarrekeningen 2022 beschikbaar zijn, zullen we kunnen vaststellen of de pandemie alleen een tijdelijke trendbreuk betekende, dan wel meer blijvende effecten heeft gesorteerd op de structuur van de lokale financiën. – Jan Leroy

Bart Luyckx:
‘Met de vele projectsubsidies wordt de klok nu beetje bij beetje teruggedraaid wat inhoudelijke en financiële rapportering betreft.’

ten tegelijkertijd lopen, moeten we de financiële dienst wel eens helpen om de knoop te ontwarren.’

Het kan beter

Dat er naast de fiscale ontvangsten en de aanzienlijke niet-geoormerkte basisfinanciering van lokale besturen ruimte moet zijn voor projectsubsidies is geen punt van discussie. Maar het kan beter dan nu. Dat de projectsubsidies beter kunnen worden afgestemd op de behoeften van de lokale besturen, haalde burgemeester Jan de Keyser al aan. ‘De Vlaamse ondersteuning is vaak gebaseerd op centen, soms mag er ook nog meer aandacht zijn voor het aanbieden van kennis en expertise, dat is mij minstens even veel waard. Verder vind ik dat de Vlaamse overheid meer cohesie in die subsidiestromen zou moeten brengen; meer voorafgaand overleg tussen kabinetten en administraties zou verbetering kunnen brengen.’ Meer coördinatie met het federale overheidsniveau en de provincies is natuurlijk nog een stap verder. De VVSG vraagt in elk geval meer structurele financiering op globale thema’s of voor grote domeinen zoals omgeving, vrije tijd, duurzaamheid, samenleven en diversiteit of innovatie, in plaats van versnipperde projectsubsidies. Besturen zouden dan jaarlijks recht hebben op een bepaald bedrag, dat ze via het (aangepaste) meerjarenplan kunnen aanvragen en waarover ze via de jaarrekening kunnen rapporteren. Die afstemming op het reguliere plannings- en rapporteringsproces van de BBC zou de lokale besturen een pak middelen en inspanningen besparen. Idealiter volgen de subsidies de principes van het Planlastendecreet, waarbij doelstellingen en middelen vastgelegd worden voor de volledige bestuursperiode. Bart Luyckx: ‘Subsidiestromen op lange termijn maken het budgetteren veel makkelijker dan de zeer tijdelijke ondersteuning die we moeten zien in te passen voor één of twee jaar. Ook op het vlak van personeelsplanning zou dat een groot voordeel zijn.’

Naast de projectsubsidies die betrekking hebben op een bepaald project, kunnen er volgens de VVSG ook subsidies bestaan voor proeftuinen en experimenten. Voor het stimuleren van lokale investeringen is een systeem van projectsubsidies per definitie niet geschikt, de VVSG vraagt over te stappen op een systeem van indicatoren, zoals een bedrag per meter aangelegd fietspad. Ina Quintyn: ‘In het Plan Samenleven wordt al met indicatoren gewerkt. We worden beoordeeld en gefinancierd op basis van het aantal mensen van de doelgroep die we bereiken. Dat is een goede evolutie. Bij heel wat andere projectsubsidies moeten we onze doelstellingen op voorhand al zeer gedetailleerd vastleggen, terwijl veel pas duidelijk wordt in de loop van het traject. Een beoordeling en ondersteuning op basis van indicatoren is veel werkbaarder.’ –

BART VAN MOERKERKE
redacteur Lokaal

Lees het VVSG-standpunt via [vvsg.be/adviesnota-projectsubsidies](https://www.vvsg.be/adviesnota-projectsubsidies)

De eerste stappen in het leven zijn vaak bepalend

De kwetsbaarheid van Belgische jongeren is een realiteit. Studies betalen, toegang krijgen tot cultuur, verwarming of zelfs eten. 27 % van de jongeren onder de 30 jaar heeft al een beroep moeten doen op het OCMW van hun gemeente om hen bij te staan en te helpen.

De gevolgen van twee jaar pandemie en van de inflatie versterken de sociale en financiële ongelijkheid. De kloof wordt alsmaar breder! In overeenstemming met haar waarden wil het Ethias Impact Fund, dat beheerd wordt door de Koning Boudewijnstichting, op een concrete en gerichte manier ingrijpen. De OCMW's zijn de hoofdrolspelers op het terrein in deze dagelijkse strijd. Het is voor ons dan ook vanzelfsprekend om hen te ondersteunen bij de uitvoering van hun projecten!

Dit jaar zullen er 14 OCMW's geselecteerd worden door de "Ethias Youth Solidarity Awards" om in totaal 275.000 euro te verdelen.

Vilvoorde Schoolmenu tegen honger

"Elke dag verwelkomen onze basisscholen ongeveer 5.500 kinderen. Bijna één op de vier groeit op in een gezin dat het financieel moeilijk heeft. Al enkele jaren krijgen we signalen dat kinderen met lege brooddozen of brooddozen met ongezonde voeding naar school komen. Met een lege maag kan niemand goed leren. Het Sociaal Huis (OCMW) steekt daarom de handen uit de koksvestmouwen en biedt een menu aan om de scholen te ondersteunen en samen een antwoord (lees: vol bord) te bieden tegen honger en kinderarmoede."

Hans Bonte, burgemeester

De gewonnen 50.000 euro maakte het mogelijk maaltijden aan te bieden in de scholen van de stad (aankoop van brooddozen, uitrusting (koelkasten, diepvriezers...) en iemand aan te werven om het project te leiden.

Trooz "L'Espace des possibles"

De storm van juli 2021 liet niets heel in Trooz. Zelfs het "Espace des possibles" niet, een sociaal gezondheidscentrum voor een kwetsbaar publiek. Jongvolwassenen die hun plaats in de samenleving zijn kwijtgeraakt en niet goed zijn aangesloten op het officiële sociale gezondheidsstelsel kunnen er terecht.

De omvang van de gemeente stelt het project voor twee uitdagingen:

- de jongeren helpen om de plaats van de diensten te bereiken
- de partners helpen om de nodige verplaatsingen voor hun acties te maken

"Het was voor ons OCMW absoluut noodzakelijk om over een voertuig te beschikken dat onze activiteitencentra (gezondheidscentra en sociale centra) met elkaar kon verbinden en onze jongeren in staat kon stellen deze centra te bereiken. Een toverstaf genaamd "Ethias" stelt ons in staat om verder te gaan op de weg van de psychosociale wederopbouw in onze gemeente."

Etienne Vandy, voorzitter van het OCMW

De 15 000 euro van de Ethias Youth Solidarity Awards werd gebruikt om de aankoop van een semi-commercieel voertuig te financieren voor de afdeling "sociale taxi".

Ontdek de andere laureaten en hun verhalen op

ethiasyouthsolidarityawards.be

Schrijf u vóór 23 maart in voor de editie 2023

Ook al valt bij de volgende lokale verkiezingen de opkomstplicht weg, politiek communicatiestrategie **Reinout Van Zandycke** verwacht in 2024 geen aardverschuiving. 'De kaart van Vlaanderen zal gelijkaardig blijven kleuren, maar in de lijsten kunnen er wel grote verschuivingen optreden. Individuele kandidaten hebben hun verkiezing zelf meer in de hand.' Bovendien zijn volgens hem vooral de extreme partijen hier al behoorlijk op voorbereid.

'Wie zich nu nog wil voorbereiden, denkt het best aan ons KOLA-model, het stappenplan van doen klikken, dan overtuigen, vervolgens is er sprake van liefhebben zodat deze mensen uiteindelijk je ambassadeurs worden.'

'Om mensen op je te kunnen doen klikken moet je zichtbaar en aanspreekbaar zijn, zowel on- als offline. Dus zowel op Facebook en andere sociale media als fysiek, in het echt. Tegen het einde van de beleidsperiode moet je een aantal schoenen hebben versleten. Ik hoor op veel plaatsen dat na corona het verenigingsleven is verminderd, en dat er minder vrijwilligers zijn. Mensen zijn meer thuis en ook nog meer online. Dus kun je maar beter maximaal online aanwezig zijn. Er zal ook meer online campagne worden gevoerd dan zes jaar geleden, al was de meerderheid toen ook al actief, nu worden de internetmogelijkheden strategischer en constanter ingezet. Maar je moet ook aanwezig zijn op de braderie, de markt of de spaghettiavond van de scouts of een ander feest van het middenveld. Altijd en overal aanspreekbaar. Mensen die je een keer hebben gesproken, zijn aandachtiger voor je sociale mediacontent. Dus alleen digitaal campagne voeren wordt moeilijk, het vertrouwen is zeer laag, als mensen je niet in het echt hebben gezien.'

Het is belangrijk dat de stad of de gemeente de mensen aanmoedigt om te gaan stemmen. Zowel uit een electoraal gegeven als vanuit een democratische reflex.

'De o van Kola is niet onbelangrijk, overtuigen gaat over inhoud, over wat je zegt en hoe je het zegt, over authenticiteit en politieke competentie. Mensen moeten zoveel geloof en vertrouwen in je krijgen dat ze ervan overtuigd geraken dat jij de beste bent, dat jij de geknipte burgemeester bent, de beste om hun gemeente of stad te besturen. Populariteit is dus belangrijk. De sympathieke nonkel die op elk festijn verschijnt, zal een stem krijgen, al is hij niet per se de ideale bestuurder. In praktijk krijgt zo iemand wel veel stemmen maar de vox populi kijkt er ook door. Wie sympathiek is én competent haalt de meeste stemmen.'

'Vroeger waren autoriteit en competentie voldoende om de verkiezingen te winnen, maar in oktober 2024 moet je de mensen ook overtuigen om uit hun bed te komen en om naar de stembus te gaan. Daarvoor heb je dat "liefhebben" en het ambassadeurschap nodig. Die ambassadeurs zijn cruciaal, zij kunnen hun netwerk naar de stembus sturen. Ik zeg zelfs tegen mijn vrienden die niet geïnteresseerd zijn in politiek, dat ze moeten gaan stemmen, omdat ze mij er een plezier mee doen. Zeventig tot tachtig procent van de mensen zijn echt niet in politiek geïnteresseerd en ze hebben met moeite vertrouwen in politici. Daarom moet een burgemeester tegen iedereen die hij of zij tegenkomt, zeggen dat ze moeten gaan stemmen. Ook in Frankrijk, Nederland of in de Verenigde Staten zie je dat de lokale ambassadeurs hiervoor hun netwerk moeten overtuigen. Maar hoe krijg je je ambassadeurs zover? Alleen maar als ze je liefhebben. Je moet dus een band opbouwen met je ambassadeurs.'

'Politici willen uiteraard met iedereen een band opbouwen, maar je zoekt toch beter naar mensen die veel op je berichten klikken en al overtuigd zijn. Die mensen moet je op tijd detecteren en liefde geven. Wie verliefd is praat over je en maakt reclame voor jou. Dus zoek uit wie veel op je klikt en wie over je praat. In een lokale afdeling kun je dat. Bij een

Win de
verkiezingen
met
ambassadeurs

STEFAN DEWICKERE

Reinout Van Zandycke

is zaakvoerder van het communicatiebureau Exposure dat zich specialiseert in gedragspsychologie en politieke communicatie. Naast bedrijven en organisaties adviseert hij politici in het online overtuigen en het verbeteren van hun communicatie aan de hand van data en psychologie. Hij schreef het boek *Lokale verkiezingen winnen zonder opkomstplicht*.

enquête heb je ineens ook de mailadressen van al wie in je enquête geïnteresseerd is. Deze datamining hebben het Vlaams Belang en de PVDA al sterk uitgebouwd. Lokaal hoeft dat niet op grote schaal te gebeuren, maar je moet wel weten wat je kunt doen.'

'Uiteindelijk kost het bij lokale verkiezingen niet veel moeite om het verschil te maken. Soms bedraagt het verschil tussen verkozen of niet verkozen worden maar twintig stemmen, of vijftig stemmen om wel of niet schepen te worden. Als je dan vijf ambassadeurs hebt die ieder tien mensen overtuigen, dat geeft meteen dat een verschil van vijftig stemmen. Je kunt ook perfect bekijken wie eerder al eens een bord voor jouw partij heeft gezet of wie berichtjes heeft doorgestuurd.'

'Wie de marathon loopt, zal succes kennen, met een sprintje haal je het niet meer in verkiezingen zonder opkomstplicht. Met drie maanden campagnevoeren ben je eraan voor de moeite. Je moet al veel vroeger gezien zijn door wie zijn stem aan je zal geven. Wie nu nog zichtbaar moet worden, mensen moet overtuigen en wie nu nog geen band heeft met zijn kiezers is een vogel voor de kat. Het beste moment om met het KOLA-stappenplan te starten was "gisteren". Nu is het nog niet té laat, al slaat de klok al twaalf keer.'

'Het is belangrijk dat de stad of de gemeente de mensen aanmoedigt om te gaan stemmen. Zowel uit een electoraal gegeven als vanuit een democratische reflex. Een bestuur moet ook de middenveldorganisaties aanmoedigen om hun achterban naar de stembus te krijgen. Omdat er veel over te doen zal zijn, verwacht ik nog een redelijk

Populariteit is belangrijk. De sympathieke nonkel die op elk festijn verschijnt, zal een stem krijgen, al is hij niet per se de ideale bestuurder. In praktijk krijgt zo iemand wel veel stemmen maar de vox populi kijkt er ook door. Wie sympathiek is én competent haalt de meeste stemmen.

hoge opkomst, zo'n 70 à 80 procent. Al hangt veel af van de verkiezingen in mei, die zullen een belangrijke impact hebben.'

'Ik verwacht niet meteen een grote aardverschuiving, de kaart van Vlaanderen zal gelijkaardig kleuren, de grote verschillen zul je vooral op de lijsten zien. Partijen zullen hun kopstukken op de eerste plaats zetten, maar het lokale potje zal geen impact meer hebben als bij de andere verkiezingen. Het individu op de lijst heeft nu meer kans. De stemmentrekker op de grootste lijst kan vanaf 2024 rechtstreeks burgemeester worden, het komt dus aan op die individuele stemmen, waarvoor jouw eigen ambassadeurs kunnen zorgen.'

MARLIES VAN BOUWEL
redacteur Lokaal

STATUUT VAN DE LOKALE MANDATARIS (NIEUWE EDITIE!)

Door David Vanholsbeeck

Het uitoefenen van een lokaal politiek mandaat vraagt heel wat inzet van de betrokkenen. Het is dan ook terecht dat er werk wordt gemaakt van een **goed financieel en sociaal statuut** voor de lokale verkozenen. Het statuut van de lokale mandataris zit echter ook vrij complex in elkaar. Er moet met veel verschillende aspecten rekening gehouden worden.

Daarom besteden we grote zorg aan het actualiseren van deze content. Komen aan bod in deze zeventiende editie: de **bezoldiging en vergoedingen van mandatarissen** (incl. sociaal en fiscaal statuut), de **mandatenlijsten** en **vermogensaangiften**, het **politiek verlof**, de **cumulatie van politieke mandaten**, de **pensioenregeling**, de **eretitels**, de **tuchtregeling** en de **onderscheidingstekens** en **ambtskledij**.

OVER DE AUTEUR

David Vanholsbeeck is stafmedewerker Statuut mandatarissen / gemeentelijke verzelfstandiging bij de Vereniging van Vlaamse Steden & Gemeenten (VVSG vzw).

ONZE FORMULES /
STEEDS UP-TO-DATE
OP DE MANIER DIE U VERKIEST

print € 63

digitaal € 49

Abonnees ontvangen jaarlijks een geactualiseerd boek en notificaties via e-mail van tussentijdse updates van de online versie.

STATUUT VAN DE LOKALE MANDATARIS)

Auteur: David Vanholsbeeck
ISBN (print): 9782509041753

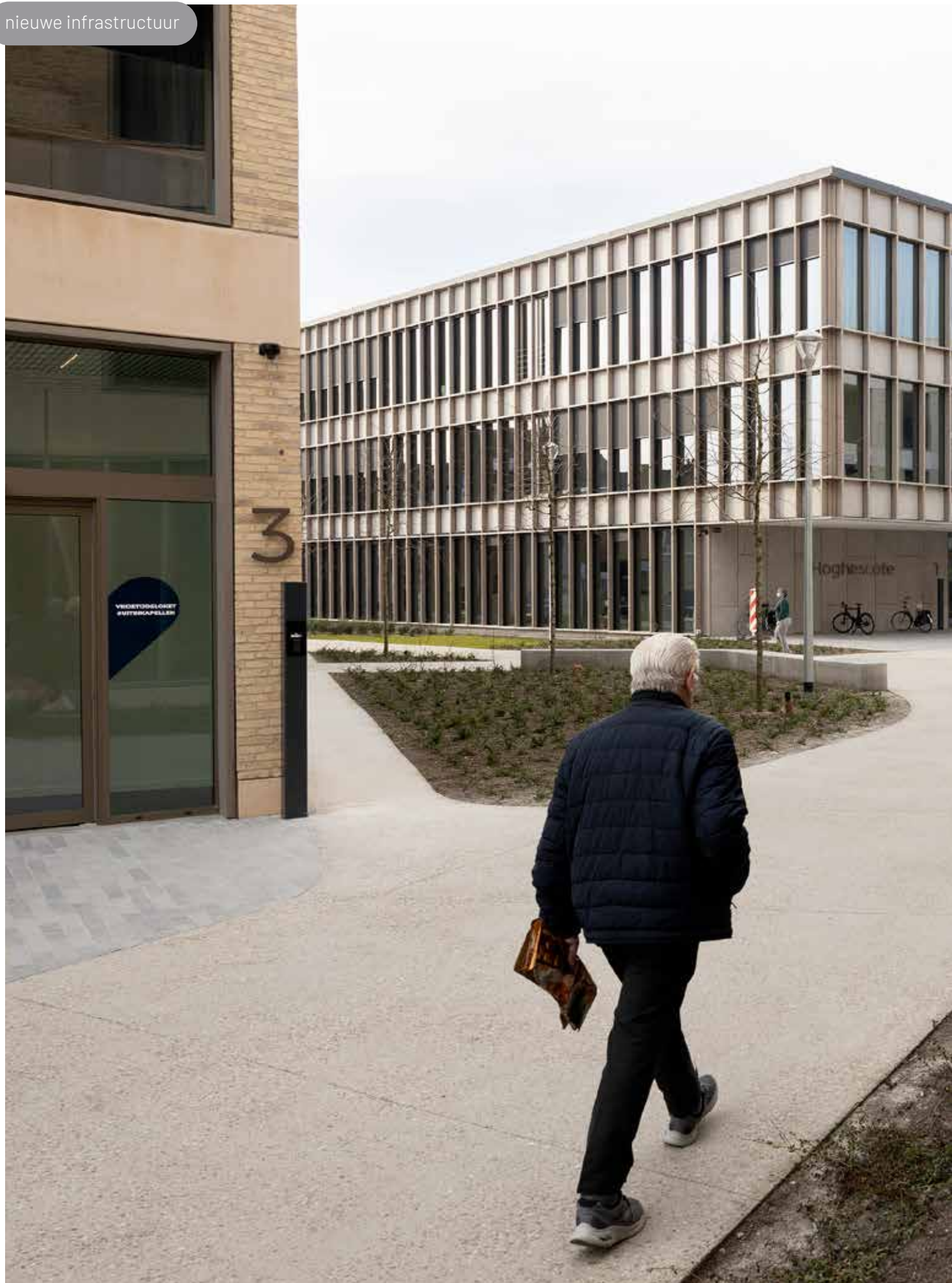
Meer info & bestellen:
www.politeia.be

extenso

politeia

Alles op één plek

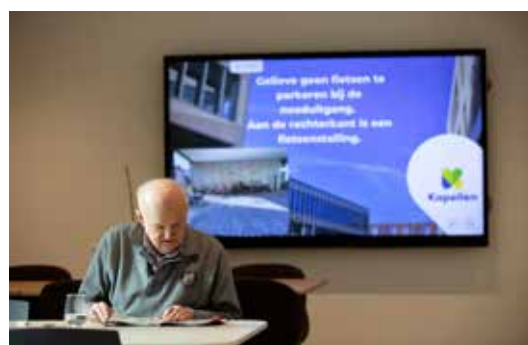
Eind 2022 nam het lokale bestuur Kapellen zijn intrek in drie gloednieuwe gebouwen in het hart van de gemeente. Het zwembadwater en de bibliotheekboeken mochten op hun vertrouwde plek blijven, maar voor de rest vinden inwoners sindsdien zo goed als alle diensten op die ene plek. In dit verhaal gaan dorpsvernieuwing, dienstverlening en bereikbaarheid hand in hand.

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

Site Bruggeske was tot voor enkele jaren niet de properste plek in het centrum van Kapellen. Een parkeerterrein met eromheen een oude tot feestzaal omgebouwde turnzaal, het dienstencentrum en nog wat andere gebouwen waarvan de vervaldatum al verstreken was. In 2009 werd er een historische bodem- en grondwaterverontreiniging ontdekt, veroorzaakt door een vroegere wasserij-stomerij. Dat leidde al snel tot 'als we dan toch een put graven voor de sanering, kunnen we misschien een ondergrondse parking aanleggen'. In de jaren die volgden, rijpten de plannen en werden panden in de nabijheid gekocht.

Het hele project werd er eentje van minstens acht jaar (na)denken, wikkelen en (over)wegen, acht jaar vol uitdagingen, tegenslagen en kansen. Heel wat plannen, architecten en projectontwikkelaars passeerden de revue en externe juryleden/experts hielpen Kapellen knopen doorhakken. Pas in 2017 werd de planningsfase afgerond. Die resulteerde in een groot project op drie sites in of nabij het dorpscentrum: Bruggeske, Marktplaats en Antwerpsesteenweg 130.

Dorpsvernieuwing

De redenen waren en zijn legio. Verschillende gebouwen waren totaal niet meer geschikt voor wat er van moderne dienstverlening mag worden verwacht. Het project werd ook het sluitstuk van de vernieuwing van Kapellen-centrum en een volgende logische stap na onder meer de afbraak van het Sint-Jozefziekenhuis, de aanleg van het Dorpsplein, de realisatie van een rotonde rond 't Oud-Gemeentehuis en de ondertunneling van spoorlijn 12. Alles samen leidt dit tot een verbetering van de kwaliteit van én in de gemeente en een boost voor het economische dorpscentrum. Het geeft Kapellen extra adem voor tientallen jaren. Tel daarbij nog de toenemende vergrijzing, de Vlaamse verplichting voor de verregaande integratie van gemeente en OCMW, en het tekort in de gemeente aan sociale, private én assistentiewoningen.

Polyvalente zaal LUX met ook de kleinere BIZ opende aan het Marktplaats in november 2019 de deuren met een try-out van Bart Peeters Deluxe. Drie coronajaren later, op 14 november 2022, gingen op de site Bruggeske drie gebouwen open voor het grote publiek, met daarin een administratief centrum, een dienstencentrum, een vrijetijdsloket, de VDAB, 69 serviceflats en een ondergrondse betaalparking met 170 plaatsen.

Klantgeleiding

De nieuwe gebouwen betekenen een grote stap voorwaarts voor de dienstverlening. Ze liggen pal in het centrum van Kapellen en zijn dus makkelijker bereikbaar voor alle Kapellenaren. Sommige gemeentediensten opereren nog altijd vanop andere locaties, maar op site Bruggeske vinden burgers alle diensten als het ware onder één dak, meer bepaald in drie gebouwen bij elkaar. Je vindt in het administratief centrum de diensten Burgerzaken, Welzijn en Ruimte & Wonen en alle ondersteunende gemeentelijke diensten. Aan de overzijde is er het dienstencentrum, waar de maaltijden nog populairder zijn dan op de vroegere locatie.

In het derde gebouw vind je naast de Werkwinkel van de VDAB ook het nieuwe vrijetijdsloket #uitinkapellen, naar de gelijknamige brochure die drie keer per jaar in alle Kapelse brievenbussen valt. Daar komen mensen te weten wat er in Kapellen allemaal te beleven valt. Ze kunnen er inschrijven

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

voor activiteiten en tickets voor voorstellingen bestellen – wat ook kan via de webwinkel – maar ook toeristische brochures kopen of sleutels afhalen als ze een zaal hebben gehuurd. Het administratief centrum werkt, ook na corona, uitsluitend op afspraak, maar je kunt vrij inlopen om aan het onthaal bijvoorbeeld een vraag te stellen of via het snelloket een reispas af te halen.

De klantgeleiding verbeterde ook sterk. Op één balie na vind je alles op de begane grond. Je neemt aan een ticketzuil een volgnummer en neemt plaats in de juiste wachtruimte. Als het jouw beurt is, stuurt een scherm je naar de juiste balie. Het administratief centrum is 23 uur per week geopend. Telefonisch is het lokale bestuur via één centraal telefoonnummer nog 15 uur extra bereikbaar. De medewerkers van het klantencontactcenter helpen inwoners voort, beantwoorden vragen of verwijzen gericht door naar een collega of een externe organisatie.

Duurzaam en betaalbaar

Alsof Kapellen de stijgende energiekosten had voorspeld, zijn de gebouwen uitgerust met alle technieken en technologieën die er nu bestaan. De gebouwen zijn niet alleen ergonomisch ingericht met het oog op het welzijn van de medewerkers, ze zijn ook duurzaam – met veel glas en dus veel lichtinval – én klimaatneutraal. Zo liggen er zonnepanelen op het dak en past de verlichting zich automatisch aan het buitenlicht aan of schakelt ze zichzelf uit, als er in bepaalde zones geen beweging meer is. Net zoals zaal LUX zijn de gebouwen uitgerust met een KWO-installatie waarbij grondwater wordt gebruikt om te verwarmen of te koelen. En aan het einde van die rit gaat het gebruikte water terug naar dezelfde grondlaag. Gevolg van dit alles: géén CO₂-uitstoot.

Dankzij de privaat-publieke samenwerking met THV Bruggen in Cappellen (zie technische fiche) bleef het hele project betaalbaar voor een lokaal bestuur. THV investeert meer dan 90 miljoen euro, waarbij de kosten voor het publieke deel (LUX en Bruggeske) zo'n 27,5 miljoen euro bedragen. De gemeente betaalt hiervoor 'maar' afgerond 16 miljoen euro, onder meer door de gronden die de gemeente in het project bracht. De jaarlijkse aflossing van de lening bedraagt maar 2% van het geheel van de jaarlijkse exploitatiekosten.

En nu, veertien jaar nadat het eerste zaadje werd geplant en na heel veel zwoegen, zweeten en verhuizen door de medewerkers, zit Kapellen voor tientallen jaren gebeiteld, inclusief een volledig nieuwe huisstijl.

Deel drie van het dorpsvernieuwingsproject komt er trouwens nog aan: op de plek van het oude administratief centrum wordt een nieuwe, groene woonwijk gerealiseerd met een honderdtal woningen in een mix van sociale, private, gezins-, huur- en koopwoningen. Maar nu al geniet Kapellen van site Bruggeske. Het groen moet er nog groeien, maar de wandelaars en fietsers hebben de weg naar deze autovrije en doorwaadbare oase in het dorpscentrum – in een prachtige combinatie met de nieuwbouw van de burens van woonzorgcentrum Zonnewende – ondertussen al vlotjes gevonden. —

CHRISTOPHE MATTHIJSSSENS

directeur vrije tijd & communicatie Kapellen

KATRIEN GORDTS

redacteur Lokaal

STEFAN DEWICKERE

STEFAN DEWICKERE

TECHNISCHE FICHE

- **Opdrachtgever:**
lokaal bestuur Kapellen
- **Uitvoering:**
THV Bruggen in Cappellen.
Dit multidisciplinaire team bestaat onder meer uit bouwonderneming Cordeel, aannemingsbedrijf Aertssen, architectenbureau met zicht op zee, Architecten Achtergael en Cluster Landschap en Stedenbouw.
- **Contact:**
www.kapellen.be

HUIS van de BRUGGELING

Meer rust met JCC-Personeelsplanning

Goede dienstverlening volgens Stad Brugge? “Dat begint met het in kaart brengen van de noden van de burger. Daar passen wij onze diensten en inzet van medewerkers op aan.” JCC-Personeelsplanning speelt hierbij een belangrijke én strategische rol.

In 2016 betrok Stad Brugge het Huis van de Bruggeling. In dit gebouw is alle dienstverlening gebundeld onder één dak. “Voorheen zaten de verschillende diensten verspreid over ruim twintig balies in de gehele stad”, vertelt Peter Vermeire, coördinator Dienstverlening. “De medewerkers werden ingepland met Excel en zeer rudimentaire roosterschema’s. Bij de centralisatie van onze dienstverlening in 2016 hebben we gekozen voor JCC-Personeelsplanning. Dat is een grote stap vooruit, waarmee we veel tijd besparen.”

Rust in het hoofd

Eens per kwartaal worden de roosters gemaakt voor de tachtig medewerkers Dienstverlening, inclusief deelgemeenten. “Eind november bijvoorbeeld vragen we medewerkers: wat is uw beschikbaarheid voor januari, februari en maart? Ze kunnen in de applicatie zetten wanneer ze op vakantie willen en wanneer ze niet aanwezig zijn. Ook staat in het programma als collega’s op vaste dagen vrij zijn. Vervolgens maken we een evenwichtig

rooster, waarbij rekening wordt gehouden met ieders wensen en beschikbaarheid.” Het grootste voordeel voor de medewerkers? “Meer rust”, stelt Vermeire. “Ze hebben een duidelijk beeld: wanneer word ik de komende drie maanden verwacht? Zo kunnen ze hun privéleven ook goed inplannen.”

Handige features

JCC-Personeelsplanning biedt veel handige functionaliteiten, zoals de module werkruilen. Vermeire: “Stel: een collega is volgende week zaterdag ingeroosterd. Dan kan diegene ruilen met een collega die over twee weken op zaterdag is ingepland. Dit zorgt voor pro-activiteit van medewerkers. Zij hebben meer het gevoel: ik heb zelf controle over mijn rooster.” De applicatie is continu in ontwikkeling, ervaart Vermeire. “Onlangs is er een nieuwe feature bij gekomen. Hierdoor kun je verloven die nog niet zijn goedgekeurd wel alvast zien. Dat is heel prettig voor de planner.” JCC-Personeelsplanning biedt de personeelsplanner veel mogelijkheden.

“De oplossingen van JCC Software helpen ons om strategische keuzes te maken”

Link met de burger

JCC-Personeelsplanning is inzetbaar als losstaande applicatie. Ook is het mogelijk deze te combineren met andere applicaties van JCC Software. Zo werkt Stad Brugge ook met JCC-Afspraken, JCC-Klantgeleiding en JCC-Betalen. “Op beurzen zie ik weleens andere aanbieders van personeelsplanningen. Ook interessant. Maar een totaalpakket, waarbij je van A tot Z verbinding hebt binnen je dienstverleningsproces, dat maakt JCC Software uniek”, aldus Vermeire. “Het hele proces zit in één allesomvattende

omgeving, die zorgt voor een link tussen de burger en de medewerker. Dat is exact wat wij zochten. Het inplannen van afspraken, klantgeleiding, afrekenen en personeelsplanning; alles hangt met elkaar samen.”

Strategische keuzes

Goede dienstverlening volgens Stad Brugge? “Dat begint met het in kaart brengen van de noden van de burger. Daar passen wij onze diensten en inzet van medewerkers op aan. JCC Software helpt ons daarbij”, aldus Vermeire. De software biedt immers nuttige inzichten. “Voor wie werken we? Wie is onze doelgroep? En wat hebben zij van ons nodig? Op basis daarvan kunnen we strategische keuzes maken.” Een klein voorbeeld? “We zien dat bepaalde balies populairder worden. Bijvoorbeeld de balie niet-Belgen, als gevolg van de toegenomen diversiteit van de bevolking. Met JCC-Personeelsplanning kunnen we de inzet van medewerkers hierop aanpassen.”

Ook andere informatie is goud waard. “Op welke tijden worden de meeste afspraken gemaakt? Hoe lang duurt een afspraak? Dat is allemaal informatie waarmee we onze dienstverlening nog beter kunnen inrichten”, besluit Peter Vermeire. “Ik kan de oplossingen van JCC Software dan ook zeker aanraden aan andere gemeenten.”

jccsoftware
let's get it together!

Benieuwd wat JCC Software voor uw bestuur kan betekenen?

Neem vrijblijvend contact met ons op.
info@jccsoftware.nl • +31 (0)541 62 70 62
www.jccsoftware.be

FLUWIS

Lokale besturen en de energiesector: een complexe relatie

Er was de laatste tijd nogal wat te doen over de energiefactuur. Elektriciteit en aardgas werden fors duurder, maar ook de tarieven die de distributienetbeheerders aanrekenen, stonden ter discussie. De Vlaamse regulator VREG doet er alles aan om die te verlagen, maar confronteert de gemeentelijke aandeelhouders van die netbeheerders met dalende dividendinkomsten. Tegelijk zijn er nog enorme investeringen nodig om de elektriciteitsnetten aan te passen aan de vereisten van de energietransitie. Voor Lokaal is dit de aanleiding voor een dossier over de rol van de Vlaamse lokale besturen in de energiesector. Die zit complex in elkaar en is het resultaat van een decennialange evolutie. Ook de komende tijd worden nog hervormingen verwacht.

Wat voorafging

In het begin van vorige eeuw kregen de gemeenten de taak om op hun grondgebied in te staan voor de elektriciteitsvoorziening, en dit zowel voor de aanleg van de netten als voor de levering van de energie zelf. Met de jaren organiseerden steeds meer gemeenten deze activiteit in intercommunaal verband, dus samen met andere gemeenten. In Merksplas (met een eigen gemeentelijke leverancier van stroom) zien we vandaag nog een overblijfsel van de talrijke gemeentelijke energiebedrijven die er ooit geweest zijn.

In Vlaanderen werkten de gemeenten lange tijd onder twee vormen samen. Op ongeveer 80% van het grondgebied gebeurde dat samen met een private partner, het bedrijf Electrabel (dat zelf in 1990 ontstond uit de fusie van Ebes, Intercom en Unerg). Dat waren de zogenaamde gemengde intercommunales. Elders (met vooral Limburg, en enkele gebieden in West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Antwerpen) was er geen private participatie, en zaten alleen de gemeenten (en de provincie) aan tafel: de zuivere intercommunales.

De activiteiten van die energie-intercommunales bleven niet beperkt tot elektriciteit. De voorbije decennia kwamen daar aardgas bij en later ook anders of minder gereguleerde activiteiten zoals watervdeling en rioolbeheer, telecommunicatie (aanleg van de kabeltelevisienetten, die later via verkoop of erfpacht gedeeltelijk naar Telenet gingen). In de meeste gemeenten nam de elektriciteitsintercommunale ook de aanleg van het aardgasnet in handen, elders gebeurde dat door een ander intergemeentelijk samenwerkingsverband. Een gemeente kon zelfs voor de ene activiteit bij een zuivere energie-intercommunale aangesloten zijn, en voor de andere bij een gemengde. Door de fusies van 1977 waren er tot slot ook gemeenten met twee netbeheerders voor elektriciteit op het grondgebied.

De vrijmaking van de energiesector in 2002-2003 betekende een omwenteling voor de energie-intercommunales. Ze mochten niet langer zowel netten beheren als energie verkopen. Die laatste

activiteit werd gedereguleerd, en alle afnemers van stroom of aardgas (met uitzondering van de gedropte klanten, voor wie de DNB's fungeren als sociale leverancier) konden voortaan bij een leverancier naar keuze terecht. De energie-intercommunales werden nu **distributienetbeheerders**. Voor die activiteit bleven ze monopolist, maar onder streng toezicht van een regulator: de VREG in Vlaanderen. Het toezicht op de netbeheerders Elia (elektriciteit) en Fluxys (aardgas) gebeurt door de federale regulator, de CREG. Vóór de liberalisering waren ook daarvoor andere spelers actief. Het hoogspanningsnet voor elektriciteit zat helemaal bij de producenten Electrabel en SPE, het transport en de verkoop van aardgas gebeurden door Distrigas.

Na de liberalisering van de energiesector bundelden de gemengde intercommunales de krachten in de werkmatschappij Eandis. De zuivere deden hetzelfde via Infrac. Tegelijkertijd moest het belang van Electrabel in de gemengde entiteiten dalen, tot Engie-Electrabel

Een gebruiker van aardgas of elektriciteit ziet op zijn factuur vier belangrijke componenten: de eigenlijke energie (waarvan de prijs het voorbije jaar fors gestegen is), de kosten voor de distributie en de kosten voor het transport of de transmissie. Daarbovenop komen nog enkele heffingen en de btw, die sinds 1 maart 2022 6% bedraagt (voorheen 21%). De gemeenten zijn zowel betrokken partij in de distributie als in het transport of de transmissie. Vele participeren daarnaast ook indirect in de productie van groene stroom, maar daar hebben we het hier niet over.

Het transport of de transmissie van energie over grote afstanden en in grote volumes gebeurt door transportnetbeheerder Fluxys Belgium (aardgas) en transmissienetbeheerder Elia (electriciteit). Beide bedrijven hebben voor hun respectieve activiteit een monopolie en zijn gedeeltelijk in gemeentelijke handen (zie elders in dit dossier).

Monopolie

In Vlaanderen zijn de distributienetten, die de energie via kabels en leidingen in de straten tot bij de aansluitingen brengen, in handen van de zogenaamde distributienetbeheerders (DNB's). Elke DNB heeft in het hem toegewezen gebied een wettelijk monopolie: niemand anders kan dus de toelating krijgen om openbare distributienetten voor elektriciteit

of aardgas aan te leggen. De DNB's zijn opdrachthoudende intergemeentelijke verenigingen, met alleen gemeenten als aandeelhouder.

Ze hebben de wettelijke opdracht om het distributienet te beheren, uit te bouwen en te onderhouden, en ze voeren de energie over dat net naar de eindgebruiker. De DNB's moeten daarbij enerzijds alle leveranciers die toelating kregen om te leveren via de distributienetten, en anderzijds alle gebruikers die aangesloten zijn op de netten, gelijk en neutraal behandelen.

Sinds 1 juli 2018 participeren alle Vlaamse DNB's voor elektriciteit en aardgas in één gezamenlijke werkmaatschappij: Fluvius. Die voert de eigenlijke operationele taken uit in naam en voor rekening van de DNB's.

Vlaamse regulator

Omdat de distributienetbeheerders elk in hun gebied een monopolie hebben, is er een regulator nodig. In Vlaanderen is dat de Vlaamse Regulator voor de Electriciteits- en Gasmarkt (VREG). Die erkent voor elk distributiegebied één DNB voor telkens een periode van twaalf jaar. Het is ook de VREG die erop toeziet dat de DNB's de wettelijke verplichtingen naleven.

Om hun taak te vervullen doen de DNB's uiteraard investeringen en maken ze kosten om de netten te onderhouden en

te exploiteren. Die kosten mogen ze verhalen op de gebruikers van het net, de eindafnemers van energie. Het zijn de leveranciers van elektriciteit en aardgas die de aangerekende kosten van het transport- en distributienetbeheer, alle heffingen en uiteraard ook de energie zelf factureren aan de klanten. De netvergoedingen storten ze vervolgens door

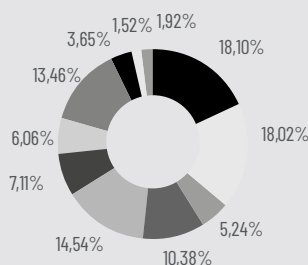
Sinds 1 juli 2018 participeren alle Vlaamse DNB's voor elektriciteit en aardgas in één gezamenlijke werkmaatschappij: Fluvius. Die voert de eigenlijke operationele taken uit in naam en voor rekening van de DNB's.

in 2014 volledig verdween als aandeelhouder en de gemengde sector dus ook 'zuiver' werd. Daarmee was meteen ook een belangrijke voorwaarde vervuld voor een Vlaams-brede samenwerking van de DNB's, wat op 1 juli 2018 resulteerde in de start van **Fluvius**, als gezamenlijke werkmaatschappij. Maar ook nadien was de sector nog in beweging, met enerzijds enkele fusies van DNB's en anderzijds ook aanpassingen om de gebieden homogener te maken, zodat bijvoorbeeld op het grondgebied van één gemeente maar één netbeheerder voor gas en elektriciteit actief is. Sinds 1 januari 2023 verplicht het Energiedecreet de gemeenten om voor aardgas en elektriciteit bij dezelfde netbeheerder aan te sluiten. Bovendien moeten de netgebieden een geografisch aaneengesloten geheel vormen én ten minste 200.000 aansluitingen tellen.

Na enkele herstructureringen telt Vlaanderen eind 2022 nog tien erkende DNB's voor elektriciteit: Fluvius Antwerpen, Fluvius Limburg, Fluvius West, Gaselwest, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek, PBE en Sibelgas. Voor

de verdeling van aardgas zijn, op PBE na, dezelfde spelers actief, aangevuld met het Nederlandse Intergas Energie (intussen Enexis) voor het grootste deel van de gemeente Baarle-Hertog. Behalve die laatste zijn alle netbeheerders zogenaamde opdrachthoudende verenigingen, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met alleen de gemeenten van het betrokken werkingsgebied als aandeelhouder.

Vandaag is **werkmaatschappij** Fluvius System Operator, een coöperatieve vennootschap, voor 100% in handen van de elf Vlaamse DNB's:

Fluvius Antwerpen: 18,10%	Iveka: 6,06%
Fluvius Limburg: 18,02%	Iverlek: 13,46%
Fluvius West: 5,24%	PBE: 3,65%
Gaselwest: 10,38%	Riobra: 1,52%
Imewo: 14,54%	Sibelgas: 1,92%
Intergem: 7,11%	

Momenteel zijn enkele van deze DNB's aan het samensmelten om te voldoen aan de vereisten van het Energiedecreet.

Daarnaast is er ook nog **Fluvius OV** (opdrachthoudende vereniging), de werkgever van de vroegere statutaire medewerkers van de zuivere energie-intercommunales. De aandeelhouders van Fluvius OV zijn de gemeenten die voorheen in die intergemeentelijke samenwerkingsverbanden participeerden. Het betrokken personeel wordt gedetacheerd naar Fluvius System Operator en ingezet voor het netbeheer en de andere Fluviusactiviteiten.

De Vlaamse regulator VREG erkent niet alleen de DNB's, hij legt ook om de vier jaar een zogenaamde tariefmethodologie vast. Die bepaalt hoe de DNB's voor de gemaakte kosten worden vergoed en hoeveel de 'billijke winst' voor de aandeelhouders mag bedragen.

aan de DNB's en aan Elia, respectievelijk Fluxys.

De Vlaamse regulator VREG erkent niet alleen de DNB's, hij legt ook om de vier jaar een zogenaamde tariefmethodologie vast. Die bepaalt hoe de DNB's voor de gemaakte kosten worden vergoed en hoeveel de 'billijke winst' voor de aandeelhouders mag bedragen. De VREG zet de tariefmethodologie niet alleen in om bij de DNB's een efficiënte bedrijfsvoering te stimuleren, hij wil de nettarieven ook verder doen dalen. Op basis van de tariefmethodologie beoordeelt de VREG de tariefvoorstellen van Fluvius

en keurt deze uiteindelijk ook goed.

De huidige tariefperiode loopt over de jaren 2021-2024. Ze geldt alleen voor de activiteiten van Fluvius en de DNB's die te maken hebben met het gereguleerde distributienetbeheer voor elektriciteit en aardgas. Wat dezelfde spelers doen voor bijvoorbeeld de aanleg en exploitatie van warmtenetten, valt hier totaal buiten en moet er boekhoudkundig ook van worden afgescheiden.

Kosten netbeheer

Binnen het gereguleerde netbeheer maakt men een onderscheid tussen exo-

gene en endogene kosten. De exogene kosten vloeien voort uit activiteiten die aan een DNB worden opgelegd (bijvoorbeeld de aankoop van groenestroomcertificaten) zonder dat hij die zelf kan beïnvloeden. Exogene kosten komen rechtstreeks in de nettarieven terecht.

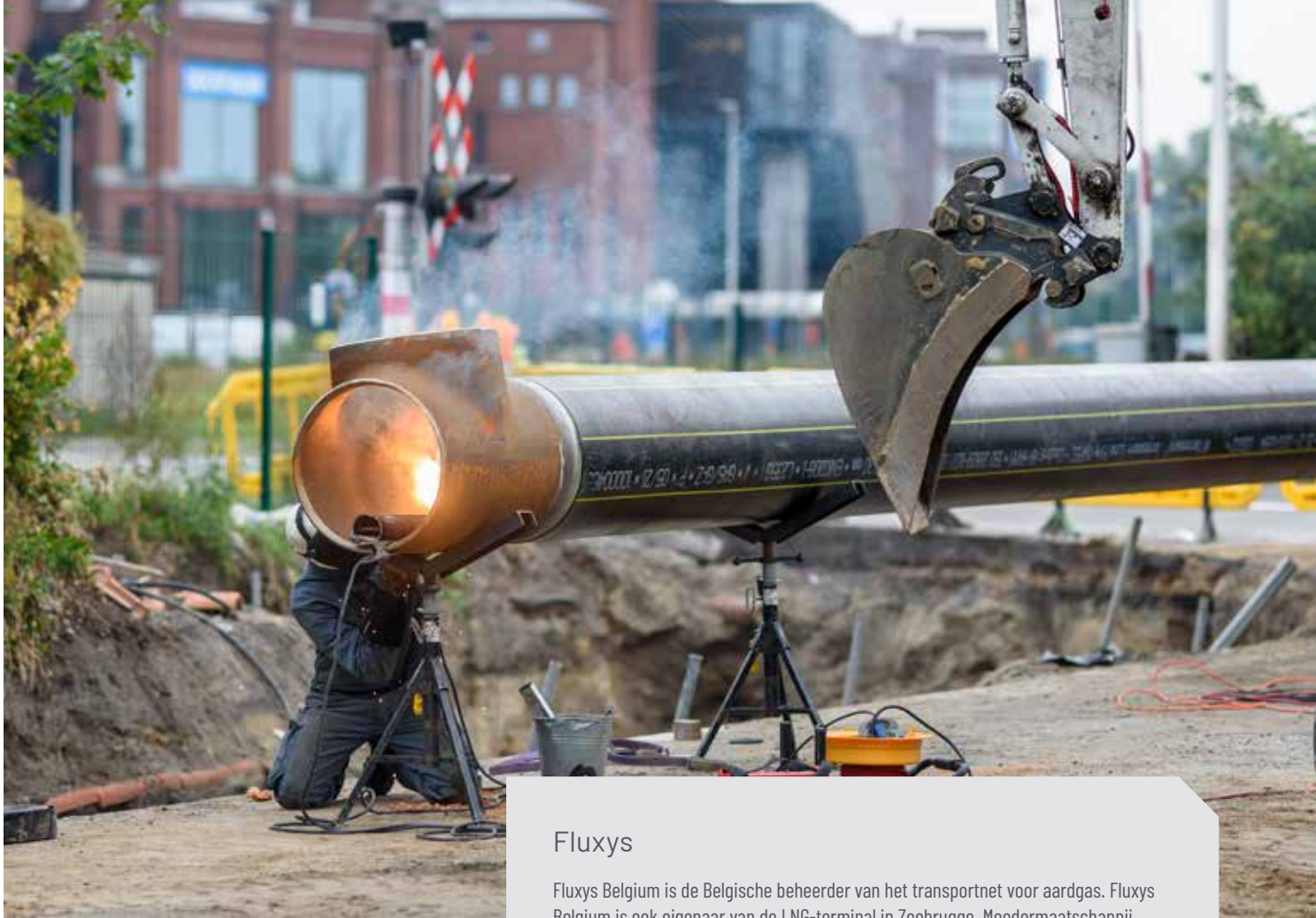
De endogene kosten hebben te maken met het onderhoud, de exploitatie en de uitbreiding van de netten zelf, en kunnen door de DNB's meestal wel worden beïnvloed. Toch bevatten de endogene kosten ook een aantal niet-beïnvloedbare kosten, zoals de behandeling van gedropte klanten of de aankoop van netverliezen. De DNB's kunnen de endogene kosten niet zomaar doorrekenen in de nettarieven. Om de nodige impulsen voor efficiëntie te geven werkt de VREG hiervoor met een zogenaamd 'toegelaten inkomen': het bedrag dat voor de netbeheerders moet volstaan om niet alleen de netten uit te bouwen, te exploiteren en te onderhouden, maar bovendien ook om intresten te betalen op leningen en om de aandeelhouders te vergoeden. Maakt een netbeheerder voor die activiteiten meer kosten dan het 'toegela-

Waarom verschillen de nettarieven?

Fluvius is de werkmaatschappij voor de verschillende DNB's. De concrete toepassing van de tariefmethodologie van de VREG, wat resulteert in de uiteindelijke nettarieven, gebeurt echter voor elke DNB apart. Zo verschilt de hoeveelheid groenestroomcertificaten die de netbeheerders moeten opkopen bij de eigenaars van zonnepanelen (deel van de exogene kosten, die één-op-één kunnen worden doorgerekend). Daarnaast komen we uit een periode waarin de netbeheerders veel meer een eigen beleid voerden qua onderhoud, exploitatie en uitbreiding van de netten. Dat is bijvoorbeeld specifiek het geval op het vlak van het al dan niet ondergronds brengen van de elektriciteitsleidingen. Onder andere via de afschrijvingen werkt dat vandaag nog door in de nettarieven. Onder invloed van de overkoepelende opdracht van Fluvius groeien de netbeheerders uiteraard wel naar elkaar toe en zullen de tariefverschillen stilaan kleiner worden. Toch blijven er ook specifieke kenmerken over, bijvoorbeeld de bevolkingsdichtheid in de respectieve gebieden. Daardoor loopt het aantal aansluitingen per kilometer gas- of elektriciteitsleiding natuurlijk sterk uiteen, met invloed op de bedragen die voor de investeringen aan elke klant worden aangerekend.

De kortste weg om overal in Vlaanderen tot hetzelfde nettatarief te komen is de creatie van één grote netbeheerder. De belangrijkste hinderpaal hierbij is het feit dat daardoor de nettarieven in sommige (meer landelijke) gebieden zullen dalen, maar elders in Vlaanderen noodzakelijkerwijze zullen stijgen. De lopende herschikkingen van het DNB-landschap ten gevolge van de verplichtingen van het Energiedecreet zullen de komende jaren de tariefverschillen al een stukje reduceren.

FLUVIUS

ten inkomen', dan komen die niet in de tarieven terecht en worden ze dus niet vergoed. De verschillende componenten van de endogene kosten worden niet bepaald op basis van de werkelijke kosten, maar forfaitair. Ze houden uiteraard rekening met de evolutie van de werkelijke kosten in het recente verleden, die worden doorgetrokken naar de toekomstige tariefperiode (de zogenaamde trendmethodologie). In tijden waarin de kosten snel stijgen (bijvoorbeeld door inflatie, nieuwe opdrachten zoals het plaatsen van digitale meters of oplopende intrestvoeten) loopt het toegelaten inkomen van de DNB's daardoor soms achter op de werkelijke kosten. Het verschil tussen het toegelaten inkomen en de werkelijke kosten moet dan (tijdelijk) uit de financiële reserves worden bijgepast, of leidt tot lagere resultaten en dus een kleinere dividendvergoeding voor de aandeelhouders, de Vlaamse gemeenten.

Extra inspanning

Voor de lopende tariefperiode nam de VREG enkele extra maatregelen om de distributienettarieven te drukken. Zo gaat de regulator ervan uit dat de integratie van Eandis en Infrax, de voorgangers van Fluvius, tot een jaarlijkse recurrente kostenbesparing van 150 miljoen euro moet leiden. Haalt Fluvius dat doel niet,

Fluxys

Fluxys Belgium is de Belgische beheerder van het transportnet voor aardgas. Fluxys Belgium is ook eigenaar van de LNG-terminal in Zeebrugge. Moedermaatschappij Fluxys is via diverse participaties ook betrokken bij het transport van aardgas elders in Europa en de wereld.

Fluxys Belgium is voor 90% in handen van Fluxys. De rest van de aandelen is beursgenoteerd. Fluxys zelf is voor 77,4% eigendom van Publigas, en verder zit 19,85% bij de Caisse de dépôt et placement du Québec (een Canadese instelling die pensioenfondsen beheert), 2,12% bij de Federale Participatiemaatschappij en 0,63% bij de medewerkers.

Publigas is een holding met Fluxys als belangrijkste participatie. Publigas zelf is voor 100% bezit van (para)gemeentelijke structuren. 55% van de aandelen zit bij Vlaamse entiteiten:

Fluvius Antwerpen: 6,59%	Imewo: 7,13%
Gaselwest: 6,84%	Intergem: 3,06%
IBEG: 1,23%	Iverlek: 6,74%
IKA: 9,10%	Vlaamse Energieholding: 14,31%

Over de drie voorbije boekjaren betaalde Publigas telkens 104,1 miljoen euro dividend uit aan de aandeelhouders, waarvan elke keer zowat 47,9 miljoen euro naar de Vlaamse gemeenten vloeide.

Wat Fluxys mag aanrekenen aan de gebruikers van het transportnet voor aardgas, wordt bepaald door de CREG, de federale energieregulator. Door de oorlog in Oekraïne steeg de doorvoer van aardgas in de terminal in Zeebrugge in 2022 spectaculair. De extra inkomsten die hierdoor worden gegenereerd, komen terecht op een zogenaamde 'regularisatierekening'. De CREG kan beslissen om met dat geld het transportnettarief te verlagen - wat in juni 2022 al is gebeurd - of Fluxys toelaten een deel ervan te gebruiken voor investeringen. De federale overheid besliste echter om hiervan 300 miljoen euro af te romen voor de federale begroting. De regularisatierekening mag in geen geval naar een vergoeding van de aandeelhouders gaan. Publigas en de gemeentelijke aandeelhouders realiseren dus geen 'overwinsten' door de huidige energiecrisis.

Elia

Elia Group NV is de beheerder van het Belgische hoogspanningsnet voor elektriciteit. De nv is eigenaar van verschillende vennootschappen die in België en elders in Europa stroomnetten exploiteren.

Elia Group NV is voor 51,86% op de beurs genoteerd. De rest van de aandelen (48,14%) is in handen van twee (boven)gemeentelijke holdings: Publi-T (44,82%) en Publipart (3,32%). Voor Publi-T is de participatie in Elia zowat de enige activiteit.

Publi-T is helemaal in handen van de lokale besturen. 60% zit bij Vlaamse (para-) gemeentelijke structuren en enkele gemeenten:

Fluvius Antwerpen: 5,27%	IBEG: 1,08%
Fluvius Limburg: 9,34%	IKA: 6,25%
Fluvius West: 2,81%	Imewo: 9,01%
Gaselwest: 8,05%	Intergem: 4,29%
Gemeente Essen: 0,17%	Iveka: 0,07%
Gemeente Izegem: 0,27%	Iverlek: 7,27%
Gemeente Merksplas: 0,09%	PBE: 1,93%
Gemeente Vorselaar: 0,05%	Vlaamse Energieholding: 4,05%

Wat Elia aan de gebruikers van het hoogspanningsnet mag aanrekenen, wordt bepaald door de CREG, de federale energieregulator. Net als de Vlaamse DNB's staat Elia door de energietransitie de komende jaren voor een groot investeringsprogramma, bijvoorbeeld voor grensoverschrijdende hoogspanningslijnen of infrastructuur om de op zee opgewekte stroom aan land te brengen.

Voor het boekjaar 2021-2022 keerde Publi-T een bedrag van 46,9 miljoen euro uit aan zijn Belgische aandeelhouders. Dat dividend steeg met 2% in vergelijking met het jaar voordien. 60% van dat geld was voor de Vlaamse (para)gemeentelijke aandeelhouders bestemd.

dan is dat in het nadeel van het resultaat en dus van de dividenduitkeringen aan de gemeenten. Verder is er de beslissing om voor de berekening van het toegelaten inkomen geleidelijk de vergoeding voor de geboekte meerwaarden op de activa te schrappen. Daardoor zakt de vergoeding van het vreemd en eigen vermogen. Ook hier werkt de regulator immers niet met de echte cijfers, maar forfaitair. De VREG gaat uit van een verhouding 40/60 tussen eigen en vreemd vermogen, ongeacht de werkelijke situatie bij de DNB's (die hiervan in mindere of meerdere mate afwijkt). Voor het eigen vermogen rekent de regulator met een vergoeding via dividenden van 4,08%, voor het vreemd vermogen (leningen dus) met 2,14%. Vandaag is al duidelijk dat die laatste factor te laag zal zijn, want tussen het moment van de beslissing over de nieuwe tariefmethodologie (augustus 2021) en vandaag (begin 2023) zijn de intrestvoeten op de markt sterk gestegen. Ook hier weer dreigt het verschil uiteindelijk door de aandeelhouders te moeten worden gedragen in de vorm van een lager dividend.

Op basis van de tariefmethodologie legt de VREG elk jaar het concrete toegelaten inkomen van elke DNB vast. De laatste beslissing dateert van 18 november 2022. In 2023 is het inkomen voor het netbeheer elektriciteit ongeveer gelijk aan dat van 2022. Het toegelaten inkomen voor aardgas stijgt met 11%. De verhogingen zijn vooral het gevolg van de inflatie

Vlaamse Energieholding

De Vlaamse Energieholding is een buitenbeentje onder de parageemeentelijke tussenstructuren in de energiesector. Hij werd in 1992 opgericht om de expansie van de toenmalige publieke stroomproducent SPE te financieren. Het gaat om een besloten vennootschap met een balanstotaal van zowat 319 miljoen euro (september 2022). Er zijn twee groepen aandeelhouders. De eerste is goed voor een belang van 34,3% en bestaat uit de financieringsholdings uit de vroegere zuivere energiesector Fineg (2,7%), Efin (3,9%), Nuhma (13,0%) en Creadiv (1,2%) en de stad Gent (13,5%). De tweede groep bestaat uit de aandeelhouders KBC Verzekeringen (11,0%), Capline (11,0%), Belfius Bank (8,3%), Ethias (13,3%) en P&V Verzekeringen (21,9%).

De Vlaamse Energieholding houdt zelf participaties aan in onder andere Publigas, Publi-T en windenergieproducent Aspiravi.

De distributienetten moeten worden aangepast aan steeds meer decentrale stroomproductie, met onder meer talrijke installaties van wind- en zonne-energie, maar er is ook een versterking nodig voor de verdere elektrificatie van de samenleving.

en hadden zonder een extra inspanning door Fluvius (het eerder dan gepland terugbetalen van ontvangen tariefvoorschotten voor de uitrol van digitale meters en het niet meer aanvragen van nieuwe voorschotten) een stuk hoger moeten zijn. Op basis hiervan diende Fluvius namens de netbeheerders bij de VREG een concreet voorstel voor de distributienettarieven voor 2023 in. Die zijn voor elke netbeheerder verschillend (zie elders in dit dossier).

Minder geld naar gemeenten

Het belang van de dividenden uit energieparticipaties zit voor de Vlaamse gemeenten al lang in dalende lijn. Toen de energiemarkt in het begin van deze eeuw werd vrijgemaakt, verdween de verkoop van aardgas en elektriciteit uit de activiteiten van de energie-intercommunales, wat voor de gemeenten een financiële aderlating van enkele honderden miljoen euro per jaar betekende. Sindsdien is er de blijvende druk op de nettarieven, met een effect op de dividendstroom. Voor 2020 konden de Vlaamse gemeenten als aandeelhouders van de distributienetbeheerders voor

gas en elektriciteit nog rekenen op ca. 256 miljoen euro aan dividenden, of een kleine 40 euro per Vlaming. Door de toepassing van de nieuwe tariefmethodologie zou dit bedrag in 2022 naar 155 miljoen euro dalen, of zowat 40% minder. De Vlaamse regering besliste eind 2021 wel om de gemeenten voor de jaren 2022-2026 een gedeeltelijke compensatie van in totaal 146 miljoen euro toe te kennen.

Voor de gemeenten als enige eigenaar van de netbeheerders speelt niet alleen de blijvende maatschappelijke en politieke druk richting lagere nettarieven (nog versterkt door de sterke stijging van de energieprijzen in de nasleep van de Russische inval in Oekraïne), daarnaast wachten er 'hun' bedrijf Fluvius de komende jaren voor enkele miljarden euro aan bijkomende investeringen om de distributienetten klaar te stomen voor de energietransitie naar een fossielvrije samenleving. Zo moeten die netten worden aangepast aan steeds meer decentrale stroomproductie, met onder meer talrijke installaties van wind- en zonne-energie, maar is er ook een versterking nodig voor de verdere elektrificatie van de samenleving. Denk bijvoorbeeld

aan de vele laadinfrastructuur wanneer het wagenpark op elektriciteit overschakelt.

Deze investeringen zullen vooral gefinancierd moeten worden met leningen, vreemd vermogen dus, waarvan de vergoeding zoals gezegd in de huidige tariefperiode aan de lage kant is in vergelijking met de stijgende marktrente. Bovendien dreigt een te scheve verhouding tussen vreemd en eigen vermogen het oordeel van de ratingagentschappen over de kredietwaardigheid van Fluvius aan te tasten, met nog eens hogere rentelasten tot gevolg. Met de huidige financiële toestand van de gemeenten – en de almaar dalende dividenden uit het netbeheer – lijkt de kans trouwens klein dat Fluvius bij de lokale besturen veel extra kapitaal kan ophalen.

De netbeheerders voor elektriciteit en aardgas staan de komende jaren voor een gigantische opdracht, niet alleen maatschappelijk maar ook financieel. Het wordt binnen die context cruciaal dat er over alle betrokkenen heen (Fluvius, gemeenten, Vlaamse overheid, regulator) gestreefd wordt naar een haalbaar plan om dit te realiseren, zonder te vervallen in een debat waarin de nettarieven alleen maar lager kunnen, omdat de gemeentelijke aandeelhouders het gerust met (nog) minder dividenden kunnen stellen. De DNB's hebben recht op een faire vergoeding voor wat ze doen, ook al moet die de komende jaren stijgen om de noodzakelijke investeringen te kunnen blijven financieren en tegelijk hun financiële gezondheid te garanderen.–

JAN LEROY

senior expert data en analyse

Aangepast Fonds ter Bestrijding van Uithuiszettingen meer inzetten?

Het Fonds ter Bestrijding van Uithuiszettingen (FBU) bestaat sinds midden 2020. Doelstelling was en is nog altijd om OCMW's de mogelijkheid te bieden sneller in te grijpen bij huurachterstal op de private huurmarkt om zo uithuiszettingen te vermijden. Tot nu toe kent het fonds echter weinig succes. De Vlaamse overheid voert een campagne om het FBU beter bekend te maken.

Het Fonds ter Bestrijding van Uithuiszetting is de opvolger van het huurgarantiefonds. Dat leidde een wat sluimerend bestaan en door het te herwerken hoopte de Vlaamse overheid betere resultaten te bereiken in de strijd tegen uithuiszettingen. De OCMW's werden centraal gezet in de werking en het doel was hulp te kunnen bieden, al voordat de problemen met het betalen van de huur tot een gerechtelijke procedure leidden. Alle praktijkwerkers weten immers dat hoe sneller je een probleem behandelt, des te groter de kans op succes is. Het FBU startte halverwege 2020, midden in de coronaperiode. Na een tweetal jaar blijkt dat ook het FBU niet vaak wordt gebruikt. In 2021 werden er maar 221 aanvragen goedgekeurd en in 2022 zullen het er al niet veel meer zijn; op 31 oktober 2022 stond de teller op 175. Daarom werd de regelgeving in het najaar van 2022 aangepast.

Knelpunten blootgelegd

De aanpassing van de regelgeving is gebaseerd op een onderzoek van Steunpunt Wonen. Hoewel daaruit bleek dat het Fonds ter Bestrijding van Uithuiszetting een goed concept is, kwamen er toch knelpunten aan het licht. Het onderzoek baseerde zich onder andere op gesprekken met maatschappelijk werkers van OCMW's, met huurders- en verhuurdersorganisaties en met de VVSG.

OCMW's vonden werken met het FBU complex en omslachtig. Tijdens de startperiode van het fonds, in de coronaperiode, kon het OCMW ook terugvallen op extra werkingsmiddelen van de federale overheid. Die middelen waren makkelijker inzetbaar, doordat er veel minder administratie aan te pas kwam. Dit is een van de redenen waarom in de beginperiode maar weinig OCMW's het fonds gebruikten. Tegelijk kost het invoeren van een nieuwe werkwijze en een nieuw instrument ook tijd. Tijdens

de coronapandemie die zwaar op de werking van het OCMW woog, was dit niet evident. Sindsdien worden OCMW's ook nog met de ene na de andere crisis geconfronteerd (energie, Oekraïne) en is er ook weinig tijd geweest er werk van te maken.

Zelfs de OCMW's die er toch mee aan de slag gegaan zijn, geven aan dat proberen een uithuiszetting te voorkomen via het FBU een intensief traject is. In verschillende situaties denken de OCMW's er wel aan om het FBU in te schakelen, maar komt het nooit zover. Soms lukt het niet samen met de huurder een haalbaar afbetaalplan af te spreken of soms wil de verhuurder niet meewerken. Vaak is het beschikbare inkomen van de huurders te laag om de reguliere huur te betalen en tegelijk ook nog de achterstal te vereffenen. De OCMW's menen dan dat de tussenkomst via het FBU niet de meest gepaste hulpverlening is. Daarmee wijzen de OCMW's op de structurele

Het FBU zit conceptueel goed in elkaar en biedt ruimte voor maatwerk, doordat OCMW's gebruik kunnen maken van informatie over de situatie van de cliënt die alleen lokaal aanwezig is.

LAVIA AERIS

betaalbaarheidsproblematiek op de private huurmarkt: er zijn te weinig betaalbare en sociale woningen.

Sneller kunnen ingrijpen helpt

Tegelijk zeggen OCMW's ook wel dat het werken met het FBU een kans biedt op een goed en veelvuldig contact met de huurder, doordat de cliënt eigenlijk gedurende een jaar begeleid kan worden. Zo kan er een band van vertrouwen ontstaan. Maar door hun grote werklast is de capaciteit van OCMW's om zulke intensieve begeleiding op te nemen te beperkt.

Een onuitroeibaar lijkend probleem is dat het OCMW nog altijd dikwijls te laat op de hoogte is van situaties waar het fonds een oplossing zou kunnen bieden. Huurders en verhuurders hebben nog niet de reflex om sneller aan te kloppen bij het OCMW om na te gaan of er geen oplossing mogelijk is. Jammer, want vooral als de huurschuld nog niet erg groot is, kan er ook met de verhuurder een constructieve relatie ontstaan. Een grotere bekendheid van het fonds bij alle betrokkenen en diensten is nodig. De Vlaamse overheid zet daarom nu ook in op een bredere bekendmaking, opdat huurders en verhuurders sneller een signaal geven. Ook lokaal moet die samenwerking met andere diensten en organisaties nog beter uitgewerkt worden.

Aanpassingen zijn een stap vooruit

De aanpassingen aan het fonds proberen in te spelen op verschillende van

Huurders en verhuurders hebben nog niet de reflex om sneller aan te kloppen bij het OCMW om na te gaan of er geen oplossing mogelijk is. Jammer, want vooral als de huurschuld nog niet erg groot is, kan er ook met de verhuurder een constructieve relatie ontstaan.

deze knelpunten. Zo kan nu het fonds ingezet worden vanaf één maand huurachterstal, terwijl dit voorheen twee maanden was. Zo kan ingrijpen nog sneller. Ook

de beperking op het aantal maanden huurachterstal werd geschrapt. Vroeger kwam een huurder met een huurachterstal van meer dan zes maanden niet in aanmerking voor bijstand via het fonds. Vandaag kan dat wel, als het OCMW van oordeel is dat het gebruik van het fonds een goede hulp kan zijn. Het OCMW heeft ook meer autonomie om begeleidingsovereenkomsten met de cliënt op maat uit te werken. In zo'n begeleidingsovereenkomst kunnen het OCMW, de huurder en de verhuurder afspreken hoe de terugbetaling van de huurachterstal zal verlopen. Voor de betaling van de helft van de huurachterstal, zoals opgenomen in het besluit, heeft het OCMW door de wijzigingen ook iets meer tijd, namelijk tot tien werkdagen.

Een belangrijke aanpassing is dat het FBU ook openstaat voor huurders van de sociale verhuurkantoren. Veel OCMW's merkten immers op dat het jammer was dat het FBU voor deze huurders niet gebruikt kon worden. Dit zijn net de huurders die, dankzij de omkadering van het sociale verhuurkantoor, wel snel op de radar van de OCMW's komen. Bovendien is er naast de begeleiding van het OCMW ook een huurbegeleiding bij de sociale verhuurkantoren, wat de kansen op succes vergroot.

Voorts wordt de eerste tegemoetkoming van het Fonds aan de OCMW's tijdelijk verhoogd en wordt het forfait verdubbeld. Deze tijdelijke maatregel loopt voorlopig tot 1 april en zal na evaluatie eventueel verlengd worden. Dat is nog

niet bekend bij het ter perse gaan van dit artikel.

Het Fonds verdient een kans

Het FBU zit conceptueel goed in elkaar, stelt het onderzoek, bijvoorbeeld door de keuze voor een decentrale, autonome opvolging door het OCMW, zoals eerder ook al door de Vlaamse Woonraad werd onderschreven. Die keuze biedt ruimte voor maatwerk, doordat OCMW's gebruik kunnen maken van informatie over de situatie van de cliënt die alleen lokaal aanwezig is. Dit biedt mogelijkheden om mensen integraal te begeleiden en samen met andere woon- en welzijnspartners naar oplossingen te zoeken.

De aanpassingen aan de regelgeving verhelpen een aantal van de knelpunten die het onderzoek heeft aangetoond. Het FBU is nog steeds niet de structurele oplossing van de woonproblematiek op de private huurmarkt. Een – eventueel terug te betalen – tussenkomst in de huurachterstal en extra begeleiding zullen maar in een deel van de gevallen een oplossing op termijn bieden. Maar het uitgewerkte instrument kan wel een middel zijn waarmee je sneller kunt ingrijpen en mensen vroegtijdig naar de hulpverlening kunt begeleiden. Het FBU verdient dus een kans. –

JORIS DELEENHEER

VVSG-stafmedewerker wonen

Informatie over de aanpassingen aan het FBU is te vinden op de VVSG-website in een nieuwsbericht van 12 oktober 2022.

Het rapport 'Evaluatiestudie Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen' gemaakt door Steunpunt Wonen is terug te vinden op <https://steunpuntwonen.be/publicaties/aflaadbare-rapporten/>

De Wisselaar, want armoede bestrijden is een serieuze zaak

Nieuwe plannen, consultants, intervisiemomenten, lerende netwerken en taskforces allerhande om de armoede te bestrijden, het heeft zijn waarde, maar soms blijft het ook allemaal iets te veel aan de oppervlakte. Met de Wisselaar wordt het een serieuze kwestie, of zoals Mathias Vaes het in Mechelen zegt: 'De Wisselaar betekent dat je er werk van gaat maken. Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan, maar in veranderende tijden moet je je daar ook voortdurend naar blijven organiseren.'

Zoals bij alle lokale besturen volgen de crisissen in Mechelen elkaar in ijlt tempo op. 'Het komt erop aan je daar niet door te laten overdonderen maar je erop te organiseren,' zegt Mathias Vaes die naast COVID-19, de energiecrisis en de 1270 Oekraïners in Mechelen het cliënteel de voorbije jaren heeft zien veranderen. De leefloongerechtigde is nu gemiddeld veel jonger, er zijn meer mensen met zware psychische kwetsuren. 'Alles verandert continu, wat zes jaar geleden de oplossing was, is dat nu niet meer. In de dagelijkse armoede is het elke dag crisis. De Wisselaar is een oproep tot openheid en kwetsbaarheid.'

De Wisselaar is nieuw. Bij deze een jaar lang durende uitwisseling is een lokaal bestuur de mentor. Tot nu toe is Mechelen de enige stad die zich geroepen voelt om mentor te zijn voor het vermijden van thuisloosheid, het organisatiemodel van de sociale dienst met één maatschappelijk assistent per cliënt, de toegankelijkheid en het faciliteren van tewerkstelling. Vilvoorde gaat

met Mechelen in zee in verband met huisvesting, Leuven, Ronse en Balen willen Mechelen voor een of meer facetten in het organiseren van de armoedebestrijding als mentor. De VVSG zorgde voor de gepaste match.

Complex probleem

'Een veranderingstraject bestaat uit een aaneenschakeling van kruispunten waarop je telkens opnieuw een richting moet kiezen,' zo heeft Mathias Vaes al dikwijls ondervonden, net zoals je nooit meteen de goede oplossing hebt. Armoede is immers een lastig en complex probleem, en in Vlaanderen probeert niet alleen het OCMW maar ook een rijk middeleveld de armoede te bestrijden en moeten de besturen rekening houden met de Europese, federale en Vlaamse regelgeving. Daarom biedt de Wisselaar mogelijkheden, denkt Mathias Vaes. 'In de Wisselaar zijn er veel terugkommomenten, het is niet inhoudsloos en het is geen eenmalig bezoek, het biedt verdieping. Wij willen hieraan meewerken, omdat we op een aantal zaken in onze stad

trots zijn en ze gewoonweg ook heel

belangrijk vinden. Zo is huisvesting een breed thema, het gaat over toewijzing van sociale woningen maar ook over de samenwerking met de socialehuisvestingsmaatschappijen en het vermijden van uithuiszettingen op de private huurmarkt. We willen samen aan de slag gaan, eerst kijken vanuit de helikoptercockpit, dan verdiepen en leren op de werkvloer door stages mee te lopen. Je leert pas echt hoe we het doen als je mee op huisbezoek gaat. In het geval van het voorkomen van uithuiszettingen moet je hier op woensdag mee naar de vrederechter. Vervolgens vertaalt je het naar je eigen situatie en wordt de mentor je klankbord.'

Geen stenen tafel

'We geloven erg in sterk sociaal werk,' zegt Mathias Vaes. 'Hulpverleners zijn professionals. Zij zijn niet louter uitvoerders. Ze kunnen een enorm verschil maken in het leven van mensen als ze hier de ruimte en autonomie voor krijgen.' Zijn collega Frank Vanmessem heeft Balen ondertussen al mogen ondersteunen. 'Daar leer je zelf ook heel veel uit. Onze weg is uiteraard niet de enige. Ik vertel over hoe we het hebben gedaan, inclusief waar we op onze bek zijn gegaan.' Voor Frank Vanmessem gaat het om de focus. 'We gaan niet samen denken over armoede, dat gebeurt al genoeg. We proberen wel te doorgronden hoe we als organisatie

Mathias Vaes:
'Alles verandert continu, wat zes jaar geleden de oplossing was, is dat nu niet meer. In de dagelijkse armoede is het elke dag crisis. De Wisselaar is een oproep tot openheid en kwetsbaarheid.'

Meer tijd voor de hulpverlening

Katrien Kiekens, afdelingshoofd Leven en Welzijn in Ronse, is alvast blij met de Wisselaar die enkele dagen na dit gesprek van start gaat. 'Het is fantastisch om een jaar lang intensief uit te wisselen. Het zal sowieso dingen opbrengen. Mechelen toonde bijvoorbeeld dat je het leefloonproces kunt vereenvoudigen door het in een stroomdiagram te plaatsen. Daar kunnen we in Ronse uit leren.'

Eerst komt de Mechelse delegatie op bezoek. Katrien Kiekens: 'We zullen ons sociale huis voorstellen en het armoedebeleidsplan waaraan we twee jaar hebben geschreven. Een van de acties van dat plan is het reorganiseren van ons eigen sociale huis, zodat we mensen duurzaam uit de armoede kunnen helpen. We zijn vooral benieuwd hoe het sociale huis in Mechelen is

georganiseerd en willen een kritische blik op ons aanbod.

We willen ook meer procesmatig werken. Zeventig procent van de tijd zijn onze maatschappelijk werkers bezig met administratieve taken, met verplichte procedures en stappen, of met brieven die ze moeten schrijven voor een leefloon of budgethulpverlening. Wij willen dat meer medewerkers meer tijd kunnen besteden aan sociaal werk en huisbezoeken.'

In Ronse zijn de medewerkers nu zeer gespecialiseerd wat betreft leefloon, budget of huisvesting, terwijl de cliënt die met een vraag over huisvesting komt in een grotere context met meer problemen zit en dan intern naar een andere cel wordt gestuurd, van hier naar daar. 'Of we kijken te specialistisch en lossen een facet op, terwijl we de rest misschien te laat opnemen. Mechelen werkt met één maatschappelijk assistent per cliënt, zij hebben geen gespecialiseerde cellen in de frontoffice. We gaan een heel kritische blik werpen op onze werking, maar we bekijken ook hoe een cliënt onthaald wordt en hoe een hulpverleningstraject verloopt. We willen vooral de pijnpunten van de werking van het sociale huis wegwerken.'

De tijdsduur vindt Katrien Kiekens zeer aantrekkelijk. 'Tijdens de twee jaar dat we aan ons armoedebeleidsplan schreven, zijn we dikwijls met andere gemeenten of steden gaan praten, voor een uur of een halve of zelfs een hele dag. Dat was interessant, maar nu gaan we een jaar lang intens bij elkaar op bezoek en we zullen de documenten en processen uitwisselen. Dat is anders dan luisteren naar een goed voorbeeld. Intens uitwisselen wil ook zeggen dat we dingen proberen uit te werken en die voorleggen aan de mensen van Mechelen die het met een open blik kritisch zullen bespreken.' Katrien Kiekens is zich ervan bewust dat er een vertaalslag zal volgen, ook al door de beperktere personeelsgroep. 'In het begin zal het vrij intens zijn, ook de maatschappelijk werkers gaan mee naar Mechelen om op de werkvloer over de thema's van gedachten te wisselen. Hiervan zullen we dingen meenemen om uit te werken en te installeren. In het najaar volgt er dan een terugkoppeling. We zullen kijken hoe we onze knelpunten aan de Mechelse praktijk kunnen verbinden en we hopen op een paar quick-wins voor onze maatschappelijk assistenten. Dankzij die quick-wins en minder administratief werk hopen we op hun enthousiasme te kunnen blijven rekenen. De werkdruk is hoog, we vallen de laatste jaren van de ene in de andere crisis, we willen ook zien hoe Mechelen hiermee is omgegaan.' MvB

Frank Vanmessem:
'Dikwijls wordt de vorm geminimaliseerd in het grotere discours over de inhoud. Maar de vorm doet er wel degelijk toe. Hoe krijg je voor elkaar dat je je opdracht vervult?'

onze maatschappelijk assistenten echt het verschil kunnen laten maken. Door focus te leggen kom je op andere accenten. Zo viel in het gesprek met Balen ineens ons digitale handboek op, daarin zit veel kennis maar ook de voorwaarden waaraan mensen moeten voldoen, adressen en invulstappen. Plots ga je dan naar een groter plaatje: hoe meldt iemand zich aan?' Hij noemt de Wisselaar in elk geval geen stenen tafel, het samenwerken kan zich verplaatsen naar een ander thema. 'En het gaat over de vorm. Dikwijls wordt de vorm geminimaliseerd in het grotere discours over de inhoud. Maar de vorm doet er wel degelijk toe. Hoe krijg je voor elkaar dat je je opdracht vervult? Daarom komen we luisteren en proeven, wij doen het niet in de plaats van, maar ze kunnen ons bellen om ideeën af te toetsen of vragen te stellen. Het is niet de bedoeling om elkaar pas weer te zien als het huiswerk klaar is, nee, ze mogen ons al veel eerder inschakelen. Het is niet meer vrijblijvend.'

Daarom is het prima dat er geld komt voor het mentorschap, dat er iemand deeltijd wordt vrijgesteld. 'Zonder zouden we het ook doen,' zegt Mathias Vaes. Maar geld heft de vrijblijvendheid op. 'Het geeft de vrijheid om te bellen, om af te spreken, om elkaar te zien. Zonder middelen zou je het ook moeten doen, maar dan komt het er niet van.' –

MARLIES VAN BOUWEL
redacteur Lokaal

Dubbelop voor Tremelo bij Servantes

In het najaar van 2022 zonden heel wat gemeenten een kandidaatsdossier in voor de nieuwe Servantes-prijzen. Daarmee beloont de jury medewerkers van lokale besturen in drie categorieën: beste nieuwkomer, beste loopbaan en beste team. Onder de winnaars bevond zich ook de gemeente Tremelo. Ze viel zelfs tweemaal in de prijzen, één keer voor 'nieuwkomer' en één keer voor 'team', telkens met een derde plaats. In het bijzonder het verhaal achter het team trok onze aandacht.

Bijna afgeschafte in 2017 en een tweede uitbreiding van het urencontingent in 2021, een staaltje van ondernemerschap en doorzettingsvermogen.

Tine Aertgeerts, diensthoofd thuiszorg, schreef het kandidaatsdossier op voorstel van de algemeen directeur voor de rubriek 'Prijs voor het team'. De collega's van de dienst voor gezinszorg beantwoordden namelijk volledig aan de voorwaarden van deze categorie: als team doorstonden ze met succes een moeilijke periode en namen ze een bijzonder initiatief. 'Eigenlijk wou de gemeente in 2017 de dienst voor gezinszorg stoppen of privatiseren. Er was nog maar één beslissing nodig van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn, en het einde van de dienst was een feit,' vertelt maatschappelijk werker Sharon Bouckhuys. In plaats van bij de pakken te blijven zitten bundelden zij en de verzorgenden hun krachten en zetten ze alle zeilen bij om de dienst te redden. 'Om de afschaffing te voorkomen trokken we met zijn allen naar de raad,' gaat ze voort. 'Zo kwam het tot een goed gesprek tussen het bestuur en de verzorgenden over de reorganisatie. Het gevolg was dat de raad besliste om de dienst te behouden. Maar dat was natuurlijk nog maar het begin. Hoe konden we op zo'n korte tijd toch nog het minimumaantal uren dienstverlening voor de erkenningsnorm realiseren? Daarvoor hadden we extra personeel en cliënten nodig. Het team haalde alles uit de kast om dit doel te bereiken. Een aantal vaste verzorgenden gingen meer uren werken, we werven op korte tijd enkele nieuwe collega's aan en we zochten overal bijkomende cliënten.' Om dit te realiseren trok Sharon Bouckhuys letterlijk met haar verzorgenden de straat op en ging op de wekelijkse markt staan om reclame te maken voor hun dienst. En met succes, de cliënten stroomden binnen. 'De verzorgenden hebben echt alles op alles gezet,' zegt ze trots. 'Samen is het ons gelukt om de nodige

uren gezinszorg te presteren, zodat de dienst zelfstandig kon blijven voortbestaan. Meer nog, in 2021 kwam onze dienst weer in aanmerking voor een uitbreiding van ons urencontingent. Het is echt een voorbeeld van ondernemerschap en doorzettingsvermogen! Maar veel ademruimte kreeg het team niet, want nu kondigde de covidpandemie zich aan. Opnieuw moest het team zich zeer flexibel opstellen: blijven werken in onzekere tijden, met steeds veranderende regelgeving en veel beschermingsmaatregelen. Onze verzorgenden bleven tijdens de volledige pandemie mensen helpen met gevaar voor de eigen gezondheid en die van hun familie. Toen families niet meer bij elkaar op bezoek mochten, bleven zij een vaste waarde en soms nog het enige aanspreekpunt van onze cliënten.'

Het was dus niet moeilijk om een aanbeveling te schrijven waarom dit team het verdiende te winnen. Naast de award, een houten beeldje van ontwerper Rik Verhaest, kregen ze ook een opleidingscheque cadeau. Met veel trots namen Sharon Bouckhuys en Tine Aertgeerts deze prijzen in ontvangst. 'De prijs bezorgde de verzorgenden een positieve vibe,' vertelt de laatste. 'Maar vooral ook de waardering vanuit het beleid gaf een geweldig gevoel. Het bestuur zette zijn felicitaties kracht bij met een feest om het team in de spotlights te plaatsen. De burgemeester en schepenen lieten sterren overhandigen en de rode loper uitrollen als blijk van erkenning voor de gezinszorgmedewerkers. Deze prijs draagt enorm bij aan de band tussen personeel en lokaal bestuur. En natuurlijk vermelden we deze erkenning vanaf nu met veel plezier op onze vacatures om nog meer nieuwe collega's te vinden!' rondt ze het gesprek af. –

FLORIEN FASSEUR EN JOKE VANDEWALLE
VVSG-stafmedewerkers thuiszorg

Maatwerkbedrijf als springplank naar het reguliere arbeidscircuit

Maatwerkbedrijven, je kent ze als organisaties die werk op maat bieden aan personen met een psychosociale problematiek en personen met een arbeidshandicap. Je kent ze (hopelijk) als bedrijven die actief zijn in 1001 sectoren en vaak in onderaanneming werken voor reguliere bedrijven. Maar ken je ze ook als tijdelijke werkplek voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in het algemeen en werknemers in een artikel 60-tewerkstelling (kortweg 'artikel 60'ers') in het bijzonder?

Sommige maatwerkbedrijven bieden een werkplek aan artikel 60'ers. De kringwinkels zijn een traditionele aanbieder, maar ook onder de voormalige beschutte werkplaatsen zijn er organisaties die artikel 60'ers in dienst nemen. Maria-steen uit Gits, Demival uit Deinze, Footstep uit Brugge en WAAK uit Kuurne bijvoorbeeld, daar maken de artikel 60'ers gemiddeld vijf procent van het werknemersbestand uit. Zij lichten toe waar voor hen de positieve kanten liggen.

Wie zijn de artikel 60'ers?

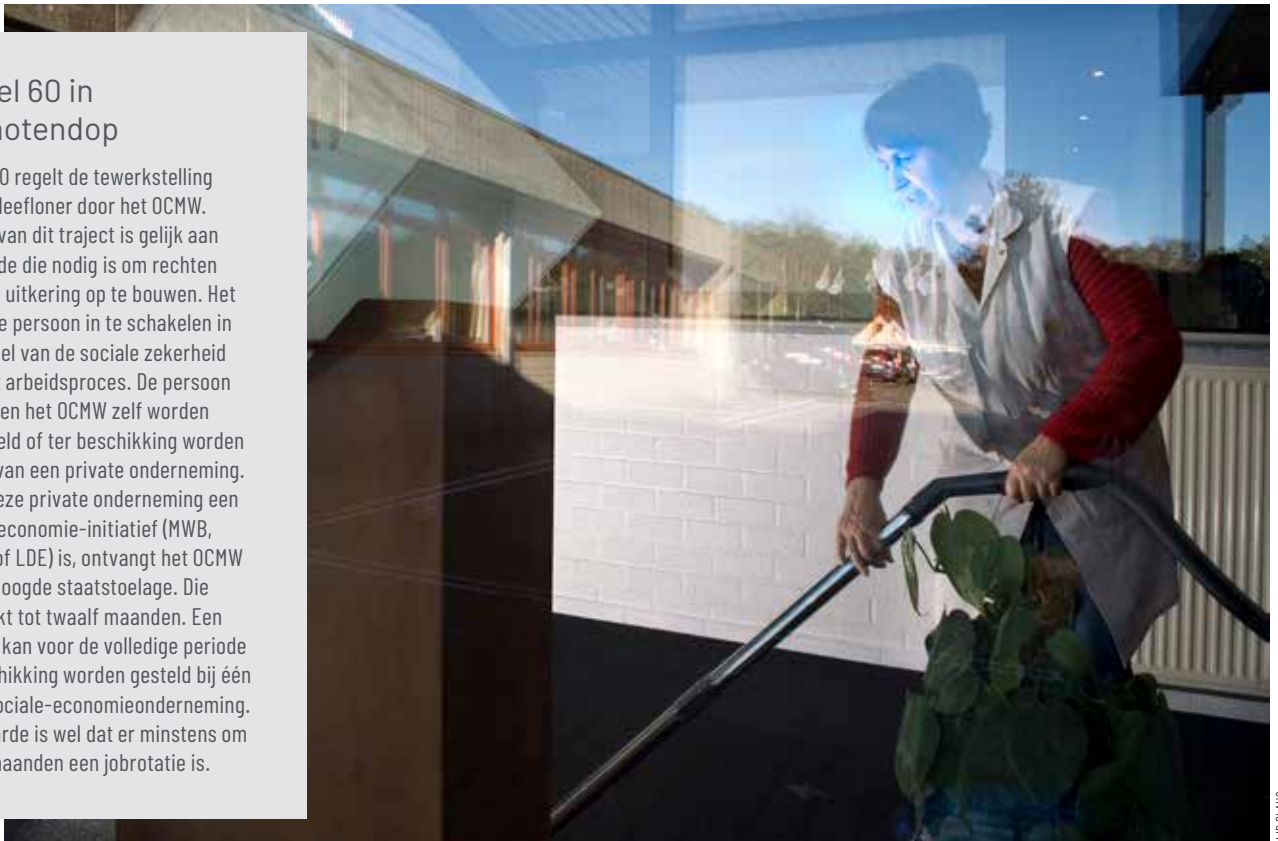
Het profiel van mensen die via artikel 60 in maatwerkbedrijven belanden, is divers. Soms hebben ze nog veel ondersteuning nodig. Lieven Trioen, coördinator van ZOWE ('Zorgzaam Werk'), activeringsinitiatief van maatwerkbedrijf WAAK: 'Onze ervaring is dat het meestal mensen zijn die nog veel ondersteuning nodig hebben voordat ze op de reguliere arbeidsmarkt zouden kunnen starten. Vandaar dat ze bij ons ook meestal in ZOWE starten,

waar we voornamelijk mensen met een arbeidszorgprofiel tewerkstellen. Mensen met een hoge nood aan begeleiding dus, die nog niet klaar zijn voor een aanstelling in het maatwerkbedrijf. Zeker op het gebied van arbeidsattitude is er vaak nog werk aan de winkel.'

Evengoed zijn mensen soms met een inzetbaar in activiteiten zoals groenonderhoud, horeca of schildersploegen. Jan Van Hoe, sociale dienst maatwerkbedrijf Demival: 'Bij ons zijn het over het algemeen

Artikel 60 in een notendop

Artikel 60 regelt de tewerkstelling van een leefloner door het OCMW. De duur van dit traject is gelijk aan de periode die nodig is om rechten voor een uitkering op te bouwen. Het doel is de persoon in te schakelen in het stelsel van de sociale zekerheid en in het arbeidsproces. De persoon kan binnen het OCMW zelf worden aangesteld of ter beschikking worden gesteld van een private onderneming. Indien deze private onderneming een sociale-economie-initiatief (MWB, BW, SW of LDE) is, ontvangt het OCMW een verhoogde staatstoelage. Die is beperkt tot twaalf maanden. Een persoon kan voor de volledige periode ter beschikking worden gesteld bij één zelfde sociale-economieonderneming. Voorwaarde is wel dat er minstens om de zes maanden een jobrotatie is.

FILIP CLAUS

FLIP CLAUWS

Maatwerkbedrijven in een notendop

Waar ken je de maatwerkbedrijven zoal van? Zij monteren de batterij in je elektrische auto, verpakken je koekjes en onderhouden de gemeentelijke begraafplaats. Maar evengoed wassen ze de recycleerbare bekers waaruit je op een festival drinkt, stoppen ze de lokale reclamefolders in je bus of nemen ze je gebruikte spullen in ontvangst in de Kringwinkel.

Zij werken vaak in onderaanneming voor reguliere bedrijven en gaan daar dan dikwijls in zogenaamde enclaves met een groep mensen aan de slag. Zij steken er een handje toe om randtaken uit te voeren (denk maar aan logistiek), waardoor de eigen werknemers zich kunnen focussen op hun kerntaken. Handig in tijden van krapte op de arbeidsmarkt.

In Vlaanderen zijn 122 maatwerkbedrijven actief. Samen geven ze werk aan 24.770 werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt (de zogeheten maatwerkers) en aan 5560 omkaderingsleden, van wie het grootste deel de 'maatwerkcoaches' zijn, die de mensen op de werkvloer begeleiden.

mensen die we meteen in de productie kunnen inschakelen. Vaak hebben ze voldoende competenties om hun werk goed uit te voeren, maar slagen ze daar door een barrière zoals taalachterstand of laaggeschooldheid in een regulier bedrijf niet (meteen) in.'

Een meerderheid van de tewerkgestelde artikel 60'ers heeft een migratieachtergrond, maar evengoed gaat het soms om mensen in armoede.

Waar komen ze vandaan?

Artikel 60'ers worden meestal aangebracht door het lokale OCMW. De wetgeving is overal gelijk, maar de lokale eigenheid bepaalt veel wat betreft het profiel van mensen en de manier van toeleiding.

Lieven Trioen: 'Hier in de regio Zuid-West-Vlaanderen zijn er tien verschillende OCMW's die ons artikel 60'ers bezorgen. Het profiel en het niveau van de mensen die ze toeleiden, verschilt. Zo spreken sommigen heel behoorlijk Nederlands en is dat bij anderen nog behelpen. We stellen wel vast dat de grotere OCMW's veel meer mogelijkheden hebben om mensen te activeren. Terwijl dit in Roeselare gecoördineerd wordt

door één OCMW dat de regie voor alle gemeentes voert. Dat is handig, omdat je dan één centraal aanspreekpunt hebt voor samenwerking en stages. Op die manier kom je op een gerichte manier tot activering. Het gaat een versnippering van middelen tegen.'

Tiny Vandierendonck, trajectcoach bij Footstep: 'Het OCMW zoekt in eerste instantie naar activiteiten die in de interessesfeer van de kandidaat liggen. Footstep heeft een vrij ruim aanbod. De artikel 60'er komt op een werkvloer terecht waar voldoende ondersteuning is. In samenwerking met het OCMW wordt de tewerkstelling regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd als dat nodig is.'

Waar gaan ze naartoe?

Een aanstelling in het kader van artikel 60 kan maximaal twee jaar duren. Waar mensen na afloop belanden loopt nogal uiteen. Een deel stroomt door naar een reguliere baan. Koen Staelens, algemeen directeur Mariasteen: 'In totaal schatten we dat zes van de tien artikel 60'ers doormoeten naar reguliere tewerkstelling, drie van de tien blijven bij ons als omkaderingslid of maatwerker en één van de tien kent geen succes. Diens overeen-

komst wordt dus vroegtijdig beëindigd. Wij zien een grote doorstroom naar bedrijven die actief zijn in groenonderhoud of karwei- en schilderwerken. Die bedrijven sturen kleine groepjes mensen uit en gaan meestal vlot om met werknemers met pakweg een taalachterstand.'

Een deel van de mensen krijgt dus aansluitend een contract bij het betrokken maatwerkbedrijf, als maatwerker of als omkaderingslid. Zo heeft Mariasteen er recent een grafisch vormgever bij gekregen in het communicatieteam.

En dan is er helaas nog een deel dat de tewerkstelling niet afmaakt. Koen Staelens: 'Vooral in de horeca haken mensen af, omdat de werkhouding of de groeicurve niet volstaat. Mensen starten er vaak met een bepaald beeld van de job in het hoofd, maar haken dan bijvoorbeeld af vanwege de onregelmatige werkuren. Sommige mensen hebben er ook moeite mee onder een vrouwelijke leidinggevende te functioneren.'

Toch betekent dit niet dat het geen succes is. Jan Van Hoe: 'De trajecten lukken niet altijd, maar voor veel mensen is een aanstelling bij ons toch de best mogelijke opstap naar ander werk.'

Experts in begeleiding en diverse werkvloeren

De maatwerkbedrijven evalueren het werk met artikel 60'ers positief, ze zien duidelijk het potentieel. De competenties om te werken zijn bij deze werknemers in de kern aanwezig. Dat een aantal van hen doorstroomt naar een 'reguliere' tewerkstelling in het maatwerkbedrijf, is met de huidige krapte op de arbeidsmarkt – ook voelbaar voor maatwerkers! – een positieve zaak. Bovendien zien ze

Tiny Vandierendonck:
'De artikel 60'er komt op een werkvloer terecht waar voldoende ondersteuning is. In samenwerking met het OCMW wordt de tewerkstelling regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd als dat nodig is.'

het ook als een vorm van dienstverlening en kansen geven, die rechtstreeks voortvloeit uit hun missie om zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk te helpen.

Toch is het een uitdaging om de werking structureel te verankeren, omdat er geen constante instroom is. Koen Staelens: 'Een paar jaar geleden hadden we dertig artikel 60'ers in enclave bij één klant, maar vandaag is het soms "harken" om nieuwe mensen bijeen te krijgen. Op die manier kunnen we ons aanbod aan de klant niet garanderen. We kunnen er dus onze werking niet op bouwen.'

Omgekeerd beschouwen ze hun expertise betreffende begeleiding van mensen en hun diverse werkvloeren als een troef voor de tewerkstelling. Lieven Trioen: 'Wij zijn experts in mensen aan het werk krijgen, ongeacht hun competenties en situatie. Dus ook voor werknemers in een artikel 60-statuuat is de

Lieven Trioen:
'Wij zijn experts in mensen aan het werk krijgen, ongeacht hun competenties en situatie. Dus ook voor werknemers in een artikel 60-statuuat is de manier waarop wij werk organiseren haalbaar.'

manier waarop wij werk organiseren haalbaar. Werken bij ons is de best mogelijke springplank. Doordat we ook nog een groot aantal verschillende activiteiten uitvoeren, is het relatief eenvoudig om werk in de lijn met hun competenties te vinden. De artikel 60'ers worden in alle WAAK-afdelingen ingezet. Er zijn tientallen mogelijkheden. Verpakken, monteren, broodjes smeren, groenonderhoud, bloemen kweken... Je zegt maar, wij doen het. Op die manier biedt

onze activiteit een mooie opstap naar werk in het reguliere circuit.' –

NATHALIE COLSOUL EN PIETER VALKENEERS
Groep Maatwerk

Interesse in een samenwerking met een maatwerkbedrijf? Voor het uitvoeren van je drukwerk, het onderhoud van je buitenruimte of de catering op je event? Of voor een extra werkvloer in het kader van een artikel 60-tewerkstelling? Neem een kijkje op www.groepmaatwerk.be.

Level up your team

publicstaffing

Outsourcing binnen de publieke sector

Heeft u een functie die tijdelijk ingevuld moet worden? Heeft u extra ondersteuning nodig of nood aan specifieke kennis? Denk eens aan outsourcing. Bij Public Staffing plaatsen we de opgeleide en ervaren expert die u nodig heeft, wanneer u hem of haar nodig heeft.

Ready to level up your team?

Plan een afspraak en versterk uw team met één van onze professionals.

Kokerstraat 2a - 9750 Kruisem • +32 9 389 69 59 • contact@publicstaffing.vlaanderen • www.publicstaffing.vlaanderen

Leuven verkleint de digitale kloof

Een doktersafspraak maken, een opleiding volgen of solliciteren: tegenwoordig gebeurt dit allemaal online. Voor velen is dit nog niet evident. Bijna één op de tien Belgen heeft geen internetverbinding en bijna één op de twee heeft te weinig digitale vaardigheden om helemaal mee te zijn. Aan deze digitale uitsluiting wil de stad Leuven iets doen met het project 'Iedereen Digitaal @ Leuven'.

De digitale evolutie gaat heel snel, waardoor er ook veel mensen uit de boot vallen. Sommigen kunnen niet mee met de digitalisering en raken geïsoleerd. Omar Shaikhani, IT-coördinator bij Iedereen Digitaal @ Leuven, spreekt uit ervaring: 'We leven in een digitale samenleving. Voor veel mensen is dat erg handig, maar we mogen er niet van uitgaan dat iedereen zomaar mee kan. Ik heb het zelf meegemaakt. Toen ik als nieuwkomer in België een IT-opleiding wou volgen, had ik een krachtige laptop nodig. Die kon ik niet betalen en ook nergens lenen. Uiteindelijk heb ik geld geleend van vrienden, maar wie dat niet kan, mist kansen of – erger nog – raakt geïsoleerd. Daar willen we met het project Iedereen Digitaal @ Leuven iets aan doen.'

Coronacrisis en de digitale kloof

Zeker sinds de coronacrisis valt de digitale kloof enorm op. Ze leidt tot al maar grotere sociale ongelijkheden. Schepen van Onderwijs Lalynn Wadera beaamt dit: 'Dat we daarvoor als onderwijsnetwerk extra inspanningen moeten leveren, is duidelijk geworden in de coronacrisis. We moesten toen in één week tijd overschakelen naar afstandsonderwijs. Het werd al snel duidelijk dat sommige gezinnen geen of te weinig computers of andere toestellen met een goede internetverbinding hadden. Corona

zette de nood op scherp.' Ze benadrukt de ernstige gevolgen die deze digitale uitsluiting kan hebben: 'Ik weet nog dat een zorgleerkracht me opbelde en me zei: "Lalynn, als we niets doen, dan geraken we een aantal kinderen en jongeren echt kwijt." Dan weten we, als we niet ingrijpen, dan staat de toekomst van deze jongeren op het spel.'

'We zijn razendsnel in actie gekomen,' vult Tuur Struyf, projectcoördinator Iedereen Digitaal en E-inclusion by design, aan. 'Op korte tijd hebben we honderden laptops ingezameld en gebruiksklaar gemaakt voor wie ze nodig had. We stonden er niet alleen voor. Het onderwijsnetwerk "Samen onderwijs maken" (SOM) had gelukkig al een traditie van samenwerking, waardoor we snel konden schakelen. In een mum van tijd hadden we naast onze eigen stadsdienst vrijwilligers, ICT-coördinatoren en geëngageerde leraren, bedrijven en socio-culturele organisaties aan boord. En ook nu nog is Iedereen Digitaal @ Leuven een samenwerking van de stad met veel Leuvense partners.'

Verschillende diensten

Het netwerk Iedereen Digitaal @ Leuven heeft, met de steun van de stad Leuven en met behulp van Vlaamse subsidies voor Digibanken, het voorbije jaar verschillende diensten verder uitgewerkt. Op twintig locaties in Leuven zijn er Digipunten: 'Leuvenaars kunnen er een computer met internet gebruiken, helemaal gratis,' licht Tuur Struyf toe. 'In verschillende Digipunten zijn er vrijwillige digihelpers die een soort spreekuur houden. Je kunt er terecht met vragen zoals "Hoe moet ik een bestand opslaan?" of "Hoe vraag ik online een attest aan?"'

Sommige mensen zijn beter af met meer intensieve begeleiding op maat. Hiervoor zijn er vrijwillige digibuddy's die individueel kunnen begeleiden en coachen. Omar Shaikhani: 'Dat zijn Leuvenaars die andere Leuvenaars regelmatig helpen, vaak aan huis. Samen oefenen ze om digitaal vaardiger te worden.'

'En dat is nodig,' zegt Tuur Struyf, 'want een computer hebben is één ding, er vlot mee kunnen werken

Omar Shaikhani:
'Toen ik als nieuwkomer in België een IT-opleiding wou volgen, had ik een krachtige laptop nodig. Die kon ik niet betalen en ook nergens lenen. Uiteindelijk heb ik geld geleend van vrienden, maar wie dat niet kan, mist kansen of – erger nog – raakt geïsoleerd.'

STEFAN DEWICKERE

Lallynn Wadera:
‘Corona zette de nood op scherp. Ik weet nog dat een zorgleerkracht me opbelde en me zei:

“Lallynn, als we niets doen, dan geraken we een aantal kinderen en jongeren echt kwijt.”

is nog iets helemaal anders. Daarom is opleiding ook zo belangrijk. Bij verschillende Leuvense organisaties kun je nu al terecht voor basisopleidingen. Je leert

er onder andere een computer opstarten, een mail sturen of op het internet surfen. Met Iedereen Digitaal @ Leuven willen we dat aanbod uitbreiden met

thematische vormingen, bijvoorbeeld over hoe je je bankzaken regelt, of online opzoekt welke leuke dingen je kunt doen in je vrije tijd.’

NGI
Nationaal
Geografisch
Instituut

IGN
Institut
Géographique
National

Geografische gegevens en diensten
Federale partner voor uw toepassingen
Integrator en geobroker

 geo.be

ngi.be

sales@ngi.be - Tel.: 02/629.82.82

© NGI-IGN

Werken met digihelpers

Geëngageerde digihelpers spelen een grote rol in het netwerk 'Iedereen Digitaal @ Leuven'. Dit geldt voor veel digitale-inclusie-initiatieven in Vlaanderen. Vaak zijn dit vrijwilligers, maar dat is niet noodzakelijk het geval.

Zoek je meer informatie over werken met (vrijwillige) digihelpers?

De VVSG werkte samen met Mediawijs een ondersteuningsaanbod uit.

Op www.mediawijs.be/nl/digistarter-digihelper vind je onder meer de brochure 'Aan de slag als digihelper' en de inspiratiegids 'Werken met vrijwillige digihelpers'. Je vindt er ook de Digiwatte-videoreeks in samenwerking met de VRT, waar veel gebruikte toepassingen op een eenvoudige manier worden uitgelegd.

STEFAN DE WICKERE

Tuur Struyf:
'Een computer hebben is één ding, er vlot mee kunnen werken is nog iets helemaal anders. Daarom is opleiding ook belangrijk.'

Ten slotte is er het verzamel- en herstellpunt, waar de stad gebruikte laptops, tablets en smartphones klaar maakt voor een tweede leven. 'We verzamelen toestellen en knappen ze helemaal op,' vertelt Omar Shaikhani. 'Wie er zelf geen kan betalen, kan een goeie tweedehandslaptop lenen. Die mensen komen bij ons terecht via de buurtwerkers of andere lokale organisaties. Zij weten of hun cliënten in aanmerking komen.'

Samenwerking

De Leuvense digibank vertrekt van doorgedreven samenwerking tussen de stad en veel uiteenlopende organisaties en diensten. 'Vechten tegen digitale uitsluiting doe je niet alleen,' stelt Tuur Struyf. 'Dat moeten we allemaal samen doen, over organisatiegrenzen heen moeten we sterk samenwerken aan één gezamenlijk doel: iedereen mee aan boord krijgen en houden in de digitale samenleving.' De betrokken partijen zijn onder andere buurt- en basiswerkingen, welzijnsorganisaties, bibliotheekfilialen, lokale dienstencentra, centra voor basiseducatie en volwassenenonderwijs, socio-culturele vormingspartners, diverse stadsdiensten, vakbonden en geëngageerde vrijwilligers. Om het brede lokale netwerk van partners op de hoogte te houden van al wat er gebeurt, is er vier à zes keer per jaar 'Iedereen Luncht'. 'Dit is een online middagsessie waar we vanuit het kernteam de stuurgroep en de werkgroepen een stand van zaken en vooruit-

blik presenteren. Zo is iedereen mee die mee moet zijn,' vertelt Tuur Struyf nog. Sterke samenwerking is enorm belangrijk: 'Al die partners versterken elkaar – de ene weet heel goed wat er nodig is, de andere weet het vertrouwen te winnen van de mensen die we digitaal achter dreigen te laten, nog anderen kunnen al hun technische expertise inzetten.' Zo is dit project op maat gemaakt van wat de Leuvenaars nodig hebben.

Werkgroepen

Er zijn vier werkgroepen om deze samenwerking te clusteren: buurtpartners, digipunten, vorming en begeleiding/vrijwilligerswerking. Ze verzorgen de interne afstemming tussen de verschillende partners. De werkgroepen worden vertegenwoordigd in de stuurgroep die de digibank inhoudelijk aanstuurt, en een visie en langetermijndenken ontwikkelt. Het kernteam, dat momenteel uit een projectcoördinator en een helpdeskmedewerker bestaat, neemt de verdere ontwikkeling en dagelijkse werking van de digibank op.

City Deal

De stad Leuven is ook partnerstad binnen de City Deal e-Inclusion by Design, waar ze inzetten op gebruiksvriendelijke digitale dienstverlening vanuit mensgerichte ontwerpen. Hiervoor organiseert elke stad twee experimenten binnen een digitaliseringsproject. Aan het einde van de City Deal wordt de kennis en

ervaring ontsloten in een toolbox voor lokale besturen. 'Heel interessant is dat we het geleerde meteen kunnen toepassen in de verschillende digitalisatietrajecten die in de steigers staan,' licht Tuur Struyf toe. 'En dat we vanuit een project als Iedereen Digitaal @ Leuven de link kunnen leggen met de meest kwetsbare Leuvenaars.'

Toekomstperspectief

Met dit project wil de stad Leuven al haar inwoners beter betrekken bij en vooruit helpen in de digitale wereld. 'De digibank is up and running met als drijfveer: Elke Leuenaar die dat wil, moet kunnen deelnemen aan de digitale samenleving,' geeft Tuur Struyf aan. 'Maar de digibank is zoals de andere digibanken ook nog in volle ontwikkeling. Het doel is om ze tegen eind 2024 uit te bouwen tot structureel ingebedde dienstverlening.' Het netwerk blijft dus groeien om zoveel mogelijk mensen op een laagdrempelige manier te bereiken en de digitale kloof te verkleinen. 'Zo kunnen we er allemaal samen voor zorgen dat geen enkele Leuenaar nog achterblijft in onze samenleving waar steeds meer interacties digitaal gebeuren,' concludeert hij. –

YASMIN BERWOUTS

Stagiair VVSG-dienst

Samenleven en Beleven

JOKE VAN DYCK

VVSG-projectmedewerker e-inclusie

Samen naar een geïntegreerd aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten

Om het lokale aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) voor kinderen tussen 2,5 en 12 jaar te ontwikkelen moet je samenwerken met relevante lokale partners. Deze verplichting is vastgelegd in het BOA-decreet. Maar samenwerken kan veel meer zijn dan een verplichting. Samen met verschillende lokale partners zul je er beter in slagen een divers buitenschools aanbod te ontwikkelen. Samen kun je meer! We legden ons oor te luisteren bij de BOA-regisseurs van Antwerpen, Gent, Menen, Tremelo en Zwijndrecht over hoe zij te werk gaan.

Omdat het aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten voor kinderen tussen 2,5 en 12 jaar niet beperkt is tot één beleidsdomein, zijn er vaak verschillende interne diensten bij betrokken. Denk aan de dienst kinderopvang, de jeugddienst, de sportdienst, de cultuurdienst, de bibliotheek, maar ook het sociale huis, het Huis van het Kind, de dienst diversiteit... Door al die verschillende beleidsdomeinen zijn er waarschijnlijk ook verschillende schepenen bij betrokken.

Om die diensten intern samen te brengen werken ze in Menen met een interne stuurgroep die zo'n vier keer per jaar samenkomt, vertelt Cara Huygen, BOA-regisseur in Menen. Die stuurgroep bestaat uit gemotiveerde trekkers van verschillende diensten die samen de visie en werkwijze van het BOA-verhaal uitstippelen. De trekkers zijn op hun beurt de brug naar de verschillende diensten van het lokale bestuur die, nu of in de toekomst, een rol spelen in het buitenschoolse opvangaanbod. Ook in Tremelo, Zwijndrecht en Gent werken ze op die manier. Ervoor zorgen dat intern iedereen mee is, is essentieel, vult Karleen De Rijcke, BOA-regisseur van de stad Gent aan. Die interne gedragenheid is noodzakelijk om daarna ook de externe partners mee te krijgen.

Externe stakeholders in kaart

In Tremelo maakte de interne stuurgroep eerst een stakeholdersanalyse, vertellen Joke Van Moer, afdelingshoofd burgerzaken en dienstverlening, en Lore Met den Ancxt, educatief medewerker BKO van de gemeente. De stuurgroep maakte een overzicht van het aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten en van de verschillende initiatiefnemers die daarbij betrokken zijn. Die deelde de stuurgroep op in twee groepen: de actieve trekkers, zoals de adviesraden, die een actieve rol opnemen als lokale ambassadeurs van het BOA-verhaal, en de meer passieve betrokkenen, die voorlopig nog minder actief zijn.

Hoe die stakeholdersanalyse eruitziet en welke externe partners er aangesproken worden, is natuurlijk afhankelijk van de lokale situatie. De meest voor de hand liggende

Kick-off
inspiratiemoment
Menen

Om lokale partners te bereiken heb je meestal geen ingewikkelde technieken nodig. Het komt erop aan echt te luisteren naar de bezorgdheden van de partners en samen met hen het BOA-verhaal te schrijven.

In Menen, Zwijndrecht, Gent en Antwerpen polsten de BOA-regisseurs op verschillende manieren naar de behoeften en wensen van zowel ouders als kinderen: via digitale enquêtes, via gesprekken in scholen enzovoort.

partners zijn de scholen, de organisatoren buitenschoolse kinderopvang, de sport- en vrijetijdsorganisaties. Maar ook de lokale afdeling van de Gezinsbond, het CAW, een welzijnsschakel, de moskee of het buurthuis kunnen bijdragen. Ze vertegenwoordigen bijvoorbeeld een doelgroep die gebruik maakt van het buitenschoolse aanbod of bereiken vanuit hun eigen werking al een specifieke groep van kinderen en ouders.

Informeel, samen en één-op-één

Nu de verschillende partners in kaart gebracht zijn, moeten ze informatie krijgen over het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten. Kick-off, inspiratieavond of netwerkmoment: lokale besturen gebruiken verschillende werkvormen om lokale actoren te informeren en met elkaar in contact te brengen.

In Zwijndrecht organiseerde Hilde Heughebaert, diensthoofd kind en projectleider BOA, in volle coronaperiode een digitaal informatiemoment voor iedereen die van ver of nabij iets met het buitenschoolse opvang- en activiteiten-aanbod te maken heeft. Ze gaf de deelnemers huiswerk mee: bekijk de informatie over het decreet BOA en bespreek dit in je eigen organisatie. Vervolgens ging ze persoonlijk met de verschillende deelnemers praten om af te toetsen hoe ze tegenover het BOA-verhaal stonden. In die gesprekken deed ze verschillende inzichten op. Zo hadden sportverenigingen het wat moeilijker met het vrijblijvende karakter van het buitenschoolse aanbod, terwijl andere verenigingen aangaven geen capaciteit te hebben om extra leden op te vangen. Ook in Menen ging Cara Huygen, samen met de brugfiguur lager onderwijs, één-op-één in gesprek met de scholen. Dit werkte vaak beter dan overleg in een grotere groep. Soms leven er gevoeligheden die constructieve discussies in een grotere groep in de weg staan. Bovendien maakt individueel overleg het makkelijker om specifieke behoeften op te pikken en op maat te werken.

Om lokale partners te bereiken heb je meestal geen ingewikkelde technieken nodig. Vaak bestaan er overlegorganen die je kunt gebruiken om partners te informeren over BOA. In Antwerpen spreken ze bijvoorbeeld ook het Lokaal Overleg Kinderopvang, de klankbordgroep binnenschoolse opvang en het lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie aan om te informeren over BOA, zegt Sabine Lefe-

buitenschoolse opvang en activiteiten. Het lokaal samenwerkingsverband geeft advies aan het lokale beleid en ontwikkelt gezamenlijke operationele doelstellingen. Binnen de beschikbare middelen coördineert het in Gent ook nog operationele acties en proefprojecten.

In Zwijndrecht maakte de denktank een sterkte-zwakteanalyse van het buitenschoolse aanbod tijdens het school-

Aangezien samenwerken een belangrijke plaats inneemt in het realiseren van een buitenschools opvang- en activiteiten-aanbod, is het interessant om dit te verankeren in de visie en missie van je lokale BOA-project.

ver, themaverantwoordelijke vrije tijd kinderen en jongeren in Antwerpen. Je moet echt luisteren naar de bezorgdheden van de partners en samen met hen het BOA-verhaal te schrijven.

Actie!

Alleen informeren is niet voldoende, je moet externe partners ook enthousiast maken en motiveren om echt mee de handen uit de mouwen te steken. In Gent richtten ze daarvoor in 2019 een denktank van een dertigtal personen op. Ze dachten samen na over de vereisten voor een buitenschools aanbod waar elk kind toegang heeft tot degelijke opvang en vrijetijdsbesteding in Gent. Samen met het werk van vier werkgroepen, goed voor in totaal zo'n 75 deelnemers, resulteerde dit in een visie voor de toekomst en concrete voorstellen hoe je die in Gent kunt realiseren. In 2021 evolueerde de Gentse denktank tot het formele lokaal samenwerkingsverband BOA. Hieraan nemen verschillende interne en externe actoren deel die relevant zijn voor

jaar en de schoolvakanties. BOA-regisseur Hilde Heughebaert schakelde een externe procesbegeleider in om met de BOA-denktank te dromen en te denken over het buitenschoolse opvangaanbod. De visie die hieruit voortvloeide, werd uitgebreid besproken in de denktank. Die formuleerde doelen en acties die het lokale bestuur in 2023 en daarna verder zal uitwerken.

In Antwerpen is het lokaal samenwerkingsverband eerder een los-vaste groep. Er is geen vaste samenstelling: iedereen die zich bij BOA betrokken voelt, kan deelnemen. De groep geeft advies aan het beleid en geeft richting aan hoe het Antwerpse buitenschoolse opvang- en activiteiten-aanbod eruit kan zien. Het lokaal samenwerkingsverband formuleerde enkele aandachtspunten, zoals het kwaliteitskader, toegankelijkheid, de behoefte aan begeleiders, het naschoolse activiteiten-aanbod en gedeeld ruimtegebruik. Adviesgroepen nemen deze thema's dan onder handen.

Samenwerking verankeren in je visie

Aangezien samenwerken een belangrijke plaats inneemt in het realiseren van een buitenschools opvang- en activiteiten aanbod, is het interessant om dit te verankeren in de visie en missie van je lokale BOA-project. In Gent vertalen ze dat volgens Karleen De Rijcke zo: 'We bouwen samen aan een verbindend en structureel verhaal – met participatie van aanbieders, ondersteuners, kinderen en ouders. Samenwerken en overleggen met alle betrokkenen krijgt daarom ook een plaats in het tienpuntenplan van de stad "Recht op kwali-tijd voor elk kind in Gent".'

Ouders en kinderen partner

Ook ouders en kinderen mogen we niet vergeten als partners in BOA. In Menen, Zwijndrecht, Gent en Antwerpen polsten de BOA-regisseurs op verschillende manieren naar de behoeften en wensen van zowel ouders als kinderen: via digitale enquêtes, via gesprekken in scholen en

zovoort. In Tremelo staat dit op de agenda voor 2023.

Ouders kunnen ook in het lokaal samenwerkingsverband zetelen. Bewaak dan wel dat ze echt optreden als vertegenwoordigers van de doelgroep en kanalen hebben om hun achterban te informeren en consulteren, bijvoorbeeld via oudercomités of de Gezinsbond.

Gouden tips

Welke gouden tips geven de BOA-regisseurs nog? Het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten stelt lokale besturen voor een grote uitdaging. Hak deze olifant in stukjes, zo hou je het behapbaar. Elke stap naar je doel is belangrijk, ook de kleintjes. En vergeet niet dat er in het opvanglandschap vandaag al veel waardevolle dingen gebeuren die in de toekomst zeker een rol kunnen blijven spelen.

Duid een projectleider of BOA-regisseur aan, die tijd krijgt om het proces op gang te houden. Investeren in samen-

werken met lokale partners loont immers, maar het vraagt tijd om mensen samen te brengen. Het helpt om één-op-één in gesprek te gaan met partners, ook daarvoor heb je voldoende tijd nodig.

Vergeet niet voor wie jullie het allemaal samen doen: voor de kinderen. Durf dat in moeilijke discussies te benadrukken: in het buitenschoolse opvang- en activiteiten aanbod staat het kind centraal. Herhaal dit gezamenlijk belang regelmatig om individuele organisatiebelangen te overstijgen. En tot slot, hou het enthousiasme erin en vier samen met alle partners de successen. –

RIKA VERPOORTEN

VVSG-stafmedewerker kinderopvang

Dit artikel is gebaseerd op twee Sterk Gezinswebinars die Opgroeien en de VVSG in november en december 2022 organiseerden.

Herbekijk ze op <https://bit.ly/3JcFvgM>.

Deze en nog andere lokale praktijken vind je ook terug op www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/praktijk.

"Brengt het nieuwe jaar toch een bouwshift en gaat stikstof, het vergunningenbeleid bepalen en op welke manier?"

GSJ advocaten deelt haar kennis

Al bijna 40 jaar is GSJ de **juridische partner van steden en gemeenten** en is het kantoor bijzonder geplaatst om ook uw bestuur bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Achter elk dossier dat GSJ behandelt, staat een team van **65 gespecialiseerde advocaten**.

Neem contact met ons op via **+32 (0)3 232 50 60** of info@gsj.be. Wij helpen u graag verder.

Borsbeeksebrug 36 bus 9, 2600 Antwerpen • T +32 (0)3 232 50 60 • info@gsj.be • www.GSJ.be

Interview met Philippe Lallemand CEO Ethias

Ethias, de verzekeraar van de lokale besturen

Mijnheer Lallemand, kunt u ons snel een portret geven voor lezers die u nog niet kennen? Wat is uw carrière tot vandaag binnen Ethias?

Ik behaalde een diploma Rechten aan de ULg en studeerde af aan de “École nationale des finances et de la fiscalité”. Mijn professionele loopbaan begon bij het Ministerie van Financiën. In 1999 verliet ik het Emile Vandervelde Studiecentrum en begon ik bij OMOB/SMAP, dat intussen Ethias is geworden.

Sinds maart 2017 ben ik CEO en werken we aan een radicale transformatie van het bedrijf. Die omvat onder meer een “3 keer n°1”-strategie: Leider als digitale verzekeraar, als directe verzekeraar en leider van de verzekeraar in de overheidssector. Daarnaast werken wij aan het voorstellen van nieuwe oplossingen voor nieuwe risico's, met name door het creëren van ecosystemen, onder andere, op het gebied van gezondheid. We steunen ook op een strategie van de Ethias-groep met onze IT-partner NRB, Ethias Services, Ethias Pension Fund en IMA om geïntegreerde diensten aan te bieden ten behoeve van de lokale besturen in het noorden en het zuiden.

Kunt u ons herinneren aan de fundamentele missie van Ethias ten opzichte van lokale besturen?

Ik herinner er altijd graag aan dat, bij gebrek aan een oplossing via conventionele verzekeringen, het de lokale besturen zelf waren die in 1919 de Smap/Omob hebben opgericht. Dit bedrijf vulde een leegte bij de naoorlogse overheid om het brandrisico gelinkt aan de overheid te bundelen, dankzij de initiatieven van Stad Luik, Oostende... Ethias heeft doorheen haar geschiedenis haar producten en diensten sterk zien evolueren om zich aan te passen aan de veranderingen in de samenleving. Maar we hebben wel steeds hetzelfde DNA behouden. Ethias is een directe verzekeraar en trots om dé referentieverzekeraar van de openbare sector in België te blijven in Leven én Niet-Leven.

Blijft nabijheid, meer dan ooit, een van de werkpaarden van Ethias?

In onze visie is die nabijheid bij de lokale besturen essentieel! Voor Vlaanderen beschikt Ethias over een team van 28 inspecteurs en technische specialisten die geografisch verspreid zijn. Dit netwerk is uniek. De adviseur woont bij u in de buurt en kent u, wat een ongeëvenaarde

beschikbaarheid garandeert. De inspecteur kan bijvoorbeeld de verzekeringsverplichtingen inventariseren, de problematiek van de burgerlijke en strafrechtelijke aansprakelijkheid van de verkozen ambtenaar behandelen, maar ook u helpen bij het beheer van de evolutie van uw vastgoedportefeuille. Naast dit netwerk van inspecteurs stelt Ethias haar klanten ook een netwerk van agentschappen, digitale tools (website, klantzones, app, chatbot, enz.) ter beschikking, maar ook een Ethias Truck (Ethias Mobile Office) om specifieke gebeurtenissen op te vangen.

Samenvattend wil ik zeggen “we zijn er voor u”, zowel voor advies, preventie als voor het beheer van maatschappelijke problemen in Niet-Leven en Leven (1e en 2e pijler)!

De afgelopen jaren hebben talloze crises het land, de regio's en de lokale besturen getroffen: Covid, overstromingen, crisis in Oekraïne, energiecrisis... Hoe heeft Ethias als verzekeraar deze opeenvolgende crisis het hoofd geboden?

Ik moet inderdaad zeggen dat sinds ik CEO ben geworden, de enige constante “de verandering” is! Tijdens de turbulente tijden die België, de regio's en de wereld doormaken, wilde ik van Ethias meer dan ooit een “solidariteitsbedrijf” maken dat aanwezig is voor alle lagen van de bevolking op het meest geschikte moment.

Zo hebben we tijdens de Covid-crisis een actieprogramma in 4 fasen opgezet dat tot doel had ons personeel, onze verzekerden, ons bedrijf en het economisch herstel te beschermen.

Tijdens de overstromingen en stormen van 2021 en 2022 hebben we ook onze teams versterkt en aangepaste diensten aangeboden om alle mogelijke ondersteuning te bieden aan wie het nodig had.

En tijdens deze energiecrisis bouwen we aan een solied plan om onze verzekerden te helpen deze nieuwe complexe periode het hoofd te bieden, door middel van preventieplannen, ondersteuning en financiering van oplossingen voor de energietransitie.

Al onze acties die tijdens deze periodes werden uitgevoerd, maken van Ethias een sterke, geëngageerde speler, een partner van lokale besturen, dicht bij hun problemen en in staat

om samen met hen technische, financiële en/of maatschappelijke oplossingen te vinden.

Wat zijn dus de oplossingen van Ethias vandaag om steden en gemeenten te helpen de huidige uitdagingen als gevolg van, in het bijzonder deze opeenvolgende crises, te helpen?

Het is onmogelijk om alle hulpmiddelen en technische oplossingen op te sommen die we onlangs hebben gelanceerd, in Leven en Niet-Leven, met betrekking opkomende risico's.

Maar ik wil wel nog even terugkomen op het cruciale thema van de pensioenen. Ethias wordt nu unaniem erkend als voorkeurspartner van publieke en private lokale besturen voor de financiering en het beheer van pensioenen, of het nu gaat om wettelijke pensioenen in de publieke sector (1e pijler) of aanvullende pensioenen onder de 2e pijler. We zijn het er allemaal over eens dat dit een enorme maatschappelijke uitdaging is, zowel in de publieke als in de private sector. Met Ethias Pensionfund OFP beschikt Ethias nv nu over een volledig aanbod van oplossingen op het gebied van pensioenfinanciering en -beheer en heeft een sterke expertise op dit vlak. Onlangs haalde Ethias Pensionfund de overheidsopdracht binnen die de Federale Overheidsdienst Pensioenen uitbracht als aankoopcentrale voor het beheer van het 2de pijlerpensioen voor contractanten van lokale overheden. Ethias Pensionfund OFP is verheugd met het in haar gestelde vertrouwen en legt momenteel de laatste hand aan de aansluiting

‘Uit alle analyses blijkt dat klimaatrisico’s en de gevolgen daarvan nu op de eerste plaats staan in alle benchmarks over risicomanagement. Voor lokale overheden zijn de uitdagingen op het gebied van bijvoorbeeld rationeel gebruik van energie enorm.’

van deze entiteiten die samen meer dan 70.000 aangeslotenen vertegenwoordigen. Kortom, een echt succes dat beantwoordt aan een behoefte van lokale besturen (aangepaste oplossingen geïmplementeerd door de Ethias-groep)

Onze strategie gaat verder dan traditioneel zakendoen, we willen onze producten steeds meer ondersteunen met tal van diensten.

Ik noem er maar enkele die we via “Ethias Services”, onze leverancier van oplossingen, aanbieden:

- Urban Data: een instrument dat de besluitvorming ondersteunt voor risicopreventie dat beschikbaar is voor gemeenten en politiezones.
- Lets’Talk: psychologische ondersteuning voor studenten, freelancers, KMO’s,..
- Ondersteuning op het vlak van Cyber Risk (auditcontract gewonnen samen met Ethias Services en NRB)

Daarnaast heeft u misschien onze Ethias Mobile Office al gezien, een truck die is uitgerust om noodhulp te verlenen. Tijdens de recente voorjaarsstormen in 2022 stond deze truck al daags na de storm in een aantal Vlaamse gemeenten om onze verzekerden te ondersteunen. Dit mobiele kantoor kan ook dienst doen als opleidingsruimte

maar ook voor informatie ten dienste van de bevolking die moeilijkheden ondervindt bij het gebruik van digitale hulpmiddelen. Met deze oplossing versterken we ook onze nabijheid in gebieden waar Ethias geen lokale kantoren heeft. Tot slot wil ik ook de “Ethias Youth Solidarity Awards” belichten die in oktober 2021 werden gelanceerd.

Dit project heeft 18 OCMW's in staat gesteld tot 50.000 euro te winnen voor acties die erop gericht zijn de bestaansonzekerheid bij jongeren onder de 30 te beperken. Ik ben blij te zien dat de € 450.000 die door Ethias is vrijgemaakt, het mogelijk heeft gemaakt om extra mensen aan te werven, lokalen in te richten voor de professionele reïntegratie van jongeren, workshops te organiseren om jonge ouders of jonge immigranten te helpen... Dit project wordt dit jaar herhaald en ik moedig nu reeds alle OCMW's aan om hun aanvraag in te dienen!

Op het gebied van risicobeheer heeft Ethias meer in het bijzonder de dienst Urban Data opgericht. Kunt u ons hier meer over vertellen?

Als verzekeraar behandelen we dagelijks, met de beste voorzorgsmaatregelen, duizenden gegevens. Dankzij deze gegevens (statistieken over: auto-ongevallen, ongevallen op weg naar het werk, algemene burgerlijke aansprakelijkheid van steden en gemeenten, brand, natuurrampen, diefstallen, enz.) hebben we Urban Data gecreëerd, een tool voor data-analyse en/of auditrapportage die waarde creëert voor gemeenschappen.

Zo kunnen bestuurders van gemeenten of steden weten welke soorten schadegevallen zich op hun

grondgebied voordoen, maar ook waar, wanneer en hoe vaak. Een cartografie zal alle gevaarlijke zones visueel weergeven als een thermische kaart en zal het mogelijk maken om beslissingen te nemen om de gemeenten veiliger te maken.

Een nieuwe illustratie van hoe Ethias om de nodige instrumenten aanreikt voor een goede risicopreventie.

Hoe kan Ethias lokale overheden het beste beschermen op het gebied van cyberveiligheid?

In de publieke en zakelijke sector is het inderdaadeen groeiend risico waarover steeds meer gesproken zal worden. Veel gemeenten en ziekenhuizen zijn recentelijk getroffen en het risico is toegenomen sinds het begin van de oorlog in Oekraïne. Het cyberrisico is dus erg aanwezig en nog steeds erg complex. In dit stadium bieden we verschillende diensten aan, in samenwerking met onze dochteronderneming NRB, die de overheid in staat stellen hun blootstelling aan risico's te verminderen (verschillende opleidingen, bewustmaking, Phishing-oefeningen, ontwikkeling van een business continuity plan, technische beschermingsoplossingen, enz.)

Is de maatschappelijke en milieu voetafdruk nog steeds belangrijk voor u en Ethias?

Heel zeker! We beoordelen voortdurend risico's, uitdagingen en onze oplossingen (diensten en producten) met een “verantwoordelijk oog” en een duidelijke ESG-strategie. Uit alle analyses blijkt dat klimaatrisico's en de gevolgen daarvan nu op de 1e plaats staan in alle benchmarks over risicomangement. Voor lokale overheden zijn de uitdagingen op het gebied van bijvoorbeeld rationeel gebruik van energie enorm!

De invoering, recent gestemd, van de regelgeving die een ESG-benchmark creëert, brengt ook vrij snel aanpassingen en investeringen met zich mee waar lokale overheden mee zullen moeten instemmen. Het is onze ambitie bij Ethias om hen door deze transitie heen te helpen.

Wat is uw mening over het werk van de VVSG?

De VVSG speelt een belangrijke en strategische rol. In de eerste plaats door de belangen van de lokale besturen te verdedigen op Europees, federaal en regionaal niveau. Als kennisdeler is zij gewoon dé referentie. De VVSG ondersteunen en versterken lokale besturen met advies, vormingen, publicaties. Niet zelden in samenwerking met Ethias. Dit werk is van hoge kwaliteit. Binnen Ethias verwijzen we vaak naar jullie documentatie. Ethias is ook trots om de studiediensten van VVSG te ondersteunen.

Onze samenwerking, met Kris Snijkers en zijn team, verloopt uitstekend!

Samen voor een dementievriendelijk Vlaanderen

In België hebben naar schatting ruim 202.000 mensen de diagnose dementie gekregen. 8374 van hen zijn jonger dan 65 jaar. Door de vergrijzing zullen de aantallen tegen 2070 verdubbelen. Liefst zeventig procent van de personen met dementie woont nog thuis. Het belang van een goed uitgewerkt dementiebeleid is dus overduidelijk, zowel op Vlaams als op lokaal niveau.

In 2009 lanceerde de Koning Boudewijnstichting de projectoproep 'dementievriendelijke gemeenten'. In dit concept krijgen personen met dementie de kans zich te blijven ontplooiën. Hierbij staan kwaliteit van bestaan, respect en inclusie voorop. Door te vertrekken vanuit hun mogelijkheden in plaats van vanuit hun kwetsbaarheid blijven ze deelnemen aan het gewone leven. Een lokaal bestuur kan dit ondersteunen door een mix van dementievriendelijke initiatieven op te zetten.

Daarom dienden in 2009 heel wat lokale initiatiefnemers hun projecten in om werk te maken van een dementievriendelijke samenleving. Zestien initiatieven kregen groen licht. Ongeveer veertien jaar later merken we bij de VVSG dat steeds meer lokale besturen het belang van dementievriendelijke initiatieven inzien en hier structureel op inzetten. Belangrijk hierbij is dat de acties voeling houden met de inwoners met dementie en hun mantelzorgers binnen de eigen gemeente. Vertrekken vanuit hun behoeften en leefwereld is de sleutel tot succes.

De rol van een lokaal bestuur

Welke rol kan een lokaal bestuur hier nu in opnemen? Eerst en vooral is het belangrijk het thema 'dementie' hoog op de agenda te plaatsen. Werk er een visie voor uit en organiseer projecten vanuit die visie. Door dergelijke projecten te realiseren en hierover te communiceren in de gemeente voelen burgers zich aangesproken. Je kunt bijvoorbeeld ambassadeurs inzetten en eigen medewerkers opleiden.

Zorg ervoor dat je inwoners weten wat dementie is en laat hen aan den lijve ondervinden wat 'dementievriendelijk' betekent. Door correcte cijfers en feiten mee te delen krijgen inwoners een beter zicht op dementie, en dat leidt op zijn beurt tot meer begrip.

Organiseer ontmoeting in buurten of wijken, want zo creëer je verbondenheid en betrokkenheid. Of zet mensen met dementie en hun talenten meer in de kijker, zodat dementie geen taboe meer is.

In 2020 besloot Buggenhout eraan te beginnen. Annick Colpin, contactpersoon voor dementievriendelijk Buggenhout, omschrijft het traject naar dementievriendelijk Buggenhout als volgt: 'We streven naar een blijvend en duurzaam engagement om bij te dragen aan een goed leven voor personen met (jong)dementie en om ondersteuning te bieden aan hun mantelzorgers. Sociaal isolement is een reële dreiging voor personen met dementie en hun mantelzorgers. Wij willen hen blijven betrekken bij het lokale sociale en culturele leven in Buggenhout.' –

SAM VANHUYNEM

VVSG-stafmedewerker ouderenzorg en -beleid

en als je met de dokter over me praat, noem me dan niet Dement. Het is Clement.

ILAH © EXPERTISSECENTRUM DEMENTIE VLAANDEREN - ONTHOUDENS.BE

Wanneer is een gemeente dementievriendelijk?

Lokale behoeften zijn de basis om dementievriendelijke initiatieven vorm te geven. Er bestaat geen officieel label en er zijn ook geen vastgelegde criteria die bepalen of een gemeente dementievriendelijk is of niet. Dat betekent dat je het begrip op diverse manieren mag invullen. Maar één aspect is onontbeerlijk: de ambitie om inclusief beleid te ontwikkelen en prioriteiten te stellen.

Er zijn twaalf kernthema's die een leidraad vormen voor gemeentes die dementievriendelijk beleid nastreven. Gemeenten die actief op deze thema's inzetten, werken ook stap voor stap aan een leef-tijdsvriendelijke gemeente.

De 12 kernthema's:

- Mensen met dementie en hun omgeving betrekken bij het beleid
- Werken aan positieve beeldvorming
- Toegankelijke activiteiten organiseren
- Het potentieel van mensen met dementie en hun omgeving erkennen
- Vroege detectie van dementie mee mogelijk maken
- Praktische ondersteuning aanbieden, zodat mensen met dementie zich kunnen engageren in het gemeenschapsleven
- Buurtgerichte oplossingen creëren
- Toegankelijke vervoersmogelijkheden organiseren
- Buurten toegankelijk maken
- Zorgen dat voorzieningen en diensten respectvol zijn voor mensen met dementie en hun omgeving
- Samenwerking stimuleren en ondersteunen
- Duurzaam middelen inzetten voor de ontwikkeling van dementievriendelijke initiatieven

Samen met de lokale expertisecentra dementie en Alzheimerliga Vlaanderen begeleidt de VVSG de lokale besturen naar een dementievriendelijkere samenleving. Is jullie lokaal bestuur zelf ook geïnteresseerd om in 2023 aan dementievriendelijk beleid te werken? Contacteer sam.vanhuynegem@vvsb.be, VVSG-stafmedewerker ouderenzorg. Hij zal jullie met plezier op weg helpen.

A close-up portrait of Wim De Geest, a man with a full grey beard and glasses, looking slightly to the right. The background is blurred, showing a pink sign with a white logo and some other indistinct shapes.

Wim De Geest Van Edegem een toetssteen voor duurzaamheid maken

Een tijdlang stond er aan het onthaal van de gemeente een tv waarop informatieve uitzendingen over de SDG's speelden: waar staat welk van de duurzaamheidsdoelstellingen voor enzovoort. 'Ik stel vast dat ik nu die tv ben geworden, een wandelend SDG-kanaal "Wim" genaamd,' lacht Wim De Geest. Als beleidsmedewerker in Edegem heeft hij de taak om de hele werking en dienstverlening van het lokale bestuur te doordeseamen van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Hij ziet het bewustzijn op dat vlak groeien, het bestuur is nu klaar voor nieuwe stappen.

'Ik wil geen duurzaamheidspolitie spelen en zeggen wat wel of niet kan,' vertelt Wim De Geest. 'Het is de bedoeling dat mensen zelf de reflex hebben hun acties en projecten te toetsen aan het beleidskader dat we voor duurzaamheid hebben uitgestippeld. Dat gebeurt steeds vaker spontaan, en daar ben ik blij om. Uiteindelijk willen we van elk personeelslid van Edegem een SDG-ambassadeur maken, daar wil ik nog extra op inzetten.' Samen met het lokale mondiale en duurzaamheidsbeleid maakte de jobinhoud van Wim De Geest op enkele jaren tijd een ingrijpende evolutie door. 'Ik startte in 2017 als lokaal mondiaal ambtenaar, of deskundige internationale solidariteit zoals het hier heette,' legt hij uit. 'Dat met de nieuwe bestuursploeg vanaf 2019 de invalshoek van die functie verschoof naar klimaat en duurzaamheid in een meer Europese context, had ook te maken met de SDG-agenda van de Verenigde Naties

- Beleidsmedewerker duurzameontwikkelingsdoelstellingen voor lokaal bestuur Edegem
- Sinds 2019; daarvoor in 2017 gestart als deskundige internationale samenwerking
- Zorgt bij alle diensten van de gemeente voor bewustmaking over de SDG's, de internationale duurzaamheidsdoelen, en zet vanuit die insteek projecten in gang
- Is lid van de Cluster Beleid die zowel managementteam als college ondersteunt
- Kent iedereen bij de gemeente, en iedereen kent hem

STEFAN DEWICKERE

die algemene inclusiviteit nastreeft en niet overwegend gericht is op samenwerkingsprojecten met het Zuiden.' Edegem had behoefte aan iemand die op dat vlak dienstoverschrijdend kon werken, de bestaande eilanden binnen de organisatie met elkaar kon verbinden en samen met andere leden van een nieuwe Cluster Beleid zowel het managementteam als het college kon ondersteunen. Wim De Geest bleek daarvoor de geknipte persoon.

'De voorbije twee jaar heb ik mezelf uitgenodigd op de verschillende diensten en teamvergaderingen, met als resultaat dat ik tegenwoordig almaar vaker vanzelf word gevraagd,' glimlacht Wim De Geest. 'We komen regelmatig fysiek samen, maar digitaal vergaderen maakt het ook heel gemakkelijk om informatie uit te wisselen en zaken kort bij elkaar af te toetsen. We streven naar de beste organisatiestructuur om ieders werk zo vlot mogelijk aan de klimaatdoelstellingen te

verbinden. Het managementteam heeft nu beslist om een Taskforce Klimaat op te richten. Daarin toon ik de teamleiders voor de grote energie- en klimaatthema's – in de eerste plaats gaat het hier om patrimonium en publiek domein, wonen en ondernemen – hoe ik hen in het goede werk dat ze al doen nog verder kan bijstaan, samen met intercommunale Igean, de VVSG en onze partners van het Burgemeestersconvenant.'

Die ondersteunende inspanningen vertalen zich op verschillende manieren in concrete acties, zo blijkt. Een van de belangrijkste acties die lopen, bestaat in een stimuleringsprogramma voor binnen- en buitenisolatie van woningen op wijkniveau, waarop zoveel mogelijk mensen moeten kunnen intekenen. Edegem kan daarvoor een beroep doen op subsidie van Vlaanderen binnen het Lokale Energie- en Klimaatpact. Igean werkte het programma uit, de dienst Wonen en Ondernemen van de gemeente koppelt er ook een reglement voor onthardingspremies aan. 'Gestructureerd werken in groep en per wijk geeft beter resultaat om de klimaatdoelstellingen te halen,' weet Wim De Geest. 'Uiteindelijk moeten we de CO₂-uitstoot met 55 procent doen dalen.' Projecten van zulke omvang vallen onder het aandeel '80' in het zogenaamde 80/20-plan van Edegem: voor tachtig procent projecten met grote impact realiseren, tegenover twintig procent kleinere projecten die minder impact hebben maar wel sensibiliseren. Het belang van dat laatste is niet te onderschatten, want het lokale bestuur wil zoveel mogelijk burgers meekrijgen in het duurzaamheidsverhaal. Een van die kleinere projecten is Voedsel en Dorp, waarbij één hectare grond wordt gesaneerd. De gemeente onderzoekt of inwoners op die plek in de toekomst zelf eetbare gewassen kunnen telen. 'Je kunt er een landbouwer niet van laten leven, maar je maakt mensen wel bewust van wat je ook met weinig

grond kunt doen voor de biodiversiteit, je stimuleert het debat over duurzaamheid en voeding,' legt Wim De Geest uit. Van de organisatie Rurant vzw, die het project beheert met een mandaat van de gemeente, verneemt hij hoe geëngageerde burgers daar met de laarzen in de modder een dementievriendelijk pad willen aanleggen langs wat een plukweide kan worden. Dat doet hem glunderen: 'Het is heel plezant om te zien hoe wat je tijdens overleggen in kantoren en vergaderzalen hebt zitten bekokstoven, uitmondt in iets tastbaars waar mensen mee bezig zijn en iets aan hebben.'

Dat het lukt om zaken beslist te krijgen waarin hij een adviserende rol speelt, geeft Wim De Geest het meest voldoening in zijn werk, naast het meekrijgen van collega's in het wervende duurzaamheidsverhaal tot op het punt dat dat ook voor hen een spontane reflex wordt bij nieuwe projecten. Dat hij gezien heeft hoe zijn beleidsthema zich op korte tijd heeft ontpoppen van een aarzelend 'SDG's zijn wel interessant' tot een leidende gedachte in de strategische meerjarenplanning van het bestuur, daarbij nog aangejaagd door een managementteam dat vindt dat het niet snel genoeg gaat, vindt hij heel hoopgevend. 'De beleidsbanden zitten goed, het netwerk is er, de contacten lopen zoals het moet: met het college en de gemeenteraad waar ik vaak kom om toelichting te geven, met het Netwerk Klimaat van de VVSG, zowel intern binnen de gemeente als extern met de adviesraad, de omgevingsraad, de raad voor internationale solidariteit, de middenveldorganisaties. Lange tijd kregen we te horen dat we vooral veel plannen maakten en aankondigden. De corona- en de Oekraïne-crisis zijn een vertragende factor geweest, maar 2023 is echt wel het jaar dat we de zaken gaan uitvoeren.' –

PIETER PLAS

hoofdredacteur Lokaal

agenda

ontdek meer
opleidingen op
www.vvsg.be/opleidingen

maart - april

Leidinggeven voor ploegbazen Hasselt 3 maart *

Een ploeg aansturen is een hele uitdaging. Elke medewerker heeft eigen sterktes, werkpunten, behoeften en persoonlijkheid. In deze opleiding staan we samen stil bij de ploegbaas als leidinggevende en bekijken we hoe je van je medewerkers een gemotiveerd team kunt maken dat degelijk werk aflevert. We vertrekken vanuit je eigen ervaring en concrete werksituaties.
vvsg.be/opleidingen

Basisopleiding BelRAI Homecare

Hasselt 3 maart *

De regering omschrijft BelRAI als de inschalingsinstrumenten van de toekomst om de zorgbehoefte van een persoon met een zorg- en ondersteuningsnood in kaart te brengen. Een volgende stap in de veralgemeende invoering van BelRAI is de 'zachte' implementatie van de BelRAI Homecare vanaf 1 juni 2023. Hier is een verplicht opleidingstraject aan verbonden.
vvsg.be/opleidingen

Regionale Overlegtafels Economie - Van Profploeg tot Kernmeester

Asse 7 maart*

Deze overlegtafels bieden een helder overzicht van alle lopende initiatieven op het vlak van winkelbeleid en kernversterking. Op de agenda staan subsidieoproepen waar gemeenten op interkenden, individuele begeleiding in het kader van de Profploeg, nieuwe initiatieven die in aantocht zijn, een demo van Vitrine en een stand van zaken over de regelgeving en beleid.
vvsg.be/opleidingen

Introductie in de beleids- en beheerscyclus voor verantwoordelijke gezinszorg

Online 7 maart *

De beleids- en beheerscyclus (BBC), wat is dat voor iets? In een eerste sessie leer je de essentie

van de BBC die van belang is voor verantwoordelijke gezinszorg. In de tweede sessie bekijken we de BBC van je eigen bestuur en de plaats van de dienst gezinszorg daarin.
vvsg.be/opleidingen

Ronde van Vlaanderen voor mandatarissen

Online 9 maart *

De fysieke Ronde van Vlaanderen is terug! In maart strijken we nog neer in Mechelen, Hasselt, Gent en Affligem met een mix van ontmoeting en sterke inhoudelijke sessies over werkgeverschap, het meerjarenplan, intergemeentelijke samenwerking en fusie. Ook de gemeenteraadsverkiezingen van 2024 en burgerparticipatie komen aan bod.
vvsg.be/opleidingen

Themababbel: Iedereen gezond aan het werk - Het aanwezigheidsbeleid

Online 10 maart

'Mochten we niet zoveel afwezigheden wegens ziekte hebben, dan was ons personeelstekort lang niet zo groot!' Deze uitspraak horen we geregeld. Wat kun je dan doen om afwezige medewerkers te activeren? En hoe zorg je voor iedereen die wel elke dag trouw op post is?
vvsg.be/opleidingen

Lerend netwerk afvalbeleid: herbruikbaar cateringmateriaal

Online 17 maart

Gemeentelijke diensten produceren dag in dag uit bedrijfsafval. Bepaalde afvalstromen moet je selectief inzamelen, maar dat gebeurt nog niet altijd even secuur. In deze sessie bespreekt Tom Creten (OVAM) de belangrijkste elementen uit het wettelijk kader: over welke stromen gaat het, welke diensten zijn van tel, hoe organiseer je de inzameling en hoe voer je het afval correct af?
vvsg.be/opleidingen

Motiverend communiceren met mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden in het LDC

Hasselt 20 maart *

Gezondheidsinformatie vinden, begrijpen en toepassen is voor 40% van de bevolking niet vanzelfsprekend. Gevolg: meer risico op allerhande (chronische) gezondheidsproblemen. Medewerkers van lokale dienstencentra komen in aanraking met deze mensen en spelen een belangrijke rol om hen meer controle te geven. Leer er dus meer over!
vvsg.be/opleidingen

Lerend netwerk begeleider wonen en leven

Verschillende locaties 23 maart *

Het belang van de woonleefbegeleider is formeel erkend en vastgelegd. Het doel van dit lerend netwerk is jou te helpen de aandacht voor 'wonen en leven' in jouw organisatie uit te dragen en zo mee te bouwen aan een rijke woonleefomgeving. Vier keer per jaar wisselen we ervaring, kennis, vragen, inspiratie en motivatie uit om te bepalen wat er nieuw is onder de zon en hoe je hiermee aan de slag kan in jouw wzc. Mis dit dus zeker niet!
vvsg.be/opleidingen

Opleiding tot jobcoach Antwerpen start 30 maart

Hoe ondersteun je startende, nieuwe medewerkers die nog niet over de juiste competenties of opleiding beschikken? En hoe ga je om met medewerkers die al langdurig ziek zijn/waren? Leer in deze opleiding hoe jij als interne jobcoach die ondersteuning op maat kunt geven.
vvsg.be/opleidingen

Vormingen in open aanbod voor dienstenequemedewerkers binnen lokale besturen

Hasselt 30 maart *

Deze gratis 2-daagse opleiding helpt je om de werkbaarheid van de job van dienstenequemedewerkers binnen lokale besturen te verhogen. We belichten alge-

inspiratiedag

Bestuurlijke aanpak
van ondermijnende
criminaliteit

4 mei 2023 Genk

#VVSGveiligheid

Op zoek naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok.

mene schoonmaak-, organisatie- en veiligheidstechnieken voor startende huishoudhulp en gaan in een tweede sessie ook dieper in op klantgericht communiceren en motivatie op de werkvloer.
vvsg.be/opleidingen

Aan de slag met het decreet BOA: Thematafel visie Brussel 31 maart

Als lokaal bestuur moet je een beleid ontwikkelen dat rekening houdt met de doelstellingen van het decreet BOA. Hoe wil je dat de vrije tijd en opvang van kinderen eruit ziet in je gemeente? Hoe koppel je dit aan de realisatie van de kinderrechten en welke rol wil en kun je hierbij opnemen?
vvsg.be/opleidingen

Van klokkenluiden tot bestraffing: het repressieve apparaat Brussel 17 april

Hoe reageer je op (vermoedens van) integriteitsschending? Hoe krijg je het voor elkaar dat medewerkers bereid zijn vermoedens te melden en dat de opvolging en bestraffing steeds zorgvuldig en proportioneel is? Het repressieve apparaat is misschien wel het meest kwetsbare luik van het integriteitssysteem, want een kleine fout kan grote gevolgen hebben. Een doordachte handelwijze is dus een must.
vvsg.be/opleidingen

Opleiding crisiscommunicatie voor openbare zorgvoorzieningen Brussel 19 april

Soms gaat het mis, omdat missen menselijk is, en zorgen voor mensen mensenwerk is. Als zorgvoorziening probeer je fouten zoveel mogelijk te voorkomen, maar wat doe je als het toch misgegaan is? Hoe communiceer je dan het best? Naar wie? Wanneer? Wat? Via welk medium? De gouden driehoek van crisisbeheer geeft je inzicht in je eigen werking, in de do's & don'ts bij zowel grote als kleine crisissen.
vvsg.be/opleidingen

* Meer datums, thema's en/of locaties online via vvsg.be/opleidingen

02 maart 2023

GEMEENTE PUURS-SINT-AMANDS
Maatschappelijk werker sociale zorg

05 maart 2023

STAD WAREGEM
Preventieadviseur niveau 2

STAD EN OCMW GENK
Deskundige natuur

LOKAAL BESTUUR RONSE
Deskundige ICT

06 maart 2023

OCMW KORTENBERG
Projectwerker personeel

ZORG VILVOORDE
Directeur zorg in wzc Filfurdo

07 maart 2023

GEMEENTE ZONHOVEN
Deskundige informatiemanagement

LOKAAL BESTUUR NAZARETH
- Teamverantwoordelijke kinderen en onderwijs
- Teamverantwoordelijke facility

08 maart 2023

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN
- Jurist vastgoed
- Domeinbeheerder bij het Domein Puyenbroeck

STAD LEUVEN
Beleidsadviseur veiligheid en preventie

WVI
Financieel manager

10 maart 2023

BRANDWEER ZONE RAND
Directeur bedrijfsvoering / zonesecretaris

12 maart 2023

STAD EN OCMW LIER
Deskundige strategie

STAD ROESELARE
Handhavingsambtenaar stedenbouw en milieu

12 maart 2023

GEMEENTE MALDEGEM
Directeur mens

GEMEENTE ZWIJNDRECHT
Deskundige ICT

VVSG VZW
Projectmedewerker communicatie data tools

13 maart 2023

STAD MECHELEN
Gemeentelijk omgevingsambtenaar

AQUADUIN
Analyst/developer zonder watervrees

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN
ICT-data engineer

14 maart 2023

STAD AALST
- Jurist
- Jurist ruimtelijke ordening / patrimonium

IVAGO
Communicatiemedewerker

15 maart 2023

GEMEENTE OPWIJK
Coördinator ruimte

22 maart 2023

C-SMART
Consultant gegevensbescherming (DPO) voor regio Antwerpen en Limburg

03 april 2023

AGSA AALST
Projectleider

13 mei 2023

WVI
Intergemeentelijk handhaver ruimtelijke ordening en milieu

www.vvsg.be/vacatures en/of www.vvsg.be/kennisitem/vvsg/jouw-vacature-in-de-vvsg-media

INLEVERING VACATURES
Lokaal 4 (april) - 10 maart
Lokaal 5 (mei) - 7 april
Lokaal 6 (juni) - 12 mei

Uw vacatures in Lokaal en onze online media:
INFORMATIE
vacatures@vvsg.be

In haar maandelijkse column vertelt Nora Van Meeuwen over lokale thema's over de grens.

Spel met grenzen

Om de lange winteravonden prettig en leerzaam door te brengen speelde ik de eerste jaren dat ik hier woonde, wel eens een bordspel met de buurvrouw. Norge rundt heet het. De Ronde van Noorwegen als het ware, maar dan voor denksport. Bij het begin krijg je ieder 24 kaartjes van willekeurige plaatsen in Noorwegen die je tijdens het spel moet aandoen. De dobbelsteen bepaalt mens-erger-je-niet-gewijs hoeveel stappen je mag zetten. Gooi je een zes, dan moet je een vraag beantwoorden uit de dikke stapel kaartjes over geschiedenis, aardrijkskunde en cultuur. Maar we zullen ons een nieuwe versie moeten aanschaffen, want de antwoorden die in de doos zitten, zijn niet meer altijd correct. De Slag bij Stiklestad zal wel niet meer veranderen, daar is koning Olav II in 1030 gesneuveld. Maar de vragen over gemeenten en provincies, die kloppen niet meer allemaal. Er is immers een wonderlijk verschijnsel aan de gang in Noorwegen: fusies, gevolgd door defusies. Het eerste deel klinkt uiteraard vertrouwd in de oren, het tweede verrast meer.

De vorige regering voerde een fusie door, zowel van provincies als van gemeenten, vrijwillig of opgelegd. Zo woonde ik vroeger in de provincie Aust-Agder (Oost-Agder) en nu in de provincie Agder. Ze is namelijk gefuseerd met Vest-Agder (West-Agder, u had het al door). Het ging vrijwillig en ook qua naamgeving lag de keus nogal voor de hand. Dat was niet overal zo, en zo zijn er nu provincies met een dubbele naam, de twee oude namen met *og* (en) ertussen. Troms og Finnmark bijvoorbeeld, of Vestfold og Telemark. Als je het over een gemeenschappelijke naam al niet eens raakt, dan is dat misschien een veeg teken.

Bij gemeenten een gelijkaardig verhaal: gedeeltelijk vrijwillig, gedeeltelijk gedwongen werden 119 gemeenten samengevoegd tot 47 nieuwe, zodat er vanaf 1 januari 2020 nog 356 gemeenten overbleven. Redelijk drastisch, want Noorwegen is groot, en je vraagt je af hoe dicht het dichtste bestuur nog bij de inwoners staat, als de afstanden zo enorm zijn. Neem nou Øygarden in de provincie Vestland. Vóór de fusie hadden ze daar 4913 inwoners. Na de vrijwillige fusie met de gemeenten Fjell en Sund werden het er ruim 38.000. Een overzichtelijk aantal, maar de gemeente is nu 314,51 km² groot. Ter vergelijking: Antwerpen verdeelt zijn 530.000 inwoners over 205 km². En daar is dan wel een Eilandje, maar geen 450 eilandjes... Maar zoals gezegd, het was een vrijwillige fusie, dus iedereen tevreden.

In Øygarden toch, maar niet in heel Noorwegen en niet in alle partijen. In zijn kiescampagne beloofde Jonas Gahr Støre dat als zijn partij aan de macht kwam, de fusies ongedaan gemaakt zouden kunnen worden. Kun-

nen, niet moeten. Støre werd premier en de wet over de mogelijkheid tot defusie kwam er gauw. Gevolg: vanaf 1 januari 2024 zijn er weer vijftien provincies in plaats van elf. Daar zijn weer hartstochtelijke debatten en referenda aan voorafgegaan, met soms nog extra verrassingen. De meest gecontesteerde fusie was die van Finnmark en Troms geweest, in een volksraadpleging had 87 procent van de Finnmarkse bevolking tegen gestemd, het bestuur bleef de voet dwars zetten, de verantwoordelijke minister was volgens sociale media 'erger dan Hitler'. Enfin, echt *hyggelig* (gezellig) was het daar in het Hoge Noorden toen niet. De eerste die zijn aanvraag tot scheiden klaar had, was dus Troms og Finnmark. Maar kijk, de stad Alta, centrumstad van het oude Finnmark, pleitte nu voor het behoud van de eengemaakte provincie, en als dat niet kon, dan wilde ze eigenlijk liever bij Troms. Wéér debatten en volksraadplegingen, en uiteindelijk stemde 50,06 procent van de inwoners van Alta dan toch om in Finnmark te blijven. Krapper kan een meerderheid niet zijn, maar de beslissing was genomen.

En wat moet dat allemaal kosten? Minister van Financien Trygve Slagsvold Vedum en zijn collega Sigbjørn Gjelsvik van Gemeentezaken hadden gul verkondigd dat 'zij' de kosten zouden dragen, maar ondertussen zijn ze wat teruggekrabbeld; ze willen wel bijdragen maar niet voor alles opdraaien. In oktober bleek dat in het staatsbudget voor 2023 200 miljoen kronen (deel maar door tien voor euro) was ingeschreven voor de afwikkeling van de splitsingen. Naar schatting 600 miljoen te weinig. Daar zijn veel mensen zo van geschrokken dat ze zich ineens afvragen of ze de fusies echt wel terug willen draaien. Nieuwsites doen schamper over bordjes met gemeente- en provincienamen die handenvol geld gekost hebben, nog niet eens allemaal vervangen zijn en nu al niet meer deugen.

Op gemeentelijk niveau is er voorlopig nog maar één defusie goedgekeurd, die van Ålesund en Haram, maar in bijvoorbeeld Groot Kristiansand komt er dit najaar samen met de gemeenteraadsverkiezingen een volksraadpleging, dik tegen de zin van de oorspronkelijke gemeente Kristiansand. Die wil niet scheiden, maar Søgne en Songdalen zitten te popelen om weer op eigen benen te staan.

U ziet, mogelijkheden in overvloed voor nieuwe vraagkaartjes in de volgende editie van Norge rundt. Maar als we echt mee willen zijn, kopen we gewoon nu een doos en over een paar jaar weer een. Lang niet zo duur als het echte werk, en het dwingt ons tot nadenken. —

NORA VAN MEEUWEN
columnist van Lokaal

Bouwen of verbouwen: meer dan alleen een financiering

Een renovatie of nieuwbouw in het vooruitzicht?

Heeft uw bestuur de actuele kennis in huis om uw bouw of renovatie vlot te doen slagen? Of om een overheidsopdracht uit te schrijven? Daarnaast moet uw project voldoen aan tal van normen en vaak ook complexe technieken. Later volgt een heuse opvolging van de werf, budgetten, vorderingsstaten...

Laat u hierbij begeleiden. Van a tot z. Van gebouwenanalyse tot oplevering. Met 1 centraal aanspreekpunt. En zonder administratieve rompslomp. Met Smart Building & Renovation Solution haalt u een all-informule in huis, gestoeld op jarenlange ervaring van eigen vastgoedspecialisten en de expertise van gespecialiseerde, innovatieve partners. Met deze unieke formule kiest u voor geïntegreerd, duurzaam en compleet projectmanagement met financiering.

Meer weten?

Mail naar smartimmo@belfius.be of stel uw plannen voor aan uw relatiebeheerder.

Belfius